

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is

II. év.

Budapest, 1898, szerda, április 20-án.

109. szám

Legendák földje.

Legendáknak jó föld az egri. Ott virágozott sokáig az a legenda, hogy Szederkényi Nándor nagy politikus; de jött a pénzügyminiszter és lerombolta. Akkor Szederkényi megharagudott és azt mondta: ha elmúlt az egyik legenda, vesszen utána a másik is. És ő meg lerombolta a Dobó Katicza legendáját. Kikutatta ugyanis, hogy Dobó Katicza sohasem élt s az egri vár védelmében egyáltalán csak egyetlen asszony esett el, az is jobbágyasszony volt. A Kocsis Gáspár felesége.

Most már Eger városa, mint Niobe asszony a gyermekeit, elvesztette volna egyszerre mind a legendáját. De Eger jó föld a legendáknak és hamarosan kihajtott benne a legfrissebb legenda. Azé az asszonyé, akihez betoppant volna a fővárosi szociálisták egyik vándorló apostola, hogy megtérítse a ház népét a gyűlölség új tanának. A friss legenda asszonya azonban seprűt fogott és úgy kiverte a vándorló apostolt, hogy az meg sem állott, míg az egri kapukon kívül nem jutott.

Nem hisszük, hogy ez az asszony elevenebb volna Dobó Katiczánál. Ugy lehet, nem is kell annyi ideig várni, míg valami eljövendő Szederkényi Nándor lerombolja az ő kis legendáját. De elaltatjuk a hitetlenségemet és szívesen fogadjuk az egri asszony hírért, mert tanulság és példa rejtezik benne, a változott időkhöz képest más, de lényegben mégis azonos a Dobó Katicza példájával. Ahogy hosszú századokon keresztül ezen lelkesedtek Magyarország asszonyai és meghaltak volna a pogányok ellen való harcban, ha rá módjuk nyílik, azonképen példát kaptak a mai asszonyok, hogy nekik is lehet szerepük, amikor a magyar föld parasztjai a szociálista izgatókkal vannak háborúságban. Mert a férfinak illik, hogy mindenkivel szóba álljon, aki legalább látszatra okokkal akarja meggyőzni s épen ezért sok paraszt akad meg a ravasz szociálisták hálójában, de az asszony nem tartozik okoskodni és ha családi békéjét, gazdájának lelki nyugodalmát és mindnyájuk testi biztonságát látja veszedelemben, neki szabad seprűvel elkergetni még az okosságban kiváló izgatókat is.

Szinte csodálatos, hogy a friss egri legenda előtt senkinek sem jutott eszébe az asszony, aki pedig a főemeltyű mindenben, még a védekezésben is, tehát a szociálisták ellen való védekezésben is. Pedig le kellett volna a tanulságot vonni abból, a még teljesen le sem zajlott hadjáratból, amelynek során a papság és az állam állott egymással szemben. Ugyan kik voltak a papság legerősebb fegyverei? Az asszonyok. Kiket állított csatába a szervezkedéstől kezdve egészen

a választások végeig? Az asszonyokat. És ezer és ezer hir tudott mesét mondani a fanatizált asszonyokról, akik pórásra fogták a férjeiket, de terrorizáltak egész tömegeket is. Még a legvéresebb zavargásokban is legelől jártak az asszonyok. Általában az egész történelem asszonyok hajszálain áll. Hát ezt a csudálatos jelenséget el szabad szalasztani, mielőtt a tanulságot meg nem mentettük belőle?

Nem. Méltóztassék mostantól fogva Magyarország minden hadviselőjének megjegyezni, hogy támadó és védekező háboruban egyaránt erős fegyver az asszony. Méltóztassék annál inkább megjegyezni, mert a szociálisták már régen rájöttek erre az igazságra és nem közönséges szerepet adott munkájában az asszonynak. Azokra a titkos összejövetelekre, amelyeken a felnöttek kioktatása folyik, az asszonynak épen olyan szabad a bejárata, mint a férfimunkásnak. A vitákban ugyanolyan szava van. A szociálista ujságokban csak úgy nyilatkozhatnak. A szociálista tanok terjesztésében pedig egyszerűen övé a nagyobb rész, mert az asszony kisebb ellenőrzés alatt és nem a népgyűléseken, hanem asszonytársai közt szerzi a legbuzgóbb prozelitákat. S ha méltóztatnak olvasni az ujságokban, hogy a különböző munkás-zendülések alkalmával az asszonyok sem maradtak otthon, hanem ellenkezőleg fölfegyverkezve kísérték az urukat és sebeket osztottak és sebeket kaptak: tudják meg, hogy ezeket az asszonyokat nem a borzas apostolok fanatizálták, hanem a rajból kibocsájtott asszonyok.

Mért nem gondol tehát a védekezés is az asszonyra? A papság csak az imént mutatta ki, hogy amikor céljai úgy kívánják, tud hatni az asszonyra. Azt is csak az imént mutatta ki a papság, hogy a szociálisták ellen való védekezésben szívesen fog kezét az állammal. Ami érthető is, mert hiába akarná megmenteni a vallást az államtól, amely nem bántja, ha ugyanakkor a szociálisták elhajtja mellőle a nyáját, amelynek számára a vallást megmenteni óhajtja. Ha tehát a papság érzi a szociálisták terjedésében rejlő veszedelmet, amint lehetetlen nem éreznie, mért nem nyúl még egyszer az olyan jól kipróbált módhoz — mért nem megy ehhez a nagyobb védekezéshez is az asszonyokat? Hiszen ő tudhatná legjobban, -micsoda térítő, visszahódító és óvó erő rejlik az asszonyi elhatározásban. Ugyanazok az asszonyok, akik a papi tanításon fellángolva, az egyházpolitikai harcokban és utánuk glóriában tudták állítani férjeiket a törvény ellen: kisebb fáradsággal fogják őket sorba állítani a törvény és a törvényes rend mellett. Aki tehát a magyar parasz-

tot a védekezéshez meg akarja nyerni, nyerje meg előbb az asszonyt, aki az élet rendje szerint a napnak minden órájában formálhatja az ő urát, az ő szolgáját.

Az ember azt hinné, hogy a legfrissebb egri legenda asszonyát is így nyerték meg a szociálisták ellen való védekezésnek. Nem valószínű. Az egész legenda nem valószínű. De elhinni hasznos. Mert minden legendában rejlik valami okos tendencia, amely a titokzatosság jegyében biztosabban tud meghódítani. S ha a legendák varázsa és ereje nem is éli túl azt a kort, amelynek e legendákra szüksége van, másrészt az is bizonyos, hogy ennek a kornak hasznosabb és aktuálisabb legendát nem adhatott volna az egri föld, mint épen ezt a legfrissebbet. A Szederkényi-legenda? Ugyan kinek kell az ma! A Dobó Katicza legendája? Ugyan mi haszna volna a Manlicher-korszakban az asszonyi hősiességnek! De a szociálista izgatókat kiseprűző asszony legendája — ez aktuális, ez hasznos, ez szükséges. Csak tanulni kell belőle...

A kiegyezési javaslatok.

Holnap terjesztik elő Budapesten és Bécsben, a monarchia két államának parlamentjeiben a kiegyezésre vonatkozó törvényjavaslatokat.

Több mint két esztendei előkészület után végre megkezdődhetik a nagy törvényhozási akció, amely egy további évtizedre van hivatva irányt szabni az ország közgazdasági fejlődésének. De nemcsak ezért bírnak kiváló fontossággal a javaslatok, hanem egyúttal ama körülménynél fogva is, mert egyes részleteikben és jelesül a valutarendezésre vonatkozó előterjesztésekben a gazdasági kiegyezés keretén túlmenve, állandó jellegűnek szánt alkotásokat kontemplálnak és oly jogviszonyokat és berendezéseket állapítanak meg, amelyek mélyen belenyúlnak a magángazdálkodás rendszerébe is.

A javaslatok legnagyobb részét a valuta ügy szolgáltatja. Ezek legfontosabbika az, amely a koronaértékben való közkötelező számitás behozataláról és az ezzel kapcsolatos jogviszonyokról rendelkezik. E javaslat szerint a koronaértékben való közkötelező számitás 1899. január 1-én lép életbe és az ezen naptól fogva kötött jogügyletek, ha meghatározott érték nincsen megnevezve, koronaértékben megállapítottak tekintendők. Minden 1899. január elseje előtt jogilag megállapított ausztriai értékben teljesíthető fizetési kötelezettség a jelzett naptól kezdve a koronaértékben teljesítendő olyképp, hogy egy osztrák értékű forint két koronával számitandó.

Egy másik törvényjavaslat a koronaérték megállapításáról szóló 1892. évi XVII. törvény cikk kiegészítésére vonatkozik és megállapítja, hogy ötkoronás ezüst érmék is vereendőek, amelyekből 41²/₃ darab megy egy kiló

ötvezőtt ezüstre. Ezekből az érmékből egyelőre 19.200.000 korona összeg fog kiveretni. Az öt-koronás ezüstérmék a magánforgalomban csak 250 korona összeg erejéig fogadandók el.

Külön javaslatok intézkednek a vám-és kereskedelmi szerződésről, a részvénytársulatoknak a két állam területén való kölcsönös beboesátásáról, a 80 milliós bankadósságról, az új bankstatutumról és végre a fegyvasztási adókról, mely utóbbi csoporthoz nem kevesebb mint hét törvényjavaslat tartozik.

Abban a helyzetben vagyunk, hogy a következőkben közölhetünk egynehányat a fontosabb törvényjavaslatokból:

Törvényjavaslat

a koronaértékben való közkötelező számítás behozataláról, az általános érmeforgalom rendezéséről és a koronaértéknek a jogviszonyokra való alkalmazásáról.

I. Fejezet.

A koronaértékben való közkötelező számítás behozataláról.

1. §.

Az 1892. évi XVII. törvénycikkkel megállapított koronaérték 1899. évi január 1-től kezdve mint egyedüli és kizárólagos törvényes érték az 1867. évi XVI., illetőleg az 1878. évi XX. törvénycikk XII. cikkének és az 1887. évi XXIV. törvénycikk 2. §-ának rendelkezései szerint továbbra is fentartott ausztriai érték helyébe lép.

2. §.

1899. év január 1-jétől kezdve az összes állami, törvényhatósági és községi bevételek és kiadások a koronaértékben állapítandók meg, ugyancsak az összes állami, törvényhatósági és községi pénztárak és hivatalok számadásai ebben az értékben vezetendők.

A határvámilleték megszabására és fizetésére nézve fennálló szabályokat ez a rendelkezés nem érinti. A határvámjüvedelmek illető számadások azonban a koronaértékben vezetendők.

3. §.

1899. évi január 1-től kezdve a külön közhatalósági felügyelet alatt álló, vagy közszolgálatot szolgáló testületek, alapok, egyesületek, társaságok, szövetkezetek és intézetek könyvei és számadásai a koronaértékben vezetendők.

4. §.

A 2. és 3. §-ban foglalt rendelkezések végrehajtásáról a felettes hatóságok törvényszerű hatáskörükben gondoskodni tartoznak.

Az osztrák-magyar bankra vonatkozó rendelkezéseket az osztrák-magyar bank szabadalmának meghosszabbításáról szóló 1898. évi . . . törvénycikk foglalja magában.

5. §.

A fennálló törvényekben és rendeletekben foglalt és ausztriai értékre vonatkozó intézkedések 1899. évi január 1-től kezdve az 1892. évi XVII. törvénycikkben meghatározott értékarány szerint, amely szerint egy ausztriai értékű forint két koronával és egy ausztriai értékű krajczár két fillérrel számítandó, a koronaértékben megállapítottaknak tekintendők.

A fennálló törvényekben és rendeletekben foglalt és pengőpénzre, vagy más oly értékre vonatkozó intézkedések, amely értékek aránya az ausztriaihoz törvényszerűen meg van állapítva, a 15. §. második bekezdésében megjelölt átszámítás eredményéhez képest a koronaértékben megállapítottaknak tekintendők.

6. §.

1899. évi január 1-jétől kezdve törvényekben, rendeletekben, szabályrendeletekben, közhatalósági és közhivatali intézkedésekben, határozatokban és hirdetményekben, pénzüsszegek csak a koronaértékben állapítandók meg.

Ez a rendelkezés nem terjed ki azokra az esetekre, amelyekben oly pénzüsszegekről van szó, amely a jelen törvény rendelkezései szerint valamely meghatározott érmenemben, vagy más, mint a koronaértékben fizetendő, vagy a kormány a pénzüsszegeknek más, mint a koronaértékben való megállapítását külön engedélyezi.

7. §.

A bíróság vagy közigazgató előtt felvett, nemkülönben egyéb magánjogi tartalmú közokiratban, amely pénzüsszegekről állítatik ki, ugyancsak pénzüsszege elmarasztaló minden bírói határozatban, még pedig akkor is, ha az illető kereset vagy beadvány 1899. január 1-je előtt adatott be, ezek a pénzüsszegek a koronaértékben fejezendők ki. Az ennek a rendelkezésnek megfelelően a koronaértékben kifejezett pénzüsszegek azonban egyidejűleg abban az érmenemben, vagy értékben is kifejezendők, amelyben azok eredetileg is kifejezve voltak, vagy amelyben a kötelezettség eredetileg megállapított.

Ezek a rendelkezések nem alkalmazandók oly érmenemre vagy oly értékre, amelyek pénzüsszegekre, amely érmenemnek vagy értéknek törvényes aránya a koronaértékhez nincs megállapítva, vagy amely pénzüsszegek a jelen tör-

vény rendelkezései szerint valamely meghatározott érmenemben vagy más értékben, mint a törvényesben, fizetendők.

II. Fejezet.

Az általános érmeforgalom rendezéséről.

8. §.

A koronaérték érméi a törvényben megállapított fizetési erejükhöz képest minden törvényes értékben történő fizetésnél elfogadandók.

9. §.

A koronaérték érméi helyett az ausztriai értékű ezüst egy-forintosok, mindaddig, amíg a törvényhozás azokat forgalmon kívül nem helyezi, minden fizetésnél, az ezüst egy-forintost két koronával számítva, korlátlanul elfogadandók. (1892. évi XVII. törvénycikk 10. §-a.)

10. §.

A 8. és 9. §. rendelkezései a magyar korona országainak kormánya és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és osztagok kormánya között az érme- és pénzüsszegek vonatkozásában kötött szerződés (1892. évi XVIII. törvénycikk) értelmében a megfelelő ausztriai veretű érmékre is kiterjednek.

11. §.

Az 1868. évi VII. törvénycikk 2. és 3. §-a, illetőleg az 1892. évi XVII. törvénycikk 9. §-a alapján kereskedelmi értékűl vett aranyknak a koronaérték érmeit helyettesítő fizetési ereje nincs.

12. §.

Felhatalmazatik a pénzügyminiszter, hogy a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg általános vagy a magyar korona országainak egyes részeire szóló érvénynyel megtilthassa, hogy külföldi érmék vagy más külföldi fizetési eszközök fizeteskép adassanak vagy elfogadassanak.

Ily tilalom, amely a hivatalos lapban közzéteendő, a közzététel napjától számított négy hét eltelte előtt nem lép hatályba.

Aki ily tilalmat szokás- vagy üzletszerűen megszegi, kihágást követ el és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

13. §.

Felhatalmazatik a pénzügyminiszter, hogy a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg megengedhesse, hogy az összes vagy egyes külön meghatározandó állami és egyéb közpénztárak a koronaérték helyett más belföldi vagy külföldi veretű érméket, nemkülönben más fizetési eszközöket fizetésül elfogadhassanak. Az erre vonatkozó engedélyben, amely a hivatalos lapban közzéteendő, egyúttal kitüntető az az érték, amelyben ezek az érmék vagy fizetési eszközök az állami és egyéb közpénztárak által elfogadandók.

„A király könyve.”

Büvös-bájos a hatalom, akár a szépség. Már csak úgy vagyunk mi gyarló emberek megalkotva, hogy elfogódással, csodálattal nézünk fel ahhoz, kinek a sors nagy erőt adott a kezébe, vagy igézetet a szép szemébe.

Nincs bennünk elég ellenállás arra, hogy meg ne döbbenjünk annak láttán, akit fölibenk helyezett a végzet, akinek személyében egy pontba szökken népek millióinak fonsége, ereje és akarata. Még a demokratasággal hivalgó Amerikát is megvesztegeti a fejedelmi állás magasztossága, a koronának messze ragyogó fénye.

Hátha még a hideg bámulathoz hozzájárul a szeretet. Amidőn a nép a maga büszkeségét s diszét leli föl uralkodójában! Megnevekedik az ő felkent urának nagyságától, s endicsőségét látja az ő fényében.

Rajjongássá fokozódnak ez érzelmek, ha közös megpróbáltatások, közös veszteségek forrasztják össze a királyt s a nemzetet; ha boldogtalan félreértések után fölismerik egymást s valóigazában válik szent hitté, hogy a király az ország atyja s hogy mi nép mint gyermekei tekinthetünk fel hozzá.

Mi természetesebb tehát annál, mint hogy a legnagyobb érdeklődéssel vagyunk annak szokásai, kedvtelése, munkássága, egyszerű életfolyása iránt, akit legtöbbször csak elvéve ha látunk nagyobb állami aktusokon, országos ünnepen, vagy az utcán, midőn elrobog mellettünk hintaja s metszett ablakában egy pillanatra előtűnik az ő tisztas feje.

De hogyan jár-kél? Milyen akkor, midőn emberi volta őt is teljesen hozzánk teszi hasonlónak? Midőn kényelmes házikóiban dolgozgat vagy a gyermek-szobába térve: unoka-

lánja gügyögését hallgatja s ennek puha kis keze meghuzogatja az ő fehér bajuszát vagy nézi fi-unokája első rugtatásait a falon; amikor olvas vagy a hosszú idők óta mellőzött hangszert költögeti, zengjen neki régi dalt a maga boldog gyermekségéből. Milyen ő akkor?

Minden jó magyar ember lakását diszegeti az ő királyának arcmása. Nemzete nagyjainak képe fölé függeszti fel azt s nézven a csoportozatot, így szól magában: ime azok a férfiak, akik hazámat szereztek s fölemelték. Hála nekik és dicsőség!

Nyugodtan s méltósággal néznek le reánk s hazafias áhitattal telik meg lelkünk. Nemzeti oltár, mely előtt áldozunk.

Mennyivel kaposabb volt azonban s kapos még ma is az a fotográfia — a fotográfia a való — melyen látjuk a királyi nagyapát, amint karjaiba két kis babát is szorongat, a harmadik a térdjére kapaszkodik s a negyedik a szőnyeges padlóról keredzkedik fel hozzá. Se államfő, se legfőbb hadur ilyenkor: csak nagyapa, aki vérenek véreit ölelgeti s mond nekik édes mesét a libapásztor-leánykáról, akit a boszorkány ellen védett meg a jó tündér; a szőkefűrtös hattyulovagról, meg a három óriásról s a törpéről; a kacsalábon forgó varról, tán még Csaba vezérről s a fehér szarvasról is.

A fénykép hű, de nem igaz. Nem igaz művészi értelemben, mert abban a percében, hogy a boszorkányos cső eleibe ül vagy áll oda az ember, maga sem igaz ő lélek szerint. Csak a testi arca van ott, mely a fényképező ur kértére vált barátságos kifejezést.

Mesterségének ezt a hiányos voltát megérezhette s még sem is pihent addig, amíg ki nem találta azt az ördögös kis gépet, mely gyanútalan séta- vagy elfogulatlan beszélgetés közben orozva kap le hennünket. Az ilyen

fotográfia már közelebről talál, de hiányossága neki a több, a minden. Az őszinte arcjátéka, a szándéktalan taglejtés minden hajlása oda-rögződik az érzékeny lapra, de ugyanazzal a szabotossággal a szőnyeg is minden virágaival, s előretolakszik a mintázott kárpit, a facsoport, a bolti kirakat az ő ezer tárgyával, szóval: a folia is, míg p. o. a vadászkatát kopófej-gombja vagy a puska ravaszának finom vésetű disze ép olyan fontosnak tartja magát, mint a gazdája.

A fotográfia tehát míg tompítás, kinyalás, (az ismeretes retouche) vakarás, fődés meg egyéb műhelyi fogásnak segítségével törekedik művészi hatásra, kitörüli az arc erős accentusait s meghamisítja.

Örökigaz csupán a művészet, amely meg is les, mint az új csodagépecske, de meg is figyel s mint a költő, leszáll a mi lelkünkbe, hogy ennek színeit és vonásait is odafesse a lapra. Az ily képek az élthűek, az ily rajzokon van rajta az intimitás varázsa, a személyiségnek, a kéznek melege.

Ily módon tüntetni fel a mi királyunkat rajzban és szóban: ez célja annak a könyvnek, melynek címét e soraim hegyébe tűztem.

Minden habozás nélkül, higgadt meg gondolással mondom ki: ehhez fogható könyv, diszben, gazdagságban s művészi becsre nézve még nem jelent meg Magyarországon — különb nála pedig sem Angliában, sem Franciaországban.

A legkiválóbb erők szövetsége hozza létre e munkát, melyet védnöki pártfogásába Mária Valéria magyar királyi hercegnő fogadott, a felséges édes atyját imádvá szerető magyarhoni születésű nagyasszony. Ez a mű próbáját szolgáltatja ama nagy fejlettségnek, melyet hazai festőink és rajzolóink az utóbbi év-

III. Fejezet.

A koronaértéknek a jogviszonyokra való alkalmazásáról.

14. §.

Az 1899. évi január hó 1-től kezdve kötött jogügyletek, ha meghatározott érték nincs megnevezve, a koronaértékben megállapítottaknak tekintendők, ha csak valamely fél azt a szándékot, hogy a felek más értékben kívántak megállapodni, be nem bizonyítja.

15. §.

Minden, 1899. évi január 1-je előtt jogilag megállapított s ausztriai értékben teljesíthető fizetési kötelezettség a jelzett naptól kezdve a koronaértékben és pedig olyképp teljesítendő, hogy egy ausztriai értékű forint két koronával és egy ausztriai értékű krajczár két fillérrel számítandó.

Ha ezek a fizetési kötelezettségek valamely, 1858. évi november 1-je előtt létrejött magánjogi czimen alapulnak és oly értékre vonatkoznak, amelyek aránya az ausztriai értékhez törvényszerűen meg van állapítva, azok ausztriai értékre átszámítandók és azután a fennebbi értékarány szerint a koronaértékben teljesítendők.

Oly fizetési kötelezettségek, amelyek a törvényről, szerződéses kötelezettségnél vagy más magán akaratnyilvánításnál fogva ércpénzben, vagy az ausztriai érték törvényes fizetési eszközei közé tartozott ezüst érmék valamely meghatározott nemében voltak teljesítendők, ezental is ércpénzben, még pedig a jelen §. első bekezdésében megjelölt átszámítási kulcs alapján, teljesítendők.

16. §.

Az ausztriai értékre szóló oly fizetési kötelezettségekre, amelyek 1899. évi január 1-étől kezdve állapítottak meg, az átszámítás és a teljesítés tekintetében ugyancsak a 15. §. első és harmadik bekezdésében foglalt határozmányok irányadók.

17. §.

Az 1899. évi január 1-je előtt megállapított oly fizetési kötelezettségeket, amelyek a 15. §. harmadik bekezdésében meg nem jelölt valamely meghatározott érmenemben vagy valamely külföldi értékben és pedig valósággal teljesítendők, a jelen törvény nem érinti.

18. §.

Az 1899. évi január 1-től kezdve megállapított oly fizetési kötelezettségek, amelyek a 15. §. harmadik bekezdésében meg nem jelölt valamely meghatározott érmenemben vagy valamely külföldi értékben és pedig valósággal teljesítendők, valósággal ebben a meghatározott érmenemben vagy külföldi értékben teljesítendők.

19. §.

A 15. §. harmadik bekezdésében meg nem jelölt érmenemre vagy külföldi értékre szóló, de a fennálló jogszabályok szerint valósággal nem az illető érmenemben vagy külföldi értékben teljesítendő fizetési kötelezettségek, akár 1899. évi január hó 1-je előtt akár után állapítottak meg, e naptól kezdve a fennálló jogszabályok szerint, a 15. §. első bekezdésében megjelölt átszámítási kulcs alapelvei mellett teljesítendők.

Abban az esetben, ha ezüst érmekre szóló valamely fizetési kötelezettség értéke a fennálló jogszabályok szerint ezeknek az érméknek belértéke (fémértéke) alapján állapítandó meg, az értéknek a koronaértékben való megállapításánál alapul veendő az ezüstnek piaci ára abban az időpontban, amely az értékmegállapításra nézve irányadó.

20. §.

Ha az átszámítások a koronaértékre s a számítások a koronaértékben törtéket eredményeznek, a fél fillér és az ennél nagyobb tört egész fillérnek, a fél fillérnél kisebb tört pedig nem számítatik.

21. §.

A jelen törvény rendelkezései alkalmazandók az állami és egyéb közhatalások és hivatalok által, valamint az állami és egyéb közhatalások és hivatalok részére teljesítendő fizetésekre is.

A határvámiilletéket s mellékküldéseiket lerozvási módjára nézve fennálló szabályokat ez a rendelkezés nem érinti. (2. §.)

A jelen törvény határozmányai alkalmazandók a természetes vagy jogi személyeket illető, vagy általuk teljesítendő minden oly fizetésre is, amelynél a kötelezettség törvényen vagy rendeleten alapszik.

22. §.

A jelen törvény végrehajtásával a miniszterium bizatik meg.

Budapesten, 1898. évi márczius hó

Lukács László s. k.

magyar királyi pénzügyminiszter.

Törvényjavaslat

a koronaérték megállapításáról szóló 1892. évi XVII. törvényzikk kiegészítéséről.

1. §.

Az 1892. évi XVII. törvényzikk 11. §-a értelmében veretendő érméken kívül öt-koronás ezüst érmék is veretendők.

2. §.

Az öt-koronások 900 ezredrész ezüstöt és 100 ezredrész rézet tartalmazó ötvözetből veretnek. Egy kilogramm ötvözött ezüsthöz 41²/₃ darab

öt-koronás veretik. Az öt-koronás súlya tehát 24 gramm lesz.

Az öt-koronások veretésénél a törvényzabta súly és finomsági tartalom megtartandó. Amennyiben az egyes érménél teljes pontoság nem érhető el, megengedtetik oly eltérés fölfelé, vagy lefelé, amely a finomságban 3 ezredrészt, a súlyban 6 ezredrészt nem halad meg.

3. §.

Az öt-koronások képlapjára Ő Felsége mellképe jó az 1892. évi XVII. törvényzikk 5. §-ában foglalt körirattal, a hátlapra lebegő angyalok által tartva a magyar korona, a korona alá koszoruba foglalva az értékelzés: „5 korona” és a veretés évszáma.

Az öt-koronás karimája sima és rajta mélyített betűkkel e szavak lesznek: „Bizalom az Őai erényben”.

Az öt-koronás átmérője 36 milliméter lesz.

4. §.

Az öt-koronások kizárólag az állam számlájára veretnek.

Egyelőre mindössze 19,200,000 korona öt-koronás veretendő.

A veretésre és forgalombahozatalra vonatkozó határidők rendeleti uton állapítottak meg.

5. §.

Az 1892. évi XVII. törvényzikk 19. §-ban az egykoronásokra vonatkozó rendelkezések az öt-koronásokra is kiterjednek azzal a módosítással, hogy a magánforgalomban senki sincs kötelezve öt-koronásokat 250 korona összegben tul fizetéképp elfogadni. Az ugyane törvényzikk 20. §-ában foglalt és az egy-koronásokra vonatkozó rendelkezések az öt-koronásokra is szólnak.

Az 1892. évi XVII. törvényzikk 23. §-ának rendelkezései értelemszerűen az öt-koronásokra is alkalmazandók. Ehhez képest minden fizetés, amely ausztriai értékben — még pedig akár ércpénzben, akár nem abban — teljesítendő, a fizetésre kötelezett fél tetszése szerint, figyelemmel azonban az öt-koronásoknak fennebb megállapított fizetési erejére, a jelen törvény életbeléptétől fogva öt-koronásokban is teljesíthető, olyképpen, hogy az öt-koronás ausztriai értékű 2 forint 50 krajczárral számítandó.

6. §.

Jelen törvény hatályba lépésének idejét a miniszterium rendeleti uton állapítja meg; az 1892-ik évi XVIII. törvényzikkkel az ország törvényei közé iktatott, az érme- és pénzrendszerre vonatkozó szerződés hatályának tartama alatt azonban csak amellet a feltétel mellett léptethető életbe, ha az öt-koronás érmék veretése iránt a magyar korona országainak kormánya a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányával megfelelő szerződést köt.

tizedek alatt elértek. Szokatlan kedvezés következtében olyankor és ott figyelhették meg a királyt, amikor s ahol nem minden alattvalójának jut. S nem az utszéli bémészkiváncsiságnak kedvez ez a fényes munka, hanem inkább annak a nagy szeretetnek, hō vonzódnának szegődött szolgálataiba, melylyel minden magyar honpolgár az ő királyja iránt viseltetik.

Vagy négyszázra terjed a jellemző s eredeti műlapok száma, melyet vettek róla honi s bécsi művészek. Megannyija remeklése az esetnek, a czeruzának és a tollnak a legtökéletesebb technikai reprodukcióiban. Főszlyt helyeztek a szemléltető elevenségre, az ábrázolás közvetlenségére. E rajzok változatos, gazdag sorozatában a király ugyszólván mindig személyesen van előttünk. Honi festészetünk jelesei közül Benczur Gyula, Halmi Arthur, Pap Henrik, Garay Ákos; a bécsiék közül Myrbach (a kitűnő hadirajzoló), Blaas, Moser stb. külön-külön helyzetekben s vonatkozásokban vették őnjuk hegyére a felséges urat. E rajzokhoz bősége járul a magyarzó szövegnek. Megszerkesztésére a leíró művészet kiváló mesterei: Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Herczeg Ferenc s még többen vállalkoztak, míg katonai részét Berzeviczy A. írta meg, vadászati részét báró Berg, utazási részét Klaudy, a királyi pár utimarsallja, továbbá Porzós Grosz Ferdinánd. Szilágyi Sándor, a magyar történetírók tudós doyenje az egyes jelenetek történelmi súlyát érteti meg velünk, míg Kozma Andornak, a magvas, forma-erős ifju költőnek magásra lendülő hymnusa zendül föl, méltó záradékul, a kötet végén.

A király könyve nem nyújtja történetét Ferencz József uralkodásának. Semmi

közjogi fejtegetések nem akaszkodnak nehezőkül e könnyed leírásokba. A könyv nem foglalkozik a multtal, hanem képeivel szolgál a jelennek. Olyanul tűnteti fel az uralkodót, mint amilyennek mindnyájan ismerjük. Látjuk családja körében, mely nálunk annyira népszerű. Megjelen előttünk legszorosabb környezetének keretében: miniszterreivel, hadseregének főbb tisztjeivel. Ott ül dolgozószobájának íróasztala előtt egyedül, vagy fesztelen társalgásban meghittjeivel. Jelen vagyunk a nagy kiballgatásokon, udvari ünnepeken s vigalmakon, midőn a magyar király fogadja az ő fejedelmi vendégeit, megnyitja ezerévi kiállításunkat s diszgyűléseken s tárlatokon érintkezik a tudomány, művészet s ipar képviselőivel.

A rajzok s leírások gyűrűje hova-tovább mind bővebbre tágul. Budai várakából elkisérjük a királyt Gödöllőre, az Alföldre, hazánk számos vidékeire, ahol riadó éljen fogadja s dobogó bandérium követi. Vele vagyunk vadászatain, a nagy hadgyakorlatokon Szombathely és Tata síkjain és halmain; majd ischli nyaralójában, birodalma lajthántuli részének fővárosában, a külföldön fenn északon, a szőke Néva partján — s lenn délen, ahol a Földközi-tenger kék vizei fölött Cap-St-Martinban esik örvendetes találkozása felséges hitvesével. Ott látjuk magyarországi vadászatain, ott a stájer hegyeken s az eisenerzi rengetegben; vagy Pozsonyban, ahol intésére lehull a lepel Mária Teréziának emléksobróról; később Orsován, midőn a nevérol nevezett hajón első halál át a veszedelmes sziklaktól megszabadított, az ádáz örvénylés után meghiggadt Dunának „Vaskapuján”.

A királyné, az idegen uralkodók, nagykövetek, országnagyok alakjai mögött s néha

külön is, fel-feltűnedezik egy-egy udvari cseléd: a csöndes calefactor, amint a maga külön folyosóján viszi az aprófával színültig rakott hátaskosarat, az óvatosan lépkedő étékfogó, a király személyének legrégibb szolgálója, az őz komornyik; vagy feltűnik előttünk a gödöllői udvari vadászatok fő intézője, a fehérszakállu, vidám öreg: a derék Pettera bácsi, egy másik lap alján meg a gödöllői kastély kapusa, Tóth bácsi, a vén Miklós-huszár — valamennyi a megszólalásig hű rajzban.

Előttem fekszik egy csomó próba-nyomat, melynek lapjai meggyőzően bizonyítják, az ábrázolatok egyes köreinek részére mily szerencsésen vannak megválasztva a megfelelő művészek, mily tökéletes a technikai reprodukció, mily előkelő a nyomdai kiállítás, míg a bekötési táblán izlés vetekszik a gazdagsággal.

Ez a könyv voltaképen kései mű. Az országnak ezerévi ünnepére volt szánva. De ha valamiben, itt szabad vádolni azokat a, már szinte „vaskapui” nehézségeket, melyek annak művészi és irodalmi megszerkesztése és kapóra való megjelenése elé szegültek.

De az alkalmiság elmulta semmiben sem csorbítja e vállalat becsét. Valamint a költő mondása szerint, minden jó költemény alkalmi költemény: azonképpen minden szép, tartalmas könyv, alkalmi könyv. Ennél szebbet, ragyogóbbat, tartalmasabbat pedig — ismétlem — magyarban még nem láttam. Kiadója, Herzog M., aki a Dedek és Hock „Classicus Arany Bibliájával” elhatott a művelt magyar közönség minden rétegébe, ezzel a díszes kötettel részolgált mindnyájunk köszönetére, annál is inkább, mert A király könyve megszerzési módját a legkényelmesebb föltételekhez kötötte.

Dr. Téka M.

7. §.

Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyminiszter bizatik meg.

Budapesten, 1898. márczius hó

Lukács László s. k.
magyar királyi pénzügyminiszter.

Törvényjavaslat

a sör-, az ásványolaj- és a cukoradónak a fogyasztási terület részére való biztosítása, valamint a szeszadónak a fogyasztási terület részére való biztosításáról szóló 1894. évi XV. törvénycikk némely határozmányainak módosítása tárgyában.

A fogyasztási adókra vonatkozó javaslatok csoportjába illet törvényjavaslat tartozik:

a IX. számú az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájának módosításáról szóló;

a X. számú a fogyasztási adónak a fogyasztó terület részére való biztosításáról;

a XI. számú a szeszadóról, illetve a mostani szeszadó-törvény módosításáról és a szeszitalmérési adó megszüntetéséről;

a XII. számú a cukoradóról, illetve a mostani cukoradó-törvények módosításáról;

a XIII. számú a sör-adóról;

a XIV. számú a kivitelre szánt cukor- és szesz-tartalmu gyártmányok készítéséhez használt cukor és szeszadó-mentességéről, valamint a vámpótlékról, melyet ily gyártmányok behozatala esetén fizetni kell;

A XV. számú javaslat végre a sörital-adó és a Horvátországban érvényben levő sörfogyasztási- és söritalmérési adó eltörléséről és az ezek helyébe lépő söradó-pótlékról szól.

A fogyasztási-adó biztosítása.

A fogyasztási-adó javaslatok terén a legnagyobb harc tudvalevően akörül folyt, hogy a fogyasztási adó a fogyasztó terület részére biztosítsák. A fogyasztási adók a termelés után fizetve, azok annak az országnak a javára estek, mely a cukrot, sört, petrolumot termelte s nem — amint az igazság követeli — azon ország javára, mely a cikketek fogyasztott. Ha tehát Magyarország például cukorból többet hozott be Ausztriából, mint amennyit oda exportált, akkor károsodtunk, a cukor után Ausztriának adófizetői voltunk. Az 1894. évi XV. törvénycikk megalkotása előtt így volt ez a szeszszel is. Ez a törvényjavaslat azonban a szeszre vonatkozóan megszüntette ezt az igazságtalanságot, az úgy nevezett átutalási eljárás létesítése által. A X. számú törvényjavaslat elrendeli az átutalási eljárást a cukorra, sörre és ásványolajra vonatkozóan is.

A javaslat kimondja:

A magyar korona országai s másrészt a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok, valamint Bosznia és Herzegovina közti forgalomban, az említett három fogyasztási terület egyikéből a másik két fogyasztási terület valamelyikébe egy-egy termelési időszak alatt átvitt, már megadóztatott sör-, ásványolaj- és cukor mennyiségek után a lefizetett adó a befogadó terület javára megtérítetik azon terület kincstára által, amely területről az illető cikkek küldetnek. Egy-egy termelési időszaknak a sörre és ásványolajra nézve az egyik év szeptember hó első napjától a közvetlenül rákövetkező év augusztus hó utolsó napjáig, a cukorra nézve pedig az egyik év augusztus hó első napjától a közvetlenül rákövetkező év július hó utolsó napjáig terjedő időtartam vélelik.

Az adó megtérítetik:

a) minden hektoliter sör után abban az összegben, amely egy-egy hektoliter tizenkét cukor-foktartalmu sörre után söradó fejében fizetendő;

b) az ásványolaj után abban az összegben, a mely egy-egy métermázsza ásványolaj után fogyasztási adó fejében fizetendő;

c) a cukor után abban az összegben, amely egy-egy métermázsza cukor után cukoradó fejében fizetendő.

A megtérítés minden egyes adóköteles cikkre nézve külön az egy-egy termelési időszakra kiterjedő leszámolás alapján, az illető termelési időszak lejárata következő negyedik hónap végéig és pedig abban az esetben, ha ezen ideig a elszámolás véglegesen még megejthető nem volna, az utólagos helyesbítés fentartása mellett teljesítendő.

Aki Magyarország, Ausztria vagy Bosznia területén a cikkek valamelyikét egyik országból a másikba küldeni akarja, azt megfelelően bejelenteni tartozik a pénzügyi hatóságok úgy a kivitel, mint a behozatal ellenőrzik. Ebben a vasutak, hajózási vállalatok is segédkezni tartoznak.

A törvény rendelkezéseinek megsértése kihágást képez, mely az elkövetésén felül pénzbüntetéssel is sújtatik.

A javaslat azonfelül módosítja a szesz-átutalási-eljárásra vonatkozó szabályokat és büntetéseket és végül a következőket rendel:

Az egyrészt a magyar korona országai és Bosznia s Herzegovina között, valamint másrészt a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok s Bosznia és Herzegovina között megejtendő leszámolások a jelen törvény 2. cikke és 15. cikke (2. §.) értelmében minden egyes adótárgyra (sörre, égetett szesz folyadékok, ásványolaj- és cukorra) nézve elkülönítve fogantatosítandók.

Ha az egy-egy termelési időszakra kiterjedőleg a magyar korona országai részéről, valamint a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok részéről Boszniával és Herzegovinával a fenti határozmány értelmében megejtett mindkét leszámolás együttes eredménye szerint Bosznia és Herzegovina javára megtérítés lenne teljesítendő, a megtérítendő összeg a Boszniával és Herzegovinával való vámkapcsolat létesítéséről szóló 1879. évi LIII. törvénycikk 13. §-a szerint az e két ország részére a határvámjövődék közös bevételéből 600.000 forinttal aranyban megállapított összegből, de csak 300.000 forint erejéig aranyban, levonatik és mint visszatérített határvám-átalány az osztrák-magyar monarchia két állama javára a kvóta arányában elszámoltatik. A megtérítendő összegnek arányértékre való átszámítása évenként a termelési időszakok utolsó hónapjának lejártá után az illető termelési időszak hónapjaiban a vámilletékek fizetésére nézve megállapított volt árkeletpótlékok átlaga alapján történik.

E törvény hatálya kiterjed a magyar korona országainak egész területére és 1898. évi szeptember hó 1-én lép életbe, mindazonáltal a sörre és cukorra vonatkozólag azzal a módosítással, hogy a sör után eső fogyasztási adó 1899. évi január hó 1-ig hektoliterenkint csak 1 forinttal, a cukor után eső fogyasztási adó pedig ugyancsak 1899. évi január hó 1-ig 100 kilogrammonként csak 6 forinttal térítetik meg.

A javaslat indoklásában a pénzügyminiszter előadja, hogy eddig átutalási eljárás hiánya miatt mily összeggel károsodtunk.

Az 1888/89—1896/97-iki termelési időszakok átlagos eredménye szerint évenként behozott Ausztriából és Bosznia- és Herzegovinából 204.652 métermázsával több cukor, az 1888—1897-iki naptári évek átlagos eredménye szerint pedig évenként 108.160 hektoliterrel több sör, míg a magyar korona országaiából az 1888—1897-iki naptári évek átlagos eredménye szerint évenként 151.868 métermázsával több ásványolaj szállított ki Ausztriába és Bosznia s Herzegovinába. Ezen átlagos évi eredményeket alapul véve, Ausztria részéről Magyarország javára évenként söradóban, 12 fokú sörre véve alapul, 216.320 forint, cukoradóban — a 11 forintos adótétel mellett, — 2.251.172 forint, míg viszont ásványolajadóban Magyarország részéről Ausztria javára évenként 987.142 forint lett volna megtérítendő, végeredményében a magyar korona országai javára évenként tehát körülbelül 1.480.350-forintnyi megtérítés lett volna teljesítendő.

Vagyis évente másfél milliót igazságtalanul elvesztettünk. Hozzáteszi még az indoklás:

De nem oly annyira a pénzügyi eredményre, mint arra fektetett súlyt, hogy az a visszás állapot megszüntetessék, melynek folytán a fogyasztási adók tekintetében az egyik állam a másiknak adófizetőjeként szerepel.

Törvényjavaslat.

az Osztrák-magyar bankot cselekvőleg illető, eredetileg 80 millió a. é. forintot tevő államadósság tárgyában kötendő új egyezményről.

1. §.

A pénzügyminiszter fölhatalmaztatik, hogy az Osztrák-magyar bankot cselekvőleg illető, eredetileg 80 millió a. é. forintot tevő államadósság az 1878. évi XXVI., az 1887. évi XXVII. és az 1898. évi I. törvénycikk alapján eszközözendő törlesztése iránt a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok pénzügyminiszterével a következő újabb egyezményt köthesse:

I. Cikk.

Az 1863. évi január 3-án az akkori császári királyi pénzügyminisztérium és a szabadalmazott osztrák nemzeti bank között kötött egyezmény értelmében a szabadalmazott osztrák nemzeti bank által adott, eredetileg 80 millió ausztriai értékű forintot tevő kölcsön azon a napon, amelyen az osztrák-magyar bank meghosszabbított szabadalma hatálya lép, 30 millió ausztriai értékű forintra szállítatik le.

Ez a leszámítás akkép történik, hogy a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányja 1898. december 31-én a kölcsönnek részbeni törlesztéseképp 30 millió a. é. forintot, vagyis 60 millió koronát a koronáérték arányában az Osztrák-magyar banknál lefizet, az

Osztrák-magyar bank pedig ugyanazon a napon a kölcsön további részleges törlesztéseképp annak álladékból oly összeget ír le, amelylyel a kölcsönnek a csász. kir. kormány részéről teljesített 102 millió a. é. forintnyi lefizetés után még törlesztetlenül maradó része, azt az összeget, amelyre a kölcsön leszámítandó, vagyis a 30 millió a. é. forintot meghaladja.

Az Osztrák-magyar bank ezt a leírást tartalék-alapjának terhére fogantatosítja, a mely alaphoz ennek folytán a kölcsön álladékból a bank által leírt összeggel egyenlő összeg irandó le.

Az Osztrák-magyar bank meghosszabbított szabadalmának tartama alatt a kölcsönnek ekkép törlesztetlenül maradó 30 millió a. é. forintot tevő maradványára törlesztések nem történnek. Ehhez képest a módosított bankalapszabályok 102-ik cikke értelmében a két államkormány javára eső tiszta jövedelmi részletek és a módosított alapszabályok 84-ik cikkében megállapított jegyadó sem fordíthatnak ennek az adósságnak törlesztésére.

Az a megállapodások végrehajtására szükséges egyezményt az Osztrák-magyar bankkal a csász. kir. pénzügyminiszter köti meg.

II. Cikk.

A magyar korona országai az 1878. évi XXVI. törvénycikk alapján kötött egyezmény II. cikkének értelmében a csász. kir. kormány által a kölcsönre lefizetett 30 millió ausztriai értékű forint részösszeg törlesztéséhez oly módon járulnak hozzá, hogy 9 millió ausztriai értékű forintot 50 egyenlő évi részletben kamat nélkül a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok részére lefizetnek.

Az első 180.000 ausztriai értékű forintos részlet 1899. január hónap 1-én válik esedékessé, míhelyt a császári királyi kormány a 30 millió ausztriai értékű forintot az osztrák-magyar banknál lefizette.

Az adósság 30 millió ausztriai értékű forint törlesztetlen maradványára nézve az 1878. évi XXVI. törvénycikkben foglalt egyezmény II-dik cikkének fogantatosítása az Osztrák-magyar bank meghosszabbított szabadalmának lejártáig elhalasztatik és ennek folytán a fennmaradó tartozás törlesztésére szolgáló és az idézett cikkben kikötött részletfizetések az 1911-ik évvel veendő kezdetüket.

2. §.

Ezen törvény kihirdetése napján lép, hatályba, annak végrehajtásával a pénzügyminiszter bizatik meg.

Budapesten, 1898. évi márczius hó

Lukács László s. k.
magyar királyi pénzügyminiszter.

KÜLFÖLD.

A kelet-ázsiai kérdés. Amint a Reuter-ügynökségnek Yokohamából táviratozzák, a japán hivatalos lap kijelenti, hogy Japán és Oroszország fáradozásai, hogy új megegyezésre lépjenek Koreát illetőleg, sikeres befejezéshez közelednek. A japán hajóhad a jövő hónap második hetében nagyobb gyakorlatokat fog tartani.

Spanyolország és az Unio.

(Távirati tudósítások.)

Az Unio képviselőháza által hozott határozatot délután 5 óra 15 perczkor átküldték a szenátushoz azzal a kérelemmel, hogy hívják össze az egyeztető bizottságot. Ezt az indítványt a szenátus azonnal elfogadta. Az interparlamentáris konferencia összeült, de egyezsre nem tudott jutni, a szenátus pedig elhatározta 40 szóval 39 ellen, hogy újabb egyeztető bizottsághoz nem küld ki tagokat. Az interparlamentáris bizottság erre hajnali egy órakor újra összeült és a szenátus rezolúcióját elfogadta annak a szakasznak a kivételével, amely elismeri Kuba függetlenségét. A szenátus az egyeztető bizottságnak ezt a jelentését 42 szóval 35 ellen, a képviselőház pedig 310 szóval 6 ellen elfogadta.

A szenátus ülése éjféltől 1 óra 50 perczkor, a képviselőházé pedig 2 óra 45 perczkor ért véget. A képviselőház ülésének szünete alatt, este 8 óra után, a képviselők a folyosókon gyülekeztek és hazafias dalokat énekelték. A kongresszus két háza által elfogadott határozatot ma juttatják Mac Kinley elnök-höz, aki állítólag már aláírta a kongresszus határozatát, amelyet azonban megküld Woodford követnek, aki azt már holnap át fogja nyújtani a spanyol kormánynak.

A spanyol vizsgálóbizottságnak a „Maine” katasztrófájára vonatkozó jelentése konstatalja,

hogy a robbanás a hajó előréseinek valamely kamrájában történt, ahol puskapor volt felhalmozva. Azok, akik a katasztrófánál jelen voltak, azt állítják, hogy a szerencsétlenséget nem idézhették elő tengeralatti aknákkal. Minthogy azonban a „Maine” az exterritoriális jog védelme alatt állott, nem volt módjában a bizottságnak a katasztrófa belső okait kutatni. Amennyiben a hajóroncsot kiemelik a vízből, konstatálható lesz a spanyol bizottság jelentésének a helyessége.

M a d r i d b ó l jelentik, hogy a spanyol kormány a kalózhajózást, habár kissé megváltoztatott alakban, meg fogja engedni a háboru esetére. E végett már erős munka folyik az összes spanyol kikötőkben.

A washingtoni spanyol követ azt írja a kormányának, hogy az észak-amerikai Egyesült-Államokban letelepedett spanyolok nagy része elmegy innen. Nagyon sokan a kubai önkéntesekhez akarnak beállni.

A követ továbbá azt is jelentette, hogy valamennyi amerikai kikötőt, különösen pedig Newyorkot földalatti aknákkal látták el, aminek következtében a hajózás a keleti parton ropant veszélyes. A követ talán már holnap elutazik innen. Ez esetre az osztrák-magyar követ veszi át a spanyolok védelmét Amerikában.

A Havas-ügynökség azt jelenti Havannából, hogy a kubai felkelők egy ezredese, három tisztje és 22 katonája A g u i r e z tábornoknak meghódolt és kijelentette, hogy a felkelők táborában általános felháborodás uralkodik az Egyesült-Államok kormánya és kamarái ellen.

Az „Imparcial” szerint a spanyol trónbeszéd ki fogja jelenteni, hogy Spanyolország minden erejéből oda törekedett, hogy a békét fentartsa és azután a spanyol néphez appellál, hogy mentse meg a hazát és védje meg a nemzet becsületét és integritását.

Németországban nagy feltűnést keltett a „Normannia” és a „Columbia” hajók eladása Spanyolország számára és ép oly kínos hatással vannak azok a tárgyalások is, a melyeket Amerika folytat a „Fürst Bismarck” megvételére vonatkozólag. A „Hamburger Nachrichten” ezekre megjegyzi, hogy a Hamburg-amerikai gőzhajóstársaság, úgy látszik, nagyon sokalja hajóinak számát, hogy most egyszerre háromtól iparkodik megszabadulni. Ez a tény egyébként nem lehet közömbös a német tengeri miniszteriumnak sem, minthogy a nevezett három hajó a német haditengerészetnek a segéd-cirkálóhajói voltak. Nem lehet tudni, hogy mit hoz a holnap nap Németországra s vajjon ezek a német hajók nem fognak-e ellenséges löbögő alatt Németország ellen fordulni.

Berlinből érkező hírek szerint teljesen alaptalanok egyes lapoknak azok a jelentései, amelyek az európai nagyhatalmak újabb közbenjárásáról szólnak. Az európai hatalmasságok a teljes semlegesség álláspontjára helyezkedtek. Sőt mi több, egyesek még annak látogatását is kerülni óhajtják, hogy az Egyesült-Államok ellen akarnának állást foglalni.

A készülődő Unio.

New-York, április 13.

Most már senki sem kételkedik a háboruban. Tegnap vagy kétezer ember ment el a kapitoliumra, hogy a kongresszus határozatát megtudja. Nagyon sokan maradtak ott egész reggeli 3/4-ig, amikor ismeretessé vált az éjjeli ülésben hozott határozat, amelyet ma délelőtt már meg is küldtek Mac Kinleynek, aki szándékait egyelőre titokban tartja. Az a hír tartja magát, hogy az elnök még ma aláírja a határozatot. De azért sokan vannak, akik lehetségesnek vélik, hogy az elnök több napig magánál tartja az iratot, ahelyett, hogy Spanyolországna mint ultimátumot megküldené.

A határozat elfogadásának első sorban az lett a következménye, hogy Amerika lázasan folytatja a kubai inszurgens felsegítését. Egy 1500 tonnás gőzös már el is indult élelmiszerekkel megrakodva Keywest felé és ha idő-

közben ki nem tör a háboru, ki is fog kötni Havanna előtt a vereskereszt-löbögő aegise alatt.

A 17-ik gyalogezred a mozgósítási parancs folytán Ohióból elsőnek érkezett a tengerpartra. A katonai foglyokat mind kibocsátották és szolgálatra rendelték be őket.

A börzén egy önkéntes csapat költségeire aláírást nyitottak. Eddig 130.000 dollár gyűlt egybe. (N. Fr. Pr.)

Washingtonból táviratozzák: Hír szerint törvényjavaslatot van készülöben, amely 200.000 főnyi hadsereget bocsát Mac-Kinley elnök rendelkezésére.

A kubai ügy az angol parlamentben.

London, április 19.

Az alsóház mai ülésén Balfour, a kincstár első lordja a következő kijelentést tette: P a u n c e f o t e, new-yorki angol nagykövet márczius végén felhatalmazást kapott, hogy csatlakozzék a többi nagyhatalmak képviselőihez az Egyesült-Államok kormányánál teendő barátságos felszólalás tekintetében, feltéve, hogy meg lesz a bizonyosságunk arra nézve, hogy az ily felszólalás kedvező fogadtatásra talál és nem lesz hiábavaló. Ennek következtében a nagykövet csatlakozott a többi hatalmak képviselőinek felszólalásához. A madridi brit ügyvivő április 9-dikén csatlakozott a többi hatalmak képviselőihez és azokkal együtt szóbelileg annak a véleménynek adott kifejezést, hogy czélszerű volna, ha a spanyol kormány az ellenségeskedések megszüntetésére törekednék, ami arra vezethetne, hogy tisztességes béke jöjjön létre Kuba szigetén.

D a v i t t azt kérdi, vajjon ez a felszólalás nem keltette megilközést az Egyesült-Államok közvéleményében, mint indokolatlan beavatkozás azok belügyeibe.

B a l f o u r lord nem hiszi, hogy a felszólalást így fogták volna fel (Helyeslés), de sajnálná, ha így történt volna, mert ez Angolország lépésének félreértése lenne. A nagykövetnek adott utasítások meggyőzőnek a hazat arról, hogy Anglia nem tolt fel szükségtelenül magát.

Kubából kiutasított újságíró.

Köln, április 19.

A „Köln. Ztg.” londoni jelentése szerint a „Times” havannai képviselője elutazott Kubából, minthogy a spanyol hatóságok a brit konzul utján tudomására juttatták, hogy más-különbben kiutasítják.

Az ultimátum.

London, április 19.

A „Reuter-ügynökségnek” jelentik Washingtonból: Mint hírlik, Mac Kinley elnök ma írja alá a kongresszus közös határozatát, amelyet haladéktalanul közöl Spanyolországgal. A minisztertanács ma állapítja meg a határidőt, amelyen belül Spanyolországnak az ultimátumot el kell fogadnia. E határidő valószínűleg 24 vagy 48 óra lesz. Az amerikai hajóhad előrenyomulását még e hét vége előtt várják.

TÁVIRATOK.

A két Miklós.

Cetinje, április 19. Miklós Montenegro fejedelmének üdvözlő táviratára, amelyet a husvéti ünnepek alkalmából az orosz császárnak küldött, Miklós csártól a következő válasz érkezett:

„Öszintén üdvözlöm fenségedet e nagy ünnep alkalmából és bizom, hogy a küldött ajándék még jobban megszilárdítja a testvéri köteléket népeink között.”

Bolgárok és szerbek harcza.

Belgrád, április 19. Kumanovából (O-Szerbia) ide érkezett hírek szerint a görög húsvét vasárnapján véres összeütközés történt. A bolgár exarchatus híveinek karaméra a török hatóságok 400 emberből álló katonai csa-

patot küldtek oda, hogy a szerbeket, akik a templomot és környékét megszállva tartották, elkergesse. Mintegy 30, igen tekintélyes szerb megsebesült. Hét szerb ember, akik könnyebben sérültek meg, panasztétel végett az üz-kübi válihoz mentek, aki a szerbeknek kielégítő elégtételt helyezett kilátásba. Azonnal vizsgáló-bizottságot küldtek Kumanovába, ahol a templomot bezárták.

A határvédő gárda.

Konstantinápoly, április 19. R i z a bég, az ismert albán vezér egy tervezetet ajánlott fel a szultánnak, mely szerint 50.000 albán önkéntesből álló külön gárda lenne szervezendő abból a czélból, hogy az Törökország európa határát megvédelmezze. — A szultán nagy örömmel fogadta a tervezetet s megengedte annak hamaros megvalósítását.

Faure elnök otthon.

Páris, április 19. Faure elnök ma délben ide megérkezett. A pályaudvaron valamennyi miniszter megjelent az elnök fogadására.

Bányászok halála.

London, április 19. Az elmúlt éjjel a leicestershirei Whitwich-köszénbányában tűz támadt. Öt bányász életét vesztette, 36 még a föld alatt van és kevés a remény megmentésükre.

HIREK.

A királyi család ünnepe.

Nagy ünnep lesz holnap a királyi családban. Ezüstlakodalmát tartja Gizella főhercegnő, királyunk másodszült leánya és köztudomás szerint, kedvence.

Gizella főhercegnő mint gyermek, mint serdülő lány sok időt töltött Budán és Gödöllőn és menyasszonyágának idejét is a Grassalkovichok ódon kastélyában töltötte.

Mint leány, alig fordult meg nagyobb társaságban. A fényűzést, pompát gyűlölte, de amilyen takarékos volt saját személyére, olyan szívesen adott a szegényeknek. Annyira jó volt, hogy egyszer, az ischli esplanade-on sétálgatva, még egy részeg embernek is nyújtott alamizsnát, de komoly, gyermekes feddással jegyezte meg:

— De nem pálinkára ám, csak kenyérre.

A zenéért, festészetért valószággal rajongott: Menyasszonykorában akárhánszor játszott négykézre vőlegényével. Mária Valéria főhercegnő, aki apró baba volt még akkor, akárhánszor beüpegett a szalonba és odabújva nővérehez, kérésleg mondta: — Csárdást!

Gizella főhercegnő meghallgatta az uralkodópár kis magyar lányának a kérését és abbanhagyva a klasszikusokat, valami ropogós magyar nótába kezdett.

Az oly korán elhunyt, feledhetetlen trónörökös valódi rajongással csüngött Gizella főhercegnőn. Különösen jó időket töltöttek együtt, mikor 1866-ban, a porosz-osztrák háboru idején, a budai Kochmeister-féle villában nyaraltak a királyi gyermekek.

A bécsi udvar feszes etikettjétől megszabadulva, sokkal fesztelenebbül ment a játék a ferenczhalmi villa lombos fái alatt. A nevelőné itt még azt is megengedte, hogy a kis fenségek sárból pagácsát gyurva, p é k e t játszanak, ami egyik kedvenc játéka volt Gizella főhercegnőnek.

Mikor Gizella főhercegnő menyasszony férjhez ment, és új otthonába távozva, a pályaudvaron búcsút vett övétől, a trónörökös olyan hangoosan sirt, hogy a távol állók is tisztán hallották.

Ekkor történt az is, hogy Rudolf trónörökös egy doboz levélpapírt ajándékozott nővérenek. Minden papírra rá volt nyomtatva a megatöltés és a kezdet:

„Kedves Rudolf!”

Arra kérilek . . . .”

Mikor a dobozt átadta a főherceg nővére-nek, így szólt hozzá:

— Az életben hármikivánságod lesz, ird hozzá a folytatást és én azt teljesíteni fogom.

Gizella főhercegnő egyetlen egy szálát használta el a díszes papírosokból. Még pedig akkor, mikor egy izben hosszabb ideig nem látta a trónörökösöt a nyomtatott szöveghez a következő folytatást írta:

— hogy látogass meg bennünket mielőbb, nagyon, de nagyon szeretnék már látni, ugy Leopold is. Csókol ezerszer Gizella.

A többi, értékes etüdjével együtt, ereklyeként örzi a főhercegnő, mint sok egyéb apró gyermekkori emlékét oly korán elhunyt testvéreinek.

De nemcsak Gizella főhercegnőt, férjét, Lipót herceget is nagyon szerette Rudólf trónörökös és szereti a király is, akinek még hozzá egyik legkitartóbb és legkedvesebb vadászczimborája.

Csak a gödöllői vaddisznókat félti tőle a király, amelyeket oly nagy gonddal tenyészt és ápol Pettera fővadászmester.

Valódi fiatalos hévvel vadászsa ő felsége ezt a nagy vadat és ilyenkor gond, bánat mind messzé repülnek tőle. Őrzi is őket azonban igazi vadász-féltékenységgel és ebből még legkedvesebb vadászvándégeinek, a szász királynak és a toscanai hercegnének sem szabad lőni.

Nem bizony — de még vejenek, Lipót főhercegnének sem ad a vadkanokra passe-partout ő felsége, a mielőtt néhányzor kifejezte óhaját, hogy csak egyetlenegy vaddisznót szeretne lőni, duzzogva szól ő felsége:

— No csak az kellene, ott a szarvas, puszkáz azokra.

Egy izben azonban mégis rávette valami utonmódon Lipót herceget Petterát, hogy menjenek vaddisznóra, aki nagy sóhajtozva és nagy drukkot köt végre is beleegyezett.

A király figyelmes lett a tompa, erős dörrenésekre a később magához hivatra kedves fővadászmesterét, megkérdezte: kivel vadászott.

Pettera megmondta, hogy Lipót herceggel, sőt az is kisült a vallomásból, hogy a fenséges ur egy kis kocszát lőtt.

— Szeretném én azt a kis kocszát látni, mondotta összeránczolt homlokkal a király.

Mit volt mit tenni? A fővadászmester levezette a királyt a kastély udvarára és a fehér porondon ott feküdt egy nagy, fekete kan vézró, ordas teteme.

De meg is haragudott ezért a vadászatiért ugy a király, hogy se vejjéhez, se Petterához nem szólt három napon keresztül. Végre is az áldott jószág Gizella főhercegnő asszony békítette ki mind a kettővel.

Gizella főhercegnő asszony különben maga is szenvedélyes sportkedvelő volt és még három-négy év előtt egyik legsnájdigabb lovasa a gödöllői porforce-vadászoknak. Csak mióta nagymama lett, hagyott föl kedvencz mulatságával és fiatalon kaczerkodik a matrónasággal.

Királyunk, akit bánat, csapások sem mint uralkodót, sem mint magánembert nem kíméltek, ma hivatali részét az örömből. Ott ünnepel ő is az ezüstlakodalmas párral, az ő szeretett gyermekeivel Münchenben, és nincs az a magyar ember ma széles e hazában, aki ne kérne áldást, boldogságot a jubiláló Gizella főhercegnőre.

München, április 19.

Lipót hercegnék és nejének ezüstmennyegzője alkalmából, melyet holnap ünnepelek, ma délután kevéssel öt óra előtt Ferencz Szalvator és József Ágost nejeikkel ide érkeztek. A pályaudvaron Luitpold regensherceg, Teréz és Gizella hercegnők, György herceg és gróf Zichy osztrák-magyar követ voltak jelen. Ferencz Szalvator főherceg és neje a regensherceg palotájában, József Ágost főherceg és Augusztia főhercegnő pedig Lipót herceg palotájában szálltak meg. Ferencz József császár és király ő felségének ajándéka, amit Lipót hercegnék és nejének adott, a hercegi palota építészének művészi díszítéséből áll, amit Müller müncheni érezöntő készített.

Figyelmeztetjük tisztelt előfizetőinket, hogy a lapot a fűrdő-szezon alatt mindenhol — rendelkezésük szerint — szívesen utánuk küldjük, akárhány-szor változtatják is tartózkodási helyüket. Csak arra kérjük, hogy velünk mindenkor a pontos címeket idejekorán — egyszerű levelezőlepon — közölni sziveskedjenek, nehogy a lap pontos küldésében fennakadás lehessen.

Azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, kérjük, hogy a megújításról sietve gondoskodni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal.

— Az uralkodó jubileuma. Bécsből jelentik: Az osztrák-magyar bank május 4-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelynek egyetlen tárgya: a főtanácsnak ő felsége uralkodói jubileuma alkalmából előterjesztendő indítványai. A főtanács egyebek közt az indítványozza, hogy fél millió koronát adományozzanak jótékony célra. Az előterjesztést maga Kautz Gyula főkörmányzó teszi meg.

— A sorozás eredménye. Az első, második és harmadik korosztálybeli fővárosi fiúk sorozása már véget ért és a katonai ügyosztály most összeállította ennek eredményét. Ez az eredmény sokkal kedvezőtlenebb, mint tavaly. Az idén ugyanis 6900 fővárosi fiuból összesen csak 1030 vált be. És pedig az első korosztályból 787, a második korosztályból 104, a harmadik korosztályból pedig 139. Tavaly ezzel szemben 7000 fővárosi fiuból bevált összesen 1648, vagyis 618-al több, mint az idén.

— Személyi hír. Dóczy Lajos, a külügyminisztérium osztályfőnöke, aki jelenleg Konstantinápolyban időzik, onnan egyenesen Budapestre jön a delegáció tanácskozásaira.

— Halálozások. Dr. Juhos János nyugalmazott miniszteri fogalmazó, köz- és váltó-ügyvéd 58 éves korában meghalt. Temetése ma délután 4 órakor lesz a budai Erzsébet-kórházból. Az elhunyt hosszú ideig volt a fumei tengerészeti hatóság tisztviselője. Haláláról unokaöccse, Garancsy Mihály miniszteri titkár adott ki gyászjelentést. — Horányik János vendéglős április 18-án, élete 56-ik évében meghalt Budapesten.

— A huszárkapitány csodatettel. Nyiregyháza levelezőnk írja, hogy Nyiregyháza városában másról sem beszélnek az emberek, mint báró Bothmer Jenő kapitányról, aki Nyiregyházán az 5. honvédhuszárezredben szolgál. Csodákat beszélnek a huszárkapitány nagy erejéről és rettenthetetlen bátorságáról. Az bizonyos, hogy nem egykönnyen akadna ember, aki megtenné azt, amit báró Bothmer megtesz. Egy teljes tarokk-vagy-makó-kártya-csomagot egy rántással kettétép és egy ezüsti forintot két ujjal úgy összegöngyölít, mintha papírosból volna. Tiszti körben, jó pajtásai előtt gyakran megteszi azt, hogy egy hátsólovat teljes felkantározással könnyen felemel, vagy hogy oszlophoz támaszkodva asztalcsendőt vesz a fogai közé, melyet azután onnan kilépez-tizhajtásra sem tud kirántani. Emellett félelmetes vívó és csodálatos lövő. Tisztársai annyira bíznak az ő találó képességében, hogy bármint pénzarabot odatartatának neki célul, melyet a kapitány kilő a kezükből. Néhány hónap előtt sokat beszéltek egy szabócsai szép leány bátorságáról, aki a híres lövő elé két ujjal egy szál virágot tartott, melyet a kapitány mosolyogva kilőtt kezéből. A kapitánynak elválhatatlan kísérője egy szelidített farkas, akivel az utcán sétál és egy szobában alszik. Báró Bothmer Sinajában a nemzetközi czéllövő versenyen első díjat nyert és most a május végén Bécsben, a császárjubiläum alkalmával tartandó vívó és sportversenyre készül.

Tűzek. Kőhalom nagyküüllőmegyei községben e hónap tizenhetedikén, az oláhok husvéti ünnepeinek első napján borzasztó tűzvész pusztított, amely 14-15 gazdának összes takarmányát és kilencz házát hamvasztott el. A tűz délen keletkezett az oláh kerületben lakó Zorri György házában. Innen csapott át a veszedelem a szomszédos épületekre és kazlakra oly gyorsan, hogy a házak belsejéből alig lehetett valamit kimenteni. A tűz vigyázatlanságból keletkezett a brztositva alig volt valami. — Nagy ijedség támadt februárvasárnap délutánján Varjas temesmegyei

nagyközségben az ünneplő nép között. Egyszerre 8 helyen is tűz támadt ugyanegy órában. A szerbek, akiknek most épen husvétvasárnapjuk volt, ünneplő ruhában futottak a tűz eloltásához. A szeles időben támadt tűz az egész falut veszélyeztetette. A szorgalmas nép a legnagyobb erőfeszítéssel sem tudta az első helyen meggyúlt házat megmenteni. Alig égett az le, a község másik oldalán ismét lángok csapkodtak az égnek. A tűz itt Schönbereg Vilmos kereskedő szerűjében keletkezett, ahol az összes takarmány és egyes gépek a tűz marta-lékává lettek. Még itt el sem oltották a tüzet, a nép már futott a harmadik tűzhöz, amely takarmányt hamvasztott el. A kár meghaladja a 2-3000 forintot. A tűz keletkezésének okát nem tudják, de mindenki azt hiszi, hogy gyújtogatás okozta. — Karlsbadból is hozott hírt a táviró a tűz pusztításairól. Ma reggel fél négykor a Kaiserbad baloldali tetőzete lángba borult és a tűz fenyegetően terjedt. Az erélyes és ügyes tűzoltók azonban elejét vették a nagyobb bajnak és reggel hat óra tájban már véget ért a veszedelem. A baloldali tetőzeten és a hátul álló tornyot környező helyeken kívül máshol nem történt baj. A megessett hajt néhány nap alatt rendbehozzák. — Oroszországban, a Lomaha kormányzóságban levő Novgorod városban — amelyet nem szabad Nisny-Novgoroddal összetévesztetni — is óriási tűzveszedelem érte a lakosságot. A tűz egyszerre ütött ki több helyen és száztven házat hamvasztott el. Eddig öt embert találtak meg a romok közt elszennedve. A kár természetesen óriási, valaminthogy a nyomorúság is óriási.

— Az elvált hercegnő öngyilkossága. Nizzából táviratozzák a „N. Fr. Pr.“ útján: De Persigny hercegnő, III. Napoleon volt miniszterének leánya, tegnap itt agyonlőtte magát. A hercegnő 1896-ban Pierre Gautierhez ment nőül. Még a múlt évben megismerkedett egy De la Cour nevű hadnaggyal, akivel férje az idén januárban párbajt vívott. Erre a házasság elyáltak. Az asszony mult csütörtökön Nizzába utazott, hogy megmondja a hadnagynak, hogy vele akar élni. Minthogy azonban De la Cour-nak nincs vagyona, az asszony belátta, hogy nem élhetnek együtt. Tegnap a hadnagynak csapattestéhez kellett utaznia, mire de Persigny hercegnő bánatában golyót röpített a szívébe és szörnyet halt.

— Szomorú szabadulás. Kenéz Pál hódmezővásárhelyi földmives, a hódmezővásárhelyi zavargásoknak második főembere volt Szántó Kovács János mellett. Három esztendei börtönt kapott szomorú szerepléséért és együtt ült Szántó Kovácsal. Megkínálták mindkettőjüket a föltételes szabadsággal, ha csöndes emberek lesznek. Kovács is, Kenéz is visszautasította, de Kenéz most meg gondolta a dolgot és megígérte, hogy megtér. Most eresztették ki a rabságból és Kenéz Pál hazament családjához Hódmezővásárhelyre. De itt szomorú hírek vártak rá. Háza egészen üres volt: Felesége néhány hónappal ezelőtt beleőrült férje raboskodásába, gyereke meghalt s bűntörői, szerszámai elkallódtak. Most azután félőrülten egymagában barangol és szócziálista elvtársai tartják el, pedig valamikor elég jól ment a sora.

— Esküvő. Komor Marcell fővárosi műépítész e hónap 24-én, vasárnap délután 1 órakor esküszik meg Waldman Berta kisasszonnyal a dohány-utcai zsidó templomban.

— Tavasz a Rivieran. Nizzából írják: Faure Felix, ki a husvéti ünnepeket Nizzában töltötte, a napokban látogatásával tisztelte meg a Petit Journal tulajdonosát, Marinoni urat, a gyorsajtó feltalálóját. A saját múltja fölött érzett büszkeség indította erre a látogatásra, mikor az egykori szedőgyereket és a mostani milliomot így kintuntette. Hogy függőlenségét még jobban bizonyítsa, a francia köztársaság elnöke délelőttönként egyszerű világos nadrágot és sötét jaquetet visel, a sétálók közé megy és barátságosan, szívélyesen viszonzza azoknak alázatos köszönését. Nem lehet tehát csodálni, hogy az ő tiszteltére készült sátor óre nem ismerie mindjárt fel, nem tisztelgett és ugyancsak megijedt, mikor az elnök napoleoni szigorúsággal ezt kérdezte tőle:

— Volt már büntetve?

A katoná pedig, ki véletlenül nemrég ülte le háromhetes börtönbüntetését, akadozva bevallotta ezt az elnöknek. Őszintesége annyira meggyőzte Faure tetszését, hogy most három héten keresztül minden étkezéshez egy pohár bort kap. A welsi herceg, ki az elnöknek Viktoria királynővel való találkozásánál jelen volt, a királynő nevében viszonzotta az elnök látogatását. A fejedelmi találkozás napján Beatrix hercegnő születésnapja alkalmából nagy ünnepi ebédet rendeztek, melyen a welsi herceg is részt akart venni. De távirat sürgősen Londonba szolgáltatta, hogy 14-én este 10 órakor el is utazott. Az angol királynő az egész jövő nemzedék szeretetét megnyerte magának, mert kis unokáival egyetemben részt vett a Jardin publique-ben rendezett gyermek-ünnepélyen. Biztosra vehető, hogy a királynő a jövő márciusban megint Nizzába jön és a Regina-szállodában fog lakni. 1898. november 1-től 1899. március 1-ig a szálloda helyiségeit királyunk családja számára tartották fenn, mert nincs szebb pontja Nizzának, ahonnan szebb kilátás kínálkozik. Az időjárás annyira enyhé, hogy a vadgesztenyefák, a Szentjánoskenyérifák már tele vannak érett gyümölcscsel. A statisztikai kimutatás szerint 1881. óta nem volt ennyi vendége sem Nizzának, sem Monte-Carlonak.

— A hasfelmetszőt elfogták. A napokban megirtuk, hogy Berlinben olyan gyilkosság történt, amely élénken emlékeztet a Jackson, londoni hasfelmetsző által elkövetett gyilkosságokra. Ma már arról kapunk hírt, hogy a berlini hasfelmetszőt elfogták. Berlini tudósítónk ugyanis azt táviratozza, hogy a városhoz közel levő Westerhausen ma elfogták Saltz Walther volt jogászt, aki rendkívül feltűnően viselkedett. Saltz egyszer már az örültek házában volt. A munkások nagyon gyanusnak találták viselkedését és abban a hitben, hogy ő Günther Lujza eszeléleányának a gyilkosa, a rendőrségre vitték. Saltz ugyan maga is bevallotta, hogy ő gyilkos, de azért a rendőrség nem hisz neki, mert azt kénytelen feltenni róla, hogy csak örültségében fogja magára a szörnyű büntetést. A gyilkos leírása azonban teljesen egyezik az ő külsejével.

— Elvesztett értékes csomag. A rendőrség sikasztás miatt letartóztatta Brezna a János postaszolgát, aki a budapest-pécsi vonalon a mozgópostánál volt alkalmazva. Breznát az egyik postatiszt tévedése sodorta a bűn útjára. Egy budapesti ékszerészczég 6 darab aranyláncot küldött mintaképpen egyik vidéki megrendelőjének. A megrendelő a 480 forintra becsült láncok közül egyet megtartott magának, a többi pedig a cég címére 300 forint értékkel visszaküldötte. A pályaudvaron a felvevő postahivatal továbbította a csomagot a vasúti mozgópostának. A mozgópostatiszt a 300 forint értékű csomagot tévedésből az értéknélküli postacsomagok közé dobta. Ezeknek a csomagoknak szortírozásával Brezna volt megbízva, aki észrevette nyomban a tévedést, de ahelyett, hogy a tévedést kikorrigálta volna, eltépte a csomag szállító-levelét és magát a csomagot is elsikkasztotta. — A bűnös manipulációra csak hetek múlva jöttek rá, amidőn az ékszerész cég reklamálta értéktárgyait. A postaigazgatóság vizsgálatot indított azonnal a vizsgálat vezetésével megbízott postafőoszt csakhamar tisztába jött azzal, hogy a sikkasztó csak Brezna lehetett. A lakásán (Elemér-utca 40. szám) tartott házkutatás eredményre nem vezetett. Már-már más irányba kezdte keresni a rendőrség a tettest, amidőn a véletlen oly adatot juttatott a nyomozat kezébe, amely kétségelenné tette Brezna bűnösségét. Egy postai feladó levél volt ez 30 forintról, mely összeget Brezna egy székesfehérvári postaszolgának küldött el, hogy vele állást cseréljen. Mintán ennek a 30 forintra holszerzését igazolni nem tudta, a rendőrség letartóztatta. Felesége, aki szintén be volt avatva férje manipulációjába, hogy a letartóztatást elkerülje, örültséget szimulált és ilyen állapotban — mint azt már megirtuk — késsel ment neki a segélyül hívott orvosnak. A feleség házaspár lakásán tegnap délután újból házkutatást tartott egy rendő-

fogalmazó két detektívvel. Ez alkalommal több oly dolog nyomára jöttek, amelyek arra engednek következtetni, hogy Brezna hivatalos minőségében több visszaélést is követett el. A rendőrség most ebben az irányban is folytatja ellene a vizsgálatot.

— Ezer koporsó. Vidám hangulatban söritzött 1898. november 20-án este a berlini pilseai sörházban tizenkét törzsvendég. A korszok egyre-másra ürültek és a kedélyesség egyre fokozódott. Odafülfülföltek a vendéglős is, és mivel éppen hasonló dolgokról folyt a szó, elbeszélte, hogy milyen volt az ő feleségének a temetése, csak az volt óriási baj, hogy az érzéköporsóért 300 márkát kellett fizetnie. El is mondta a jó ember, hogy milyen volt az a koporsó. Erre föláll egy aznap bevezetett törzsvendég és ünnepélyesen kijelenti, hogy neki van valami új találmánya, amelynek segítségével ugyanolyan koporsót 35—40 márkáért is elkészíthet.

— No, ha arra képes, mondta a korcsmáros, akkor én rögtön rendelék magánál ezer koporsót! A vendégek egyike, aki komolyan fogta föl a dolgot, azt kérdezte a korcsmárostól, hogy nem kereshetne-e ő is valamit ennél az ügyletnél? A vendéglős 5000 márká jutalékot ígért neki. A vendégek, akik szintén tréfára vették a dolgot, néhány nap alatt el is feledkeztek az egész bolondságról, az ügynökösödő ur azonban határozottan követelte az ötezer márkát. A koporsógyáros elküldte egy megbízottját a vendéglőshöz, hogy megkérdezze, vajon tréfa volt-e a rendelése vagy komoly? A vendéglős kijelentette, hogy a rendeltetést fölntartja, mert koporsóüzletet nyit. A gyáros erre intézkedett, hogy a gyárban fogjanak hozzá az ezer koporsó elkészítéséhez, az alkalmatlankodó ur pedig beperelte a vendéglőst az ötezer márkáért. Mivel időközben kijelentette a vendéglős, hogy nem nyit koporsó-kereskedést és így át sem veszi a koporsókat, most a gyáros is beperelte. Egyik bíróság el is marasztalta és kötelezte, hogy egyelőre ötszáz darabot vegyen át 17.500 márkáért, a felsőbb bíróság azonban fölbonította az ítéletet, mert belátták, hogy amit a tizenhatodik korszok után mond az ember, azt nem szabad komolyan venni.

— A 48-as honvéd öngyilkossága. Nagykanizsán, mint tudósítónk írja, borzasztó módon vetett véget az életének tegnap Benedek János 72 éves nyegvennyolczas honvéd. Elment a feleségével a templomba és mikor onnan hazatért, házában egy félreeső helyen borotvával föl vágta a hasát. Tettét valószínűleg elmezavarban követte el. Erős ellenzéki kortes volt, a városban általában „Balpárt-János bácsi” néven hívták s ha valaki az utcán azt kiáltotta, hogy „Éljen a jobbpárt!” utána iramodott és addig üzte, amíg ő maga össze nem rokadott a fáradtságtól. Holnap temetik el.

— Egy kis statisztika. Európa sör-, bor- és pálinkafogyasztásának épületes a statisztikája. A pálinka-fogyasztók sorát a legnagyobb recordot elérő dánok nyitják meg, akikre fejenkint 28 liter pálinka jut, vagyis jóval több, mint a legrezegesebb orosz muzsikra. Jóval szerényebbek a svédok, akik átlag 11 liter sört, 4 deczi bort és 4 liter 8 deczi pálinkát fogyasztanak fejenkint, míg a német 115 liter sört, 5 liter 7 deczi bort és 13 liter 2 deczi pálinkát fogyasztanak el. A francia kevés sört iszik. Mindössze 22 liter jut egyre-egyre, a párisiakra pláne csak 11, borból ellenben 103 liter, még pedig a javából! A francia a likört sem veti meg. Évenként vagy 12^{1/100} litert hajt le. A magyarok nagyon rosszul állnak. Sörből mindössze csak 44 liter jut egyre, ami kétségbeesésen kevés; borból is csak 22 liter jut egyre, pálinkából meg éppen csak 12 liter 45 centé. Azért is nem boldog a magyar! Derekasán kitesz magáért a sörivásnál az angol; 145 litert fogyaszt el esztendőnkint; igaz, hogy borból csak egy litert iszik, de már pálinkából 8 liter kell neki. A belgák még jobban igyekeznek a sörivással, ők ugyanis 169 litert isznak. A sörivők királyai azonban — a bajorok. Tisztelet és becsület nekik, mert 235 literen alul ők meg nem állnak. De ez még nem minden. Bátor elmondhatjuk, hogy ha Bajorország a sörivő országok kalapja, akkor München a bokréta rajta, mert a müncheni

el nem megy a Sylveszter-ünnepélyre, ha meg nem itta még a rá eső 566 liter sört! Ebben a dologban azonban rendkívül pedánsak a németek. A müncheni után mindjárt a frankfurti következik, aki 428-at, a nürnbergi, aki 321-et iszik. A berlini már csak 160, a bécsi 145, a moszkvai meg éppen csak 28 litert fogyaszt, ami nagyon is kevés.

— Közülük tüntetés. Csizmadia Sándor, a „Világzabadság” szerkesztőjét és tulajdonosát tudvalevőleg szintén kiutasították Budapestről és a földművesek vezére Orosházán, illetőségi helyén telepedett meg, ahol most nagyban „szervez.” E hónap 21-én sajtótárgyalása lesz Budapesten és a sajtóbírószág e tárgyalásra meg is idézte. Az agitátor e hónap 20-án este 7 órakor érkezik meg a központi pályaudvaron és erre az alkalomra nagy tüntetésre készülnek a szociáldemokraták. Tömegesen vonulnak majd ki a pályaudvarra és üdvözölni fogják az örök időkre kitiltott munkásvezetőt. Ma este tartott értekezletén osztotta ki a párt a vörös meghívókat a fogadtatásra, amelyeknek szövege a következő:

Munkástársak! Elvtársak!
Csizmadia Sándor elvtársunk, akit Budapestről „örök időkre” kiutasítottak, szerdán, folyó hónap huszadikán este, pont hét órakor érkezik meg a központi pályaudvaron, hogy egy sajtóbírószági idézésnek eleget tegyen.
Munkástársak! Fogadjuk Csizmadia elvtársunkat tömegesen! Jelenjünk meg szerdán este hét óra előtt a központi pályaudvar érkezési oldalán ezerszámba és mutassuk meg, hogy az üldözöttek csak növelték a szociáldemokraták számát.

Mindannyian ott legyünk!
A szociáldemokraták.
Ma este a szakegyesületekben, szervezetelekben és a szaktanácsban nem beszéltek másról, mint a fogadtatásra való előkészületekről és ezerszámba osztották ki a vörös felhívásokat. Este a szociálisták megszállták a gyárak kapuit és a kijövő munkásoknak százzámra osztogatták a felhívásokat, amelyeket azok gyorsan elkaptak. Az újpesti, erzsébetfalvai és kispesti munkások már tegnap elhatározták, hogy tömegesen jönnek Budapestre.

— A bolgárok köszönete. Kolozsvári tudósítónk táviratozza: Vasov bolgár kultusz-miniszter köszönő táviratot küldött Szabó Gyula tanácsoshoz, aki a várost a bolgárok szives fogadtatásánál képviselte.

— Az elkeseredett festőművész. Párisi tudósítónk jelenti, hogy Jules Carpentier, fiatal párisi festőművész, afölötti elkeseredésében, hogy a kiállításra beküldött képét visszautasították, ugyanakkor megmérgezte magát és rövid szenvedés után meghalt.

— Vasúti szerencsétlenség. Moszkvából táviratozzák a „N. Fr. Pr.” utján: Lurhavic állomásnál két személyvonat összeütközött. A mozdony és nyolcz kocsis összeütközött. Két utas meghalt, egy súlyosan, öt könnyebben megsebesült.

— Az áttérés büntetése. Pétervárról táviratozzák: Akaliában egy Durov nevű házaspárt és egy Wanstein nevű asszonyt összes jogaik elvesztésére ítélte a kerületi törvényszék, mert a zsidó vallásra tértek át. Ezenkívül Durovot 4 évi kényszermunkára, a feleséget Szibériába való deportálásra és Wanstein asszonyt 3 és fél évi börtönrre ítélte a bíróság.

— A zenélő kut históriája. Maros-Vásárhely, a székelyek fővárosa arról nevezetes, hogy a főtérre olyan kutja van, amelyben zeneszerkezet állandóan zenél. A kutat még a 40-es években Bodor János kutmester csinálta és abba olyan szerkezetet helyezett el, melyet a kiömlő víz hajtott és állandóan éjjel-nappal játszotta a legegyszerűbb régi nótákat, indulókat, népdalokat. Bodor János, aki valódi eszmester hírében állott, a bankócsinálással is foglalkozott. A bankóprést ajtájának külsőbe helyezte el és aki hozzá ment, az csinálta a bankókat, mert mikor a külsőre lépett, a bankóprést mozgásba jött és a kéz lankó a pinchébe hullott. Végre is egy rokona feljelentette és így börtönbe került. A börtönben azonban négy cserekeszességéből oly gyönyörű, művészi kivitelű fülönfűgőhöz

készített a királynénak, hogy közbenjárására elengedték további büntetését. Mikor kiszabadult, határozta el magát arra, hogy szülőföldjét, Maros-Vásárhelyt oly nevezetessé fogja tenni, hogy csudájára járnak messze vidékekről is. Ekkor csinálta meg a híres kutat. Időközben azonban bankócsinálásért ismét börtönbe került. Miután látta, hogy most már nincsen szabadulás, arra kérte bírót, hogy még egyszer elmeheessen a zenélő kuthoz s búcsút vegyen művétől. Ezt a kérését teljesítették is. Bodor leszállt a kutha, kivett egy csavart a szerkezetből s azóta nem zenél a kut.

— **Tizenhatszáz éves rablógyilkos.** Borzalmas rablógyilkosság történt — mint bécsi tudósítók jelentik — Tulliban. Fehringert Teréziát, egy kilenczven éves özvegyasszonyt szerdára virradó reggel szobájában meggyilkolva találták. A szekrények fel voltak törve és amint később megállapították, a gyilkos az özvegyasszony 200 forintnyi készpénzét és egy értékes aranyóráját elvitte magával. A rendőrség a tettes kézrekerítésére a legzárlebb körü nyomozást indította meg. A gyana az özvegyasszony egy 18—19 éves távoli rokonára irányul, akit aznap az asszony lakása körül láttak ólálkodni.

— **A száguldó gullitól.** Az 598. számú villamos vasuti kocsi tegnap este a külső jázberényi-úton elgázolt egy kocsit, amelyet Gyimóti József kocsis hajtott. A kocsis lebukott a bakról. A villamos elgázolta, úgy, hogy a szerencsétlen ember néhány perc múlva meghalt. Molnár József villamos kocsivezető ellen megindították a vizsgálatot. Ma este is történt egy szerencsétlenség a Váci-köruton. A 60. számú kocsi gázolta el Priviczert Ferencz 60 éves napszámot. Aligha marad életben. A Rókus-kórházban ápolják.

— **Köszvényesek öröme.** Dr. Johnson, világhírű orvos, közkinccsé tette köszvény- és csuszos bántalmak elleni csodáhatású kenőcsét, mert annak használati leírását ingyen megkapja mindenki, aki Zoltán Béla budapesti gyógyszerárától (Széchenyi-tér és nagykorona-utca sarkán) akár személyesen, akár posta útján kéri. Alkalmunk volt látni Krassány Pál aradi honvédezerede meglehangú levelét, melyben a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a dr. Johnson kenőcsről, mely a 20 év óta gyógyfürdőkkel és szerekkel hiába kezelt csuszos és köszvényes bajára már 12 napi használat után gyógyulást hozott. Általános a nézet, hogy a Johnson-kenőcs a legnagyobb konkurrensa a nagyban hirdetett Lőszvény- és csuszos bántalmak elleni gyógyfürdőknek.

— **Lezuhant a második emeletről.** Pozsonyban egy új ház építkezésénél Fekete Mária napszámosasszony részesege miatt egyensúlyt veszítve, lebukott a második emeleti állványról, magával rántván Szvoboda Jozefát, ki mellette dolgozott és míg a részeg asszonynak csodálatos módon semmi baja sem történt, addig szegény társát haldokolva vitték be a kórházba.

— **Öngyilkossági kísérlet a gyűjtőfogházban.** A kőbányai gyűjtőfogházban tegnap délután nagy volt az izgatottság. Fuchs Mátyas, az épület egyik leghírhedtebb lakója, aki a múlt évben a Gellérthegyén történt rablógyilkosság miatt van ide internálva, öngyilkosságot akart elkövetni. Az első emeleten fölkapaszkodott az egyik czella ablakába, hogy leugorjék és a földi igazságszolgáltatással mindenkorra leszámoljon. A kísérlet nem sikerült. A börtöndr idejében észrevette és megakadályozta Fuchs Mátyasnak a másvilágra való menekülését.

— **Difteritisz.** A diósgyőri vasgyár közelében levő perczesi bányatelepen az iskolát hatóságilag bezárták, mert a difteritisz az iskolás gyermekek között járványszerűleg fellepett.

— **A legkisebb betörő.** A pestvidéki ügyészség rabszállító kocsija tegnap a főkapitányság előtt nagy népcsovéletet okozott. Egy apró legényke szállott ki a kocsiból jókora batyuval. A publikum megsajnálta a kis fiút és csodálkozott azon, hogy a többi vén gazemberrel együtt volt bezárva. Nem tudta senki, hogy a gyerekek látszó alig méternyi magas sovány emberke Mikus János 18 éves legény, a legveszedelmesebb betörő tolvajok egyike. Sokszor állt már s a napokban bocsátották feltétlenül szabadon, de a gonosz legény újabb hetérés miatt megint a hűvösre került. Szervezett

bandával dolgozott, amelynek tagjai rendszerint arra használták föl, hogy nyitva felejtett apró üzleti ablakokhoz felemelték, hasára kötelet kötöttek s lebecsátották a helyiségbe. Ezalatt a többiek figyeltek s a kis betörő bent lassankint minden elvihetőt összeszedett s a kötélen apránként kiadogatott társainak. A javíthatatlan kis emberke különben nem igen bánja, hogy visszakerült a börtönbe, ahol most az ügyészség indítványára elméje állapotát is megfigyelik, mert valószínű, hogy beteg. Édes anyja is sokszor volt büntetve s most is fegyházban ül.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Az esztergomi 5339. számú vonat ma reggel a filatori gátnál elütötte Lindmayer Antal majorosnak a kocsiját. Lindmayer kibukott és súlyosan megsérült.

— **Tizennégy esztendő betörő.** Seher Ignác tizennégyesztendő évesen tegnap este a dob-utcai 12. számú házban az első emeletről kötéll segítségével leereszkedett a földszinten levő Klein-féle szappangyár irodájába és ki akarta feszíteni a pénzszerkezt. A házmaster észrevette és a tizennégy éves betörő a rendőrség fogházába került. A kihallgatáskor fölemlítette, hogy már néhány héttel ezelőtt szerencsét próbált és akkor a kísérlet sikerrel is végződött.

— **Villamos gázcsillárokat ajánl a Csillárgyár** részvénytársaság Budapest, VII., Ilka-utca. (Közlekedés Zuglói közúti vasutal.)

— **Linhart Vilmos** festő műintézetét ajánljuk színházi díszletek, czimerek, kávéházi és egyéb festések elkészítésére. Budapest, VIII., Hunyady-utca 27. Telefon.

— **Legjobb egyenruhák, legszebb díszöltönyök,** legolcsóbb libériák Tiller Mór és Társa cs. és kir. udv. szállítóknál, Budapest, Károly-laktanya.

— **Szenzációs újdonság a ruházat terén.** Deutsch F. Károly kintő hirtő angol férfiruhaszabósa egy új, eddig még nem létezett kedvezményekkel egybekötött ruhahéberletet nyitott, mely rendkívüli előnyöket nyújt. — Mai számunkban foglalt hirdetésére felhívjuk a t. közönség szives figyelmét.

Petőfi ezrede.

Ebben az évben — amint már megírtuk — ünnepeli a 48-ik számú gyalogezred fennállásának századik évfordulóját. Az ezred, amelybe Petőfi Sándor felvétette magát, köztudomás szerinti a Gollner nevét viselő 48-ik számú gyalogezred volt, melynek hadkiegészítő parancsnoksága Sopronban székel.

Ez az ezred a korábbi 48-ik számú ezrednek 1796-ban történt felosztása után 1798-ban alapított és ugyancsak a 48-ik számot nyerte. Ezredtulajdonosok voltak: 1799-ben báró Vukassovich Fülöp altábornagy, 1809-ben báró Sembschen József tábornagy, 1815-ben báró Radivojevich Pál tábornagy, 1829-ben az ezredet báró goldnenfelsi Gollner Alajos altábornagy kapta, aki annak 1839-ben is tulajdonosa volt.

Az ezred tisztikarának tagjai akkor, amikor Petőfi annak zászlója alá esküdött, a következők voltak:

Ezredes és ezredparancsnok: Moulholand Péter.

Alezredes: báró Salis-Soglio Ulysses.

Órnagyok: Titteldorf Frigyes, báró Jellachich József, Reinhartz Frigyes, báró Halleg János.

Századosok: badenai Kirchner Károly, Kussmits Keresztély, Mihályfalvai József, Schlesinger József, báró Kavanagh Ballyane Jakab Gyula, leichenfeldi Loy József, Chavanne Ferencz, Mollnár József, Bogdanits András, galánthai Nagy József, Grabovszky Miklós, báró Trenk Henrik, sternfeisi Desimon Felix, Walter Ferencz, Zerboni di Sporetta Károly, hrabovai Hrabovszky Antal.

Másodosztályú századosok: Pulay György, Grimmer Ignác, Petrovich Tamás, Illits Gergely, gróf Segur Agoston, Anaker Ignác, Nelviba József.

Főhadnagyok: Nákó Demeter, Willusz István, plankensterne báró Wezlar Gusztáv, felsőkubini Meskó István, Brunner Ferencz, Manóss Bazil, Rossari Károly, Meisel András, Rehák Antal, Wenke József, Kardoss András, Neubich József, Horváth Károly, gravenbergi Niesner László, Grobáth Ferencz, Karst Kristóf, Weigelsberg Frigyes, Wallian János, Binder Károly, Rukavina György, Weinhofer János, Meschede János.

Alhadnagyok: Windisch Hilger, Levitsch Márkus, Platz Ferdinánd, barkóci Rosty Lajos, Pavel Ferencz, Frühwirth Alajos, benefai Bacskák Mihály, Barabó Ferencz, Rukavina Domonkos, Nagy Jenő, Stark Károly, Mederer József, Graas Ferencz, Grobois Frigyes, Siller Ferencz, Beislegl János, Laportovits Adám, felsensterne Glass János, dun-

kircheni Ebeling Ferencz, Vajda Gyula, Zamagna Mihály, Frankovits Károly, Lehner Albert, burgthali Zimmern Károly.

Másodosztályú alhadnagyok: Csobácz József, báró Rosich József, plankensterne báró Wezlar Henrik, bocsári Svastich Alajos, Ott Ferencz, Meisel György, Dvorzak Henrik, Kühn Ferencz, Böhm Ferencz, gróf Mayersberg Ferencz, Stegmaier János, wachani báró Stietka Alajos, halstersteini báró Halter Zsigmond, Latschat Ferencz, nagy-sághi Sági Ferencz, Trauchi János, Falk Károly, Pavlekovits Károly, Eigenbrodt Miklós, Bogschutz József, Fraschinger Antal.

Hadapródok: Kussmits József, Frankovits Béla, Meschede Károly, Guckler Ignác, Rimmer Albert, Arner Rudolf, Bergmann Frigyes, Bergmann Ferencz, Bertha Alajos, Bissingen-Nippenburg Miksa, Brankovits Guzman, Brestel Alajos, wukovinai Dadassovich Mihály, Dittrich Ferdinánd, lovag Eiros Ferencz, Fromm Vincze, Grobois Ferencz, Haus Richard, iházi Ihász Dániel, iházi Ihász József, Kohler Ferencz József, Korren József, La Croix de Wachin Antal, Latschat Ferencz, Limpenz Ferencz, lovag Lindenham Károly, Mold Agoston, Nachtigal Ferencz, Pavlicza Gábor, Prussinczky Sándor, Ratkovich Thimót, Terbuhovich Márkus, Venturini Abdon, báró Welden Alfred, Wukellich Adám.

Ezredlelkész: Szegh Pál.

Hadbíró: Hengel János.

Orvos: dr. Römer Konrad.

Számvevő: Kohaut József.

Hadsegéd: Kardoss András.

Ez volt Petőfi Sándor ezredének tisztikara. Itt találjuk az őrnagyok között Jellachichot, a későbbi bánt és 1848-ban pákozdi „hóst”.

Petőfi és Jellachich egy kalap alatt!

Hogyan illettek ők össze.

Magyar származású csak kevés volt a tisztikarban. A hadapródok között látjuk Ihász Dánielt, később Kossuth Lajos hűséges Mikes Kelemenjét. Bertha Alajos a hatvanas években mint nyugdíjas hadnagy Szombathelyen élt s utóbb a nagyszombati katonai intézetben ápolták. Mold Agoston állami utbiztos volt Szombathelyen és a hatvanas évek elején hunyt el.

Dr. Römer Konrad volt az a humanus lelkű ember, aki Petőfit a katonaságból kiszabadította. Ki tudja, nélküle nem pusztult volna-e el az elbetegesedett költő már a katonaságnál! S akkor hol volna nemzeti irodalmunk ama ragyogó fénye, melyet Petőfi dicső neve áraszt rája.

Az ezred legénysége főképen Vas és a szomszéd vármegyéből került ki.

A 48-as baka akkor fehér kabátot és világoskék nadrágot viselt. A zöld hajtókát, meg a sárga ptykét megénekelte már maga a költő is.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* A király a bécsi műcsarnokban. A bécsi jubileumi műkiállítás a király ő felsége ma délelőtt nyitotta meg. Jelen voltak Ottó, Lajos Viktor, Ferdinand Károly és Rainer főherczegek. Ő felségét Felix festő, a művészek társaságának elnöke, üdvözölte, kiemelve, hogy a művészet nem ismer sem térbeli határokat, sem politikai és nemzetiségi ellentéteket, mert birodalma a szép és az igaz. Ő felsége a válaszában kifejezte örömét afölött, hogy a tárlaton a külföld is oly gazdagon van képviselve. Azután bemutatott a királynak több előkelőséget és művészt, köztük Halmi Arthurt, a magyar festőt is. A meghívott társaságban föltűnt Mark Twain, továbbá Freytag Gusztávnak, a nagy írónak özvegye. — Felix-et, aki ő felségét üdvözölte, közvetlenül az ünnepélyes aktus előtt különös bal eset érte. Amint ugyanis a Ringen a műcsarnok felé tartott, egy bicyclista földre dobta, úgy hogy a lábán és a kezén megsérült. Felix aki ekkor már teljes díszben volt, hamar feltápászkodott s besározott frakkjában odalépett a bicyclistához, aki épen a gépét próbálta reparálni. A sportmánt gyors elhatározással pofon ütötte, azután sietett haza, ott inget és frakkot váltott és azt is elvégezvén, egyenesen a műcsarnokba hajtatott. Ott éppen csak annyi ideje maradt, hogy ünnepélyes pose-ba vágja magát, mert a kürtösök akkor már jelezték, hogy jön a király... És Felix, aki még tíz percczel előbb a Ringstrasse sarában fetrengött, megkezdte üdvözlő beszédét!

* **A Trilby századkor.** Vasárnap este lesz a Vígsházban a „Trilby” századik előadása. A hipnotikus dráma 1897. május 5-én került színre először s így nem egészen egy esztendő alatt éri meg századik előadását. Trilbyt Delli Emma, aki e szerepet kreálta, 60-szor, Varsányi Irén 35-ször, Küry Klára 5-ször játszotta; a többi szereplő közül Fenyvesy (Svengáli), Tapolczai (Billie), Nikó Lina (Vinárdné), Hunyady Margit (Mrs. B. got) a darabnak mind a száz előadásában részt vettek. Taffyt Molnár 21-szer, Góth 79-szer, Sandyt Ráthonyi 95-ször, Balassa 5-ször, Geckot Beregi 73-szor, Szerémy 8-szor, Gyöző 19-szer, Bagot Hegedüs 70-szer, Gyöngyi 30-szor játszotta. A híres Ben-Bolt-dalt Zilahyné Singhoffor Vilma, Küry Klára, Komáromy Mariska és Drechsler Olga énekeltek.

* **Az iparművészeti kiállítás.** A nemzetközi iparművészeti kiállítást állandóan sokan látogatják. A mai napig több mint 7000 ember fordult meg a tárlaton. A vásárlási kedv is egyre fokozódik. Eddig a következők vettek nagyobb értékű tárgyakat: Andrassy Tivadar, Széchenyi Béla, Bánffy György és Teleky Sándor grafok, Emmer Kornél, Wodianer Arthur, Max Lehrs, a drezdai rézművészet-gyűjtemény igazgatója, a királyi József-műegyetem, Giergl Henrik és mások. Most érkeznek Berlinből azok a színezett eredeti falragasz-tervezetek, melyek gyűjteményesen csak Berlinben voltak kiállítva és ott nagy feltűnést keltettek. Az iparművészeti társulat folyóirata, az „Iparművészet” e hónapban még egy munkaközlő kiadást lát, mely gazdagon illusztrálva kizárólag a tárlat kritikai ismertetésével foglalkozik. Az ismétlés Mihálik József muzeumi örökösétől ered.

* **Olaszok a városligeti színpadon.** Italia Vitalianának, az olasz tragikának társulata nyitja meg tudvalevőleg a városligeti színpad szezónját. A társulat első fellépését 21-ére tervezték. Azonban a művész a bukaresti vendégjátékát kénytelen volt négy estével megoldani s így csak 26-án érkezhetik meg a fővárosba és 27-én lép föl először a „Kaméliás hölgy”-ben.

* **Utazás egy apa körül.** Varney operettjének előkészületei miatt a Magyar Színházban a premiéret megelőző napon, csütörtökön, nem tartanak előadást, hanem e helyett este teljes színpadi világitással jelmez próba lesz. Így az „Aranylakodalom” csütörtökre hirdetett előadása elmarad.

* **Richepin a Comédióban.** A Comédie Française-ban — mint Párisból táviratozzák — tegnap volt a bemutatója Richepin „Mártír” című darabjának. Az újdonság meséje visszavezet a római keresztényüldözések korszakába. A közönségnek a darab poétikus nyelve nagyon tetszett, a mű drámai értéke iránt azonban a vélemények megoszlottak.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

* **Egy szép jövőjű öreg ur.** Jókai Mór összes regényeit megvásárolta e napokban egy nagy amerikai könyvkiadó-cég. Doubladay (a Twain Mark kiadója) még pedig elég előnyös áron. Kötetenként 20 krajczár tiszteletdíjat fizet. Tekintve már most, hogy Jókai egyik, eddig nála megjelent munkájából egy év alatt ötvenezer példány fogyott el, ha a többi kétszáz kötet is csak úgy fog fogyni, kerek két millió forintot jelent a kabeitáviratban megkötött irodalmi alku. Jókai lesz tehát az első író-nábob Magyarországon, ha megéli.

* **Mikszáth új könyve.** Egy választás Magyarországon címet viseli Mikszáth Kálmán új könyve, mely a Légrady testvérek kiadásában izlésesen jelent meg s egy forintért kapható. Mikszáth szokott modorában és elevenséggel egy választást rajzol meg, melyet véges-végig a legnagyobb érdeklődéssel kíséri az olvasó s le se teheti a könyvet, míg végkép el nem olvasta.

* **„A Darázs mérge.”** E cím alatt Kada Elek kecskeméti polgármester egy igen csinos történetet adott ki, melynek zamatos nyelvezete ritkítja pártját; kár hogy a mese a chablonepszímművek themáiból való.

* **Markó Károly és a tájfestészet.** Szana Tamás kiváló esztétikus derekas munkát végzett, midőn a legnagyobb magyar tájfestőnek egy gondosan megírt tanulmányban emléket állított. Élénken, gondtal kutatta fel életadatait és szerencsésen, izléssel dolgozta fel úgy, hogy mindvégig vonzó olvasmány. A kötetet különös értékűvé emelik Markó remek képeinek gondos kivitelű másolatai. A gyönyörű kiállítású diszmnének, melyet az Athenaeum adott ki, ára 6 forint.

FŐVÁROS.

(Zsufolt népiskolák.) A szabályzat értelmében egy igazgató alatt 16 osztálynál több nem egyesíthető. És a Murányi-utcai iskolában 37 osztály több mint 2000 tanulóval, a külső váci-utiban 30 osztály, a Rottenbiller-utcaiban 26 osztály, a Wesselányi-utcaiban 24 osztály, a mester-utcaiban 24 osztály, a Röck Szilárd-, Madách-, Jászmin-, gróf Károlyi-, Lónyai-, Attila- és nyár-utcaiban 18—23 osztály is van. Az iskolaszékek arra kéri a tanácsot, hogy a főváros a jövőben a jelenlegieknél kisebb, rendszerint 16 osztályból álló iskolákat építtessen. A kerületi iskolaszékek közötti körrel fordulnak a köztörvényhatósághoz, segítsen valahogy a bajon, mert ebben az állapotban a legtöbb községi népiskola semmi más, mint járványterjesztő gyerekkaszárnya.

(Vásárcsarnoki egyesület.) A vásárcsarnokok intézménye sok mindenért célirányos, legalább azt mondják a városházán, de hogy új egyesületek alakítására alkalmas rugókat produkáljon, az csak most lett nyilvánvalóvá. A csarnokok kereskedői érdekeiknek istápolására új egyesületet szerveztek. Tegnap volt az első gyűlésük; elnöknek megválasztották Pál Károlyt, alelnököknek Hermann H. Ferenczet, Gescheit Ármint, Bader Ágostont, gazdáknak Sin, Hoffer Ágostont, jogtanácsosnak dr. Klein Ignácot, jegyzőnek Kardos Gézát.

(A kerületi adófelügyelőségek.) A pénzügyminiszter az adófelügyelőségeket decentralizálni akarja a kerületekbe és a hivatalt az előjárásági épületekben helyezné el. Ma délután ebben a tárgyban bizalmas értekezlet volt a polgármesternél s itt úgy állapodtak meg, hogy a hivatalok évi bérlet-költségeinek egy részét a főváros magára vállalhatja, de az előjárásági épületekben való elhelyezésüket nem engedheti meg.

(Dorgálás, hivatalvesztés.) A közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya ma délelőtt tárgyalta Markovics Ferdinánd városi írnok ügyét, aki ellen az a vád merült fel, hogy egy magánféltől 50 forint ajándékot fogadott el. Ez a vád alaptalannak bizonyult; az azonban tény, hogy a féltől, az ő kezelésében levő ügy folyamata alatt, váltóra 20 forintot vett kölcsön. — Titzer Antal városi állatorvos azzal volt vádolva, hogy a marhalevelek kiadása körül visszaéléseket követett el. A fegyelmi választmány mind a kettőt dorgálásra, Dulácska Géza számgyakornokot pedig a hivatalos órák elmulasztása miatt hivatalvesztésre ítélte.

VIDÉK.

* (Pestmegyei közgyűlés.) Pest vármegye törvényhatósági bizottsága ma Beniczky Ferenc főispán elnöklése alatt folytatta közgyűlését. Holló Lajos országgyűlési képviselő azt indítványozta, hogy a 48-as nagy események félszázados évfordulója alkalmából Kossuth Lajosnak, a vármegye egykori követének már elkészített életnagyságu arcképét helyezték el a megye közgyűlési termében és július 11-ikén ünnepélyesen leplezzék le. Ezen a napon lesz ötven éve, hogy az országgyűlés Kossuthnak megszavazta a 200.000 honvédet és Kossuth ez örökemlékeztető szavakat mondta: „Leborulok a nemzet nagysága előtt.”

Holló indítványát elfogadták és a kép leplezési ünnepét a július 11-iki rendes közgyűlésre tűzték ki, az ünnepi beszéd megtartásával Fazekas Ágost megyei főjegyzőt bízva meg.

Beniczky főispán kimondta az idevonatkozó határozatot és hozzáfűzte a következő megjegyzést: Pestmegye kiváló kegyellett van a nemzet nagyjai iránt, amennyiben közgyűlési termét

több nagy történelmi alak, mint: gróf Széchenyi István, gróf Teleki László, Deák Ferencz, Wáry Pál stb. arcképei díszítik, — méltó tehát, hogy Kossuth Lajos arcképe annak a magasatos napnak 50-éves fordulóján lepleztessék le, amikor ő a következő indítványt tette:

„Mondja ki az országgyűlés, hogy a nemzet el van határozva koronájának, szabadságának, önállóságának védelmére a legnagyobb áldozatokat is meghozni.”

Ezzel az indítványával Kossuth Lajos hazaszeretetének és a korona iránt való loyaltásának pregnans kifejezést adott.

A főispán szavai általános lelkesedést keltettek.

A közgyűlés azután áttért a többi ügyekre. Dunapataj község és a kaloccai érseki uradalom közt két uradalmi pusztá közgazgatási költségei miatt vita támadt. A közgyűlés báró Prónay Dezso, Csávolszky József, gróf Csáky László, gróf Szapáry István és mások felszólalásai után úgy határozott, hogy az uradalom mindaddig, amíg közte és a község között egység létre nem jön, tartozik pusztáinak kezeléséért évi 600 forintot fizetni a községnek. — Több jelentéktelen ügyet vita nélkül letárgyaltak.

* (Ungvármegye és a népszámlálás.) Ungvármegye közigazgatási bizottságának április havi, gróf Török József főispán elnöklése alatt megtartott ülésén a királyi tanfelügyelőnek jelentésével kapcsolatban Thuránszky Tivadar bizottsági tag hivatkozván Makfalva Géza országgyűlési képviselőnek a képviselőház márczius 17-iki ülésében mondott és Ung vármegye népoktatását kibővítő beszédére meginterpellálta a királyi tanfelügyelőt, hogy van-e tudomása erről és ilyennek ismeri-e a tényleges állapotot? Dants Bertalan királyi tanfelügyelő a népiskolákban a magyar nyelv sikeres tanításának igazolásul kétségtelen adatok és példákra hivatkozott és a Makfalva Géza országgyűlési képviselő által felhozott statisztikai adatokat a való állapottal meg nem egyezőnek nyilvánította. A közigazgatási bizottság a tanfelügyelő választását helyeslő tudomásul vette. Minthogy pedig a németiség szaporodására felhozott adatokat abból a körülményből eredőknek találta, hogy a népszámlálás alkalmával a nemzetiség meghatározásánál az anyanyelvre helyezték a főszűrt és ennek következtétül tekinthető, hogy különben magukat magyaroknak valló s tényleg magyarul beszélő zsidók is anyanyelvükül a már esetleg el is feledett, eltorzított német nyelvet vallották be, a közigazgatási bizottság megkeresni határozta az országos statisztikai hivatalt az iránt, hogy a legközelebbi népszámlálás előmunkálatai alkalmával a nemzetiség meghatározásánál az anyanyelv alapul elfogadásának hátrányos következtetéseire figyelembe véteessenek. A legutóbbi népszámlálás alkalmával a vármegyében összesen 10,318 német anyanyelvű egyént írtak össze, a majdnem teljesen tisztá magyar nyelvű kaposi járásban pedig 1099-et, holott köztudomásu, hogy a vármegyében felette csekély számban szörványosan élnek ugyan német anyanyelvűek, a kaposi járásban pedig ilyenek egyáltalán nem is laktak.

* (Rehabilitált pénztáros.) Mult évi december hónapban több fővárosi lap azt a hírt hozta, hogy Wéber Sándor Késmárk szabad királyi város pénztárosa ellen, az árvatári pénzkezelés körül tapasztalt többrendbeli szabálytalanság miatt fegyelmi vizsgálatot rendeltek el. A vizsgálat eredménye az lett, hogy Szepes vármegye közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya Wéber Sándor pénztárost a terhárótt mulasztások vádjá és következményei alól felmentette, a fegyelmi eljárást beszüntette és az eljárás költségeit viselésére a vármegyei főpénztárt kötelezte, kiemelve az indokolásban, hogy a vizsgálat során a szoros értelemben vett pénztári kezelést rendben találták, hogy az észlelt alkalmatlanságok nem az árvapénztárost terhelik és hogy végre a pénztáros nagyművi hivatalos elfoglaltsága mellett is hivatali kötelességét híven és pontosan teljesíti.

TÖRVÉNYKEZÉS.

= A György király elleni merénylet.
Az athéni törvényszék a napokban végtárgyalást tartott, mely most mindenütt általános beszéd tárgya. A vádlottak padján Kanelidis hirlapíró ült, aki hosszabb cikkben foglalkozott a király ellen intézett merénylettel és úgy tüntette azt fel, mint egy jól eljátszott komédiát, mit udvari körök azért rendeztek, hogy a király és a dinasztia prestige-ét fentartsák. A tárgyalás két napig tartott. Kihallgatták a vádlottakat több hirlapíró társát is, kik mind azt vallották, hogy fél Athén abban a hitben volt, hogy az egész merénylet mese. Egyes tanuk vallomását félbeszakította az államügyész, az elnök pedig elállott további kihallgatásuktól. A vádlottat hat hónapig fogházra ítélték. A jelen volt közönség az ítélet fölött fűtüléssel és különböző közbekiáltásokkal adott nem tetszésének kifejezést.

= Tokió és Páratlan. Bécsből táviratozók: Ma tárgyalta a bécsi bíróság Wackerow Károly volt versenystálló-tulajdonosnak Péchy Andor ellen beadott panaszát. Wackerow tudvalevőleg 7700 korona és 2900 márka provizióért perelte Péchy-t, aki neki két százalékot ígért a két ló versenynyereményeiből, amiért a Páratlan és Tokió versenylovak vételénél közbenjárt.

A törvényszéki elnök azt kérdezte Péchy-től, hogy nem volna-e hajlandó egyezsége lépni a panaszossal?

Péchy: De hisz akkor az egész sportvilág kinevetne!

Elnök: Gondoljon arra, hogy azok a lovak rengeteg nagy nyereséget hoztak önnek.

Péchy: Igen ám, csak hogy az nem Wackerow ur érdeme.

Wahrman Richard tanut hallgatták ki ezután. Megeskete után előadja, hogy a szóban forgó lovakat szívesen megszerezte volna, de nem akarta magát oly nagyon engedelembe. Amikor meghallotta, hogy Péchy is reflektál a lovakra, vele szövetkezett már azért is, mert tudta, hogy Péchynek kitűnő trainerje van. A Wackerowval való beszélgetésre már nem emlékezikhanem azt tudja, hogy Péchy tőle kérdezte, mit tegyen. Miután neki (Wahrman) a vétel két harmadát kellett fizetnie, azt ajánlotta, hogy Wackerownak 2000 forintot adjanak. Azt azonban nem tudja, hogy Péchy állítólag két százalékot ígért volna, mert ennél az állítólagos alkumál nem volt jelen. A maga részéről ilyen kötelezettségbe nem ment bele. Wackerow nem tudott volna a Matschles szövetségről, lehetséges, de nem valószínű, mert az egész világ tudta.

Rühling Gusztáv kihallgatása után a panaszos újból azt vallotta, hogy határozottan két százalék proviziót ígért Péchy-nek. Péchy ezt ép oly határozottan ismét tagadta.

A törvényszék ezután ítéletet hozott és kimondta, hogy Péchy köteles 1895 koronát, két fillért és 2000 márkát aranyban fizetni Wackerownak.

= Elítélt földbirtokos. 1896. év december tizenegyedikén történt, hogy Ujpest felől egy kocsí jött a főváros felé. Minthogy a kocsí után nem fizettek kövezetvámot, Kovács Ferencz pénzügyőr nem engedte át a vámsorompón. A dologból nagy patália támadt. A kocsis elment gazdájának ispánjáért, Halász Pálért, aki nem törődve a pénzczal, odakialtott:

— Csak hajts!

A parancs azonban nem használt, mert a pénzügyőr ezután sem engedett. Erre az ispán elhozta a kocsí urát, Kotzó Elek fiatal földbirtokost. Az utóbbi aztán kurtán bánt el Kovácssal. Lekapta fejről a sapkát s azzal úgy megütögette az arcát, hogy állítólag a vér is kibugygyant az ajkán. E tettéért Kotzót vád alá helyezték s a törvényszék, dr. Sárkány József elnöklése alatt ma vont a felelőségre hatóság ellen való erőszak büntette miatt. A bevádolt földbirtokos tagadta a tetteleges bántalmazást, de a tanuk ellene vallottak. A törvényszék erre vétésnek nyilvánította Kotzót, azonban dr. Wolf Vilmos védő kérelmér

alkalmazta az enyhítő 92. szakaszt s így vétségé fokozván le tette, egy havifogházra ítélte.

= Czivilek és pénzügyőrök harca. Nagy ribillió volt két év előtt a főváros egyik pénzügyőri laktanyájában. A háboruszkodás azon kezdődött, hogy Éltető Pál fővigyázó bement a Ganswirth Vilmos vendéglőjébe és az italmerési engedély felmutatásáért. Az irás nem volt kéznél s emiatt a korcsmáros és annak néhány vendége összeveszett a fővigyázóval. Mivel a láрма nagy lett, Éltető távozott s nyomban követték a kaszárnyába a vendéglős, továbbá a vendégek közül Fodor József és Matzke Károly. A laktanyában aztán véresre verték a czivileket.

E hőstett miatt a törvényszék hivatalos hatalommal való visszaéléseért vád alá helyezte Farbak Endre főbiztos, Éltető Pál és Bernald Béla fővigyázókat, ezenfelül a czivilek közül is Fodort közbotrány okozásáért. Ügyökben ma kezdték meg a végtárgyalást Agorasztó Péter bíró elnöklése alatt. Farbak főbiztos azért került szintén vád alá, mert amikor a czivilek panaszra jöttek hozzá, ezt a parancsot adta volna ki:

— Csukjátok be a kaput, aztán tíz-husz pofont nekik!

A bíróság első sorban Éltető fővigyázót hallgatta ki. Előadta, hogy mikor a korcsmában járt oly veszedelemben forgott, hogy jegyzőkönyvet sem vett fel, hanem sietett haza. Nemsokára utána jöttek a korcsma vendégei.

— Beismeri-e, hogy maga megpofozta Fodort?

— Gazembernek nevezett s erre pofonítottam.

— Csak egyszer?

— Aztán követ fogott rám, mire ujfent pofonvágtam.

— Hányszor összesen?

— Háromszor.

— És pedig úgy — nemde — hogy vérzett?

— Vért nem láttam.

— Maga nem, de itt az orvosi bizonyítvány.

Baráth Zoltán bíró: Lehetséges-e maga szerint, hogy czivilember belekössön magukba a maguk kaszárnyájában, ahol sokan és fegyveresen vannak? Mert részegek, igaz-e, nem voltak?

— De itak eleget.

Hodászy ügyész: Hát Ganswirthet bántotta-e?

— Nem.

— Majd rájövünk arra is, hogy igen.

Ezután Farbak Endre pénzügyi főbiztos kihallgatása következett. Tagadja, hogy ő a kapu becsukását elrendelte s az sem való, mintha ő azt parancsolta volna, hogy pofozzák meg a czivileket.

Az elnök: Mi volt hát az ön ténykedése?

— Az udvaron álltam, mikor elém jött Fodor s kihívó hangon kérdezte: „Maga a biztos?”

— Mi volt az ön felelete?

— Nem tagadom, hogy goromba fellépésére rákiáltottam: „Mars ki!”

A főbiztos indulatos választát azzal menti még, hogy a fővigyázója már elébb elpanaszolta, hogyan bántak vele a vendéglőben. Nehány tanu kihallgatása után a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

= Orvosság helyett mérég. Perditska Gyula államrendőrségi szolga halála miatt, aki úgy mult ki, hogy dr. Landau tülöi-uti patikájában mérget kapott orvosság helyett, tudvalevőleg bűnvádi eljárás folyik a törvényszéknél. A szerencsétlen embert kiásták sírjából és holttestének egyes részeit Perémy Gábor vizsgálóbíró, annak vegyi uton való megvizsgálása végett kiadta Felletár Emil bírósági szakértőnek. Ma megküldték neki a bűnpör összes aktáit is, mert bejelentette, hogy azok elolvasása nélkül nem adhat véleményt.

= Sajtótűgy a kurlán. Matkovich Lajos a „Le a szabadkőművesekkel!” című időközi lap szerkesztője, a mult esztendőben erősen támadta lapjában Györfy Gyula országos képviselőt, azt állítva róla, hogy szabadkőműves s ha ezt ta-

gadná, úgy közönséges hazug. Györfy a cikk miatt sajtópört indított s a sajtóbíróság rágalmozás miatt egy hóval ezelőtt nyolcz napi fogházra és 20 forint pénzbüntetésére ítélte Matkovichot. Semmi ségi panaszszal élt, de ezt a kuria ma Czorda Bódog elnöklése alatt, Schédius referálása alapján elvetette.

= A bicakel gyilkosság. 1896. év nyarán történt, hogy Gáncs Dániel, Nagy József és neje s Girics Julia bicskeli lakosok meggyilkolták Tolnay Ferencz 70 éves gazdaembert és hatvan forintot elraboltak tőle. A hullát felkötötték a mestergerendára és azt híresztelték, hogy Tolnay öngyilkos lett. A székesfehérvári törvényszék Gáncs Dánielt kötéhalálra, Nagy Józsefet és nejét 8—8 évi, Girics Juliát pedig öt évi fegházra ítélte. Ma tárgyalta ezt a bűnpert a királyi kuria s Gáncs Dánielt életfogytig tartó, Nagy Józsefet 15 évi, Nagynét 7 évi, Girics Juliát pedig öt esztendői fegházra ítélte.

Petőfi gyalázoí.

— Esküdtzéki tárgyalás. —

Kolozsvárról sürgönyzik lapunknak, hogy a „Bistritzer Zeitung”-nak régóta huzódó sajtópere ma végre tárgyalásra került. Négyeszer halasztották el a tárgyalást, mert hol az egyik, hol a másik vádlott távol maradt; ma azonban mind a hárman megjelentek. A „Petőfi-Feier in der Sachsenstadt” című inkriminált közleményt tavaly szeptember hónapban közölte a „Bistritzer Zeitung” s a királyi főügyészség vádlevelé szerint a cikk egyes kitételei alkalmasak arra, hogy a szászokat gyűlöletre igazsák a magyarok ellen.

A vádlottak: Klemons Frigyes cipész, a lap felelős szerkesztője, dr. Kelp Gusztáv ügyvéd, a lap kiadótulajdonosa és Botschár Tivadar nyomdász.

Az esküdtzéki tárgyaláson báró Szentkereszthy Zsigmond elnököl; a közvádat Számy László királyi ügyész képviselte, a vádlottak védője dr. Lurtz brassói ügyvéd volt.

A főügyészség vádlevelében a következőket inkriminálja:

„Ön (ugy látszik, levélalakban van „irva”) bámullattal kérde, hogy miként lehetséges az, hogy Magyarországon maga a művészet is a chauvinizmus szolgálatába állítatik? Mert hát miként jöhetne Petőfi szobra a szász városba (Ségesvár). Igen, ök ezt mégis merészelték. Ez év július hó 31-én, a magyar forradalmárnak, a költő Petőfinak szobrát a régi jó szász városban leleplezték. Ott áll most a németek izzó ellensége érozbe öntve azon a talajon, melyet a szász nép ellene és nemzete ellen vérevel védelmezett, szorosán a német templom mellett áll, régi, megszentelt jognak, törvénynek és emberiségnek gunyjául.”

„A költő csak ürügyül szolgált arra, hogy a nemzeti hős szobra a szász városba hozassék, egy elmés gyáva sakkhuzás, az álnok, vad hun nép utódaihoz méltó.”

„Habár az ő cselekménye a törvény szerint büntény volt (hogy tudniillik Petőfi karddal harczolt a szabadságért), mindamellett amiért egy férfi állást foglal, az ellenség elismerését és bámullását kicsikarhatja. A szász sem érzett volna bosszút és igaz fájdalomt annak a láttára, amint hogy az mostan van (borzasztó és érthetetlen fordítás ez! Tudósító.) A magyarok a hely megválasztásában való ezen balfogással magát a költőt meggyalázták, megbecstelenítették. Ö maga ilyen gyáva gonoszságra soba sem lett volna képes. Ö nagyobb volt, mint hős, ök az ő nagyságát nem értették meg és ez: az ő saját kicsinységükkel a porba rántották.”

„Oh te nemes, telivér magyar, a te megindító magyarosítási javasaltáiddal! Német még az a talaj, amelyen a te Petőfid áll! Vissza akarod foglalni a várost, amely sohasem volt a magyaroké? Miként kaphat az igazság ilyenét ökölcspásokat, hogy lehetséges a történelem gunyjára ilyeneket kimondani? Kérde ön bizonyára eibámulva. Igen! A dolognak ilyen hamis felfogását a magyar ifjúságban rendszeresen nagyra növelik és minden élénk visszhangra talál, ami az ő nemzeti kevelységüknek és önhittségüknek tápot nyújt. Csakis így lehetséges, hogy bennünket, szászokat, Erdélybe toladóknak tekintenek, túrtéknek tartanak, kiknek szerencséseknak kellene magunkat tartanunk, hogy a magyarok választott nemzetéhez tartozhatunk. Mily csinos esemény történt az egyik székely vasuton. A Petőfi-ünnepély lefolyása idején. Egy

szász iparosnő a környékből Segesvárra utazott vissza és pedig azon székely vonatok egyikén, mely a vendégeket a szász városba vitte. A magyar utazó társaság benne a szász nőt orrontotta és az asszony csak erőszakkal volt a nemzeti dültől való gyűlöletes gyalázkodások ellenében megoltalmazható. És mért? Mert mi ugyanazt, ami nekik legszentebb, époly szentnek tartjuk és nyugodtak, csöndesek nem vagyunk, mikor ők a köteleket a nyakunkra hurkolni akarnák. Maga a legalsóbb néposztály a győzelem tudatában felfuvalkodik. Tudja ő azt, hogy a brutális hatalom ő mellette van. Csak türelem! Még más hatalmas népek is tönkrementek kevélységük okán. Fuvalkodjatok csak fel, növeljétek csak gőgötöket nagyra, ennek egyszer mégis csak meg kell magát boszulnia. Nem gyalázat-e, hogy a tizenkilencedik században megint a nyers ököljog uralkodik, habár más alakban, itt, Európa közepében. A középkor ököljoga a hatalmasabbnak a gyöngébb ellen való nyílt elbánás bélyegét hordozta magán. Az legalább egy becsületes küzdelem volt, nem mint ma, midőn a sima keztyű alá rejtett öklöt verik arcunkhoz és a földre szeretnének tiporni bennünket.

Ma álnok, gyáva vakondok-munkával gyökérünkön rágódnak. A büszke tölgyet, mely a vadont mívelt országgá tette és melynek hatalmas koronája a körülötte levő czihernek árnyékot ad, megsemmisíteni, kiirtani szeretnék. A szétgyökerező czihere mozog, terpeszkedik és leginkább a tölgyet szeretné legyűrni. A törzse azonban nagyon is szilárdan áll, a gyökérnek szívós az élete, a tölgy ujjal és újabb ágakat hajt, koronája pedig: a német míveltség, szorgalom és tudomány árnyékkal fogja megajándékozni a környezetet, akár akarja ez, akár nem. A vakondok-munka hiába való.

A vádlevél izgatással vádolja Klemens, a másik kettőt pedig a kötelek figyelem és gondosság elmulasztásával.

Klemens: Frigyes az elnök kérdésére kijelenti, hogy ő a felelős szerkesztő. A cikket egy leány írta, aki eddig csak tárczákat és költeményeket írt. Ő maga nem is olvasta el, mert attól a kisasszonytól korábban is kapott cikkeket.

— Milyen viszonyban van ön Kelpel?

— Kelp a tulajdonos. Neki csak kevés befolyása van a lap szerkesztésében.

— Helyesli ön a cikk irányát?

— Csak utólag olvastam. Semmi olyat nem találtam benne, ami a magyarság ellen van írva.

Ezután dr. Kelp Gusztáv ügyvédet hallgatták ki. A szerkesztésbe nem folyt be és a beadott cikkeket nem szokta átnézni.

Elnök: Klemens azt vallotta, hogy önnök joga volt beszélni.

Kelp: Mint barátnak jogom volt beszélni. Kijelentem, hogy sajnálom a cikk megjelenését; nagy kellemetlenségeket okozott, de tendenciájával egyetértetek. Csúpán nem elég precíz.

Elnök: Ön nem olvasta előzetesen a cikket?

Kelp: Tárczacikkeket nem szoktunk át-olvasni.

Tíz perc szünet után kihallgatták Botschár nyomdászt. Ez előadta, hogy a lap szellemi ügyeit Klemens és Kelp intézi. Nem tudja, ki írta a tárcza bevezetését. A lapot néha át sem nézték a szerkesztők és segédjével nézette át, hogy mi van benne.

Az elnök ezután bejelent, hogy berlini keltezőssel, de Beszterczéről feladott levél érkezett a bírósághoz, amelyben a levélíró kijelenti, hogy ő az inkriminált cikkeknek a szerzője. A levél aláírása ez: „Ziegler Regina Erkedről, ez idő szerint Berlin.”

Ezzel a bizonyítási eljárást befejezték és az elnök a tárgyalást délutánra halasztotta.

A délutáni tárgyaláson a vád- és védbeszédnek következtek.

Számy László közzéadta, hogy megdöbbenéssel áll itt, mert ez az első eset, hogy szász nemzetiségű állampolgárok állanak az esküdt-szék előtt. A nemzetiségi sajtó államellenes izgatásaiiban épen szünet állott be s ezt zavarta meg a „Bistritzer Zeitung”. Röviden méltatja Pelófit, majd megemlíti, hogy épen Segesvárott fordították le németre a költeményeit. Felhíborodik afelett, hogy épen a szabadság költője ellen mert ily vakmerő támadást intézni az a lap. A szászoknak nincs joguk panaszkodni, opportunitásukért mindig megkapták jutalmukat és tengersok kedvezményt. A szász városok előlött magyarok voltak s a szász földnek történelmileg királyföld a neve. Ma ez mindegy volna, a cikk írója azonban szász földnek akarja feltüntetni a szászok lakhelyét. De ez hiábavaló törekvés, mert nincs jogalapja. Tudja, hogy a cikket egy nő írta, nem emel ellene vádat; vádját Klemens és társai ellen fentartja.

Klemens ezután kijelenti, hogy a cikket a chauvinizmus ellen írta a szerzője, neki eszében sem volt a magyar nemzet ellen gyűlöletet táplálni.

Lurtz Mihály védő sajnálja, hogy nemzetiségi ügyben a szászokkal szemben magyar esküdtetek állanak; tárgyilagosságukban nem bízik.

Elnök: Ezért önt rendreutasítom. Itt nincsenek szászok és magyarok, hanem magyar állampolgárok. Önnök nincs joga egy esküdtbíróval így beszélni. Ezt nem tűröm!

Lurtz kijelenti, hogy ő sérteni nem akart. A cikket nő írta. A cikk tendenciáját helyesli, mert az csak válasz egy magyar lap támadására.

Az inkriminált cikkben izgatás nincs, különben a szászok ugysem csinálnak forradalmat a magyarok ellen. Felhossa a nemzetiségi törvényt és sérelmesnek tartja, hogy magyarul kénytelen beszélni.

Az elnök többször rendreutasítja és felszólítja, hogy a tárgynál maradjon.

Lurtz beszédét azzal végzi, hogy tanúsítson az erős magyar rokonszenvet a gyöngé szász iránt, akkor hálás lesz iránta.

A viszonyválaszok után a közönség a vádlót megjelenezte.

Az elnök összegezte a tárgyalást és az esküdt-szék 6 órakor visszavonult.

Az esküdt-szék verdiktjében egyhangulag vétkezésnek mondotta Klemens az izgatásban és dr. Kelpet a kötelek figyelem elmulasztásában, Botschart az esküdt-szék egyhangulag nem vétkezésnek nyilvánította.

Lurtz védő enyhe ítéletet kér.

A bíróság erre ítélethozatalra visszavonult. A törvényszék esti 7 óra 40 perczkor hirdette ki az ítéletet, amely Klemens mint tettestársat izgatás vétségéért 2 heti államfogházzal és 10 forint pénzbüntetessel sújtotta, vizsgálati fogságából 2 nap beszámították; dr. Kelpet a kötelek gondosság elmulasztásáért 8 napi fogházra ítélték, azonban saját költségén való élelmezését megengedik és a munka alól felmentik, a kaucezióból 200 forintot elkoboznak. Klemens és dr. Kelpet a felmerült 99 forint 84 krajczár költség egyetemleges megfizetésében is elmarasztalták. Az ítéletet a „Bistritzer Zeitung”-ban az állam nyelvén egész terjedelmében kötelesek közzétenni.

Az ítélet indokolása enyhítő körülményként említi Klemens büntetlen előéletét és hogy egy magyar lap sértő kifejezései indították a szerzőt a cikk megírására. Kelpék semmisségi panaszszal éltek.

A közönség az ítélet kihirdetése után zajosan megjelenezte báró Szentkirályi törvényszéki elnököt.

SPORT.

+ **Lulu és Áruó.** A Trial Stakes kandidateusai, Lulu és Áruó a Freudenauba érkeztek. Lulu nem sokat nőtt, de Áruó óriássá fejlődött.

+ **Mindig.** Gr. Batthány Elemér derby favoritja, Mindig, mint értesülünk, a Budapesten futandó Eszterházy-díjban fog először a nyilvánosság előtt megjelenni.

+ **A City and Suburban.** A City and Suburban, Anglia egyik legfontosabb handicapja, melynek startjánál első klasszisú lovak szoktak megjelenni, holnap, szerdán, kerül döntésre. E díjért többek közt Chelandry, a tavaszi derby-járat legjobb kanczája is meg fog küzdeni. Tipünk a holnapi napra: Chelandry—Eger.

A bécsi lóversenyek.

(Hatodik nap.)

Az idő nagyon kedvezett a mai versenynek, mégis meglehetősen kevesen nézték. A lóversenyek rendező közönségének ismert állandó alakjai közül is nagyon sokan hiányoztak.

A versenyről egyébiránt még az a följegyezni való, hogy a favoritok győztek.

A főfutamban, a tavaszi versenyben, a mitipünk, Mirko ért be elsőnek, amelyet általában elsőnek jelöltek.

Sport szempontból nagyon érdekes volt a prater-díj versenye, amelyben Nickerl érkezett be könnyen elsőnek. (Ez volt a mi tipünk is.)

A második futamban szintén a mi jelölésünk vált be: Páratlan lett a győztes.

A részletes eredmény a következő:

I. Nyeretlenek versenye. Díj 2000 korona, távolság 2000 méter.

1. Gróf Festetics T. Murillo 58 kilogramm, lovagolta Park.
2. Capt. Gaston Wagner 58 kilogramm, lovagolta Adams.
3. Lebaudy R. Mabelle 56 1/2 kilogramm, lovagolta Fynan.

Futottak még: Dreher A. Zopf 58 kilogramm, lovagolta Smith. Gróf Trautmannsdorff Feldherr 59 kilogramm, lovagolta Pratt. Báró Üchtritz Zs. Pál 58 kilogramm, lovagolta Sharpe.

Bírói ítélet: Igen könnyen 4 hosszal első, 8 hosszal harmadik. Totalisateur 5: 15, helyre 25: 48 I., 25: 53 II.

II. Eladó verseny. Díj 2000 korona, távolság 1000 méter.

1. Mr. Janoff Páratlan 56 kilogramm, lovagolta Wilton.
2. Capt. Gaston Hegyalja 55 1/2 kilogramm, lovagolta A. Bulford.
3. Gróf Sternberg A. Dilemma 49 1/2 kilogramm, lovagolta Clemenston.
4. Báró Üchtritz Zs. Rahn 63 kilogramm, lovagolta Sharpe.

Futottak még: Lovag Lederer Terka 54 1/2 kilogramm, lovagolta Hesp W., Söllinger százados Adept 55 1/2 kilogramm, lovagolta Fynan, gróf Trautmannsdorff Nirwana 52 kilogramm, lovagolta Prudames.

Bírói ítélet: Igen könnyen 4 hosszal első, 2 hosszal harmadik. Tot. 5: 10, helyre 25: 30 I., 25: 50 II. 25: 32. III.

III. Handicap. Díj 2000 korona, távolság 1600 méter.

1. Dr. Russo E. Thury 55 kilogramm, lovagolta Hyama.
2. Ferdinandy B. Gála 47 1/2 kilogramm, lovagolta Wilton.

Bírói ítélet: Küzdelem után 1/2 hosszal első, Tot. 5: 7.

IV. Tavaszi verseny. Díj 7000 korona, távolság 1200 méter.

1. Péchy A. Mirko 55 1/2 kilogramm, lovagolta Sharpe.
2. Báró Harkányi Jablanica 47 kilogramm, lovagolta Wilton.
3. Ottó főherceg Hipp-Hipp Hurrah 55 1/2 kilogramm, lovagolta Kapousek.

Futottak még: Gróf Kinsky Zs. Wienerwald 50 1/2 kilogramm, lovagolta Grimshaw, báró Springer G. Virginie 45 kilogramm, lovagolta Maxey.

Bírói ítélet: Igen könnyen 1/2 hosszal első, hat hosszal harmadik. Totalisateur: 5: 8, helyre 25: 32 I., 25: 68 II.

V. Nyeretlenek gátversenye. Díj 8000 korona, távolság 2800 méter.

1. Gróf Eszterházy M. Einsing Andere 65 kilogramm, lovagolta May.
2. Szászbereki ménes Jura 65 kilogramm, lovagolta Eilan.
3. Mister Silton Jasmin 65 kilogramm, lovagolta Salter.

Futottak még: Ottó főherceg Engelsbrücke 65 kilogramm, lovagolta Kapousek, Lebaudy R. Palócz 65 kilogramm, lovagolta Barker, Michelstedter Vievia 65 kilogramm, lovagolta Buckenham.

Bírói ítélet: Könnyen 4 hosszal első, 2 hosszal harmadik. Totalisateur: 5: 10, helyre 25: 44 I., 25: 238 II.

VI. Freudenaui akadémia-verseny. Handicap. Díj 3000 korona, távolság 5600 méter.

1. Miklósfalvai ménes Hablány 70 kilogramm, lovagolta Geoghegan.
2. Hercege Auersperg F. Old Jack Dickinson 67 1/2 kilogramm, lovagolta Williamson.
3. Hercege Auersperg Mester 71 kilogramm, lovagolta Palcharr.

Bírói ítélet: Erős küzdelem után 1 hosszal első, rossz harmadik. Totalisateur 5: 13, helyre 25: 28 I., 25: 27 II.

VII. Prater-díj. Díj 2000 korona, távolság 1800 méter.

1. Báró Üchtritz Zs. Nickerl 50 kilogramm, lovagolta Sharpe.
2. Dreher A. Gagerl 51 1/2 kilogramm, lovagolta Bulford S.
3. Báró Springer G. Gállitza 51 1/2 kilogramm, lovagolta Hyama.

Futott még: Capt. Gaston Abgar 50 kilogramm, lovagolta Bulford A.

Bírói ítélet: Könnyen egy hosszal első, 2/3 hosszal harmadik. Totalisateur: 5: 7, helyre 25: 29 I., 25: 38 II.

NYILTTÉR. Férfiruha-bérlés

Íj, eddig nem élvezett kedvezményekkel, bármikor felbontható.

Mindazok, kik elegáns és fashionable angol ruhákat szeretnek viselni, bizonyára örömmel fogják üdvözölni **új ruhabérlési rendszert**, mely a legszolidabb elveken épül, hogy a t. megrendelő urak megelégedése és ajánlása folytán mindig szélesebb és szélesebb körökben verhessen gyökeret.

Minden további magasztalás helyett itt az egyes főbb föltételek, valamint az általam összeállított 10 ruhacsoport kivonatának közlésére szorítkozom:

A ruhabérlés két évi időtartama terjed; bármikor megkezdhető és

bármikor és bármily oknál fogva felbontható!

A megrendelő a ruhákhoz való anyagot az összes, raktáron levő dus választékú legfinomabb angol divatelmékből izlésének megfelelőleg, szabadon választhatja.

A megrendelő azon kedvezményben részesül, hogy a bérlés tartama alatt a szállítandó ruhaneműeket nemcsak saját, hanem családjai tagjai részére is megrendelheti.

A ruhabérlési összeg negyed- vagy felévi részletekben törlesztendő.

A bérlés tartama alatt nálam készült ruhák tizenkétszer díjtalanul kivásaltatnak és kizsírítatnak.

A két évi bérlési tartama a következő ruhaneműeket szállítom:

I. csoport.

125 frtos évi bérlésszegnél.

1 téli kabát	1 nyári öltöny
1 felöltő	1 tavaszi öltöny
1 jaquet-öltöny	1 őszi öltöny

IV. csoport.

200 frtos évi bérlésszegnél.

1 téli kabát	2 tavaszi öltöny
1 salon-öltöny vagy	2 nyári öltöny
1 frakköltöny	1 őszi öltöny
1 felöltő	1 finom téli nadrág
1 jaquet-öltöny	

VI. csoport.

250 frtos évi bérlésszegnél.

1 téli kabát	1 tavaszi öltöny
1 átmeneti kabát	2 nyári öltöny
1 felöltő	1 őszi öltöny
1 salon-öltöny vagy	2 sport-öltöny
1 frakköltöny	1 finom téli nadrág
2 jaquet-öltöny	1 finom nyári nadrág

VIII. csoport.

300 frtos évi bérlésszegnél.

1 városi bunda	2 jaquet-öltöny
1 téli kabát vagy	1 tavaszi öltöny
1 átmeneti kabát	2 nyári öltöny
1 felöltő	1 őszi öltöny
1 salon-öltöny	1 sport-öltöny
1 frakköltöny	1 finom téli nadrág

Felvilágosításokkal és prospektusokkal készséggel szolgálók

Deutsch F. Károly

elsőrangú mértékutáni angol férfi-szabóság

BUDAPEST,

Andrássy-ut 1., félemelet.

Felmenet a fölépcsőn

a legelső amerikai kerékpár
1898 újdonsága a lánc nélküli.

Fodor Károly és társa.

gyrszabet-tér 17. sz. Telefon 14-18

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Hamburg, április 19. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészv. 298.40, Az irányzat csendes.

Frankfurt, április 19. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészv. 298.75, Déli vasut 65.3/8, Osztr.-magyar államvasut 298.50. Az irányzat tartott.

New-York, április 19. (C. T. B.)

	április 19. cents	április 18. cents
Buza májusra	107 ³ / ₄	107
" júliusra	92 ⁵ / ₈	91 ³ / ₄
" szeptemberre	85 ¹ / ₄	83 ³ / ₄
Tengeri májusra	36 ¹ / ₂	35 ³ / ₄

Chicago, április 19. (C. T. B.)

	április 19. cents	április 18. cents
Buza májusra	109 ¹ / ₄	109
Tengeri májusra	31 ³ / ₈	31

Mezőgazdaság.

A vetések állása. A földművelésügyi magyar királyi miniszterium az állandó gazdasági tudósítóktól beérkezett tudósítások alapján a következő jelentést teszi közzé a vetések állásáról:

Április hó első felében, mondhatni, ország-szerte csapadékokban bővelkedő hűvös időjárás uralkodott, sőt a felvidéken itt-ott kisebb-nagyobb mérvű havazás, néhol pedig dér és fagy is volt; mindamellett nem oly mérvű, hogy a gyümölcsösökben és vetésekben számbavehető kárt tett volna. Általában azt lehet mondani, hogy az esős időjárás a növényzet fejlődésére kedvező hatással volt, mindamellett az ország egyes részein, különösen az erdélyi részeken és a Tisza-Maros szögén a gabnavevények még mindig gyöngén állnak, elannyira, hogy ezeken a vidékeken a rosszabbul fejlődött vetéseket néhol ki is szántották. Mindennek ellenére — országos általánosan beszélve — a buza vetéseket kielégítő minőségűeknek lehet jelezni. A rozs nagyobbára szintén kielégítően áll, habár több helyen ezt is megrikították a száraz fagyok, melyek miatt helyivel-közzel a rozsvetéseket is ki kellett szántani. Az őszi árpaiban csak kevés kárt észlelnek a gazdák, de annál többet az őszi repcében. Ez a növény általában véve rosszul telelt s. alig maradt meg a fele és annak is egy része nagyon gyenge. A megmaradt repczére azonban a kedvező esős időjárás szintén jótékonyan hat. — A tavaszi gazdasági munkálatokat nagyobb részben befejezték s csupán a késői termények vetése és ültetése van még hátra, amit a gyakori esőzés kissé akadályoz; a kukoriczavetést némely vidéken már szintén megkezdtek. Az Alföldön a burgonya-ültetés is már jó előre haladt, de a Felvidéken és az erdélyi vármegyékben még éppen csak hogy hozzá fogtak ehhez a munkához, itt különben a tavaszi vetések is néhol még szintén folyamatban vannak. Általában az esős időjárás a tavaszi vetések fejlődésére kedvező volt, úgy, hogy ezek az egész országban szépen gyarapodnak s mert az utófagyok eddig még nem okoztak bennük kárt, legfeljebb csak fejlődésüket hátráltatták; joggal remélni lehet, hogy továbbra is kielégítőek fognak maradni. Férgek és egerek úgy az őszi-ekben, mint a tavasziakban még most is okoznak ugyan kisebb mérvű károkat, de az esőzések ebből az irányban is jó hatással voltak, amennyiben a tetemes talajnedvesség ezen kártevőkből máris sokat elpusztított. A takarmány növények ország-szerte jól fejlődnek; a lőhere- és luczernafélék valamint a természetes kaszálók egyaránt jól állanak. Hasonlóképpen jók a legelők is, úgy, hogy a jószágot már nagyon sok helyen kihajtották a legelőkre. A szőlők csekély kivétellel jól teleltek; a vesszők egészségesek és így a felújítási és szőlőtelepítési munkálatok szépen haladnak. A gyümölcsfák telve vannak virággal, de a korai gyümölcsben az áprilisi hideg időjárás itt-ott mégis kárt okozott.

A gazdasági tudósítások. Ép a legutóbbi napokban szólaltunk fel a tekintetben, hogy kívánatos volna, ha a földművelésügyi miniszter intézkednék, hogy a vetések állásáról szóló jelentések sürűbben tételnének közzé. Amint értesülünk, a miniszter elhatározta, hogy a folyó évtől kezdve a jelentések május—október hónapok alatt, amely időszakban a közönségnek lehető gyakori hiteles tájékoztatása kiváló fontossággal bír, az eddigi szokástól eltérőleg havonként nem kétszer, de háromszor fognak kiadatni. Ezen jelentéseket minden hónap 5-én, 15-én és 25-én fogja a sajtó útján a gazdaközönséggel közölni. Május 15-étől kezdve pedig, amennyiben a növényzet fejlődése annyira elő fog haladni, a várható termés számszerű becslése is közzé fog tétetni.

Óvintézkedés a pajzstetű ellen. A hivatalos lap mai száma közli a földművelésügyi-, pénzügyi- és kereskedelmi magyar királyi miniszterek rendeletét, melynél fogva Amerikából előnövényeknek növényi részeknek, oltóvesszőknek és az ezek csomagolásához használt edények, valamint anyagoknak behozatala szigorúan megtiltatik. Az amerikai friss gyümölcs behozatala nincs ugyan e rendeletben feltétlenül tiltva, mindazonáltal a friss gyümölcs, ennek hulladéai, valamint továbbá csomagolási kellékei sem hocsátatnak be.

Ipar és kereskedelem.

A sacharin-behozatal eltiltása. A magyar és osztrák kormányok megállapodtak abban, hogy a sacharin behozatalát eltiltják. Az erre vonatkozó rendelet, amely legközelebb fog közzététetni, megállapítja, hogy jövőben a sacharint csak a gyógyszerészek és vegyészeti nagykereskedők importálhatják, meghatározott mennyiségben és bizonyos feltételek mellett. Egy másik rendelet megállapítja, hogy a sacharin behozatali váma 10 forint lesz. Egy harmadik rendelet azon feltételeket sorolja elő, amelyek szerint a sacharin külföldről importálható és végre egy negyedik rendelet a sacharin belföldi forgalmát szabályozza.

Tengeri importunk. Mint lapunknak Fiuméből jelentik, a buzaimport úgy a tenger felől, mint vasuton teljesen megszűnt. A buzaimport is minimális. A Fiume forgalmi rayonjában fekvő malmok ez idő szerint tengerit őrölnék és a kukoriczabehozatal egyre hatalmasabb méreteket ölt. Néhány nap léforgása alatt öt gőzös érkezett a flumei kikötőbe tengeri rakományal és pedig a „Chrissoveloni”, a „Varese”, a „Duna” és „Luigia Premuda” Sulinából illetve Galatzból továbbá a „Milton” Constanzából. Ezen öt hajó rakománya meghaladja a százezer métermézást.

A párisi kiállítás. Az 1900-ik évi párisi nemzetközi kiállítás magyar történelmi bizottsága tegnap tartotta alakuló ülését. A bizottság a történelmi kiállítás céljaira emelendő külön magyar pavillon kérdésével foglalkozott és a maga részéről is helyeselte azt a tervet, hogy az épület autentikus magyarországi régibb építészeti műemlékek nyomán építtessék.

Csőnyitások. Berger Arnold zalaegerszegi kereskedő ellen a zalaegerszegi királyi törvényszék részéről Csődbiztos Szirmay Béla törvényszéki bíró; tömeggondnok dr. Jámor Márton ügyvéd; bejelentési határidő: június 10. felszámolási határidő: július 5. — Polák Vilmos nyitrai kereskedő ellen a nyitrai királyi törvényszék részéről. Csődbiztos: Névény Ignác törvényszéki bíró; tömeggondnok: dr. Gutvill Pál ügyvéd; bejelentési határidő: május 17. felszámolási határidő: június 17. — Politzer és Grünstein besztercebányai cég ellen a besztercebányai királyi törvényszék részéről. Csődbiztos: Traeger Zsigmond törvényszéki bíró; tömeggondnok dr. Rippeli Ede ügyvéd; bejelentési határidő: május 15. felszámolási határidő: május 20.

Kőbányai sertésplacoz, április 19. Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) 58—57 krajczárig. Közép (páronként) 300—400 kilogramm súlyban) 56¹/₂—57 krajczárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 59—60 krajczárig. Közép (páronként 251—320 kilgrig terjedő súlyban) 59—59¹/₂ kr. Könnyű (páronként 250 kilgrig terjedő súlyban; 58¹/₂—59 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilgr. felüli súlyban) 58¹/₂—59 krajczárig, közép (páronként 240—280) kilogramm súlyban) 58—58¹/₂ krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 57¹/₂—58 krajczárig. Sertésplacozam: 1898. április 17. napján legkésőbb 31.634 drb, április 18-án felhajtott 682 drb, április 18-án elszállított 238 darab, április 18-ára maradt készletben 32.078 darab. A hízott sertés ártelirányzata csendes.

Budapesti konzum-sertés vásár, április 19. A ferenczvárosi petroleumraktárnál levő székecskés...

Budapesti szurómarhavásár, április 19. A mai vásárra felhoztak 132 drb élő bárányt, 1235 drb élő belföldi és 9 drb élő rugott borjut.

Bécsi sertés vásár, április 19. A mai vásárra felhoztak 8084 darab sertést és pedig 4149 darab fiatal sertést és 3936 darab magyar hizott-sertést.

Pénzügy.

A spanyol értékek árcsökkenése. Az a hír, hogy az amerikai kongresszus mindkét háza meg...

Az államvasutak tőzsdéje. A magyar királyi államvasutak igazgatósága április hó 16-án 500.000 forintot szállított be pénztári feleslegként...

Szelvénylevonás. Az István-téglagyár részvény-társaság abbeli jelentése folytán, hogy részvényeinek 5. számú szelvényét folyó évi, április hó 19-ik napjától kezdve 5 osztrák értékű forinttal váltja be...

Közlekedés.

A vasúti és távírdó tanfolyam. Ma iktatták be új állásába Zay Adolf miniszteri tanácsost, akit a király a vasúti és távírdó tisztviselő tanfolyam igazgatójává nevezett ki...

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, április 19.

A tőzsde gazdasági titkársága tegnap 156, ma 162 belépti jegyett állított ki idegenek számára tehát megint tetemes a felhozatal a provinciális körökből.

Nagyon örülünk, ha ez az ár fenmaradna, úgy érejtük, ha a termelőnek majd szeptemberben körülbelül így fizetnek meg a buzáját.

Különben a mai legmagasabb árak: az áprilisi buza 13 forint 5 krajczáros, a májusi 12 forint 70 krajczáros és az őszi buza 9 forint 99 krajczáros...

A leszámloló iroda mai ármegállapodásai a következők:

Table with 2 columns: item (buza, rozs, zab) and price (13 forint 04 krajczár, 8 " 82 " 7 " 24 ").

Ma a C. T. B. a következő statisztikai jelentéseket tette közzé: Az amerikai kikötők és kereskedelmi gőczpontok látható gabonakészlete...

Table with 4 columns: item, aprilis 16., a múlt héten, 1897-ben, 1898-ban.

A múlt hét állományához képest tehát búzában 975.000 bushelnél, tengerinél 5.183.000 bushelnél apadás mutatkozik.

További kábelsürgöny az amerikai gabona- és liszt kivitel múlt heti alakulásáról számol be. Az atlanti kikötőkből való export az egyes európai országokba a következő volt:

Table with 4 columns: destination (Angliába, Franciaországba, Belgiumba, Németországba, Más országokba), bushels in harbor, bushels in transit, bushels in stock.

Az elszállítások tehát búzában amint ez a kivitel lázas vásárlásai következtében elvárható volt, jelentékenyen emelkedtek, tengeriben apadtak.

Jelentük azonkívül, hogy az Atlanti-tengeren utban levő gőzcsők a következő, quarterekben kifejezett gabonamennyiségeket hozták Európába: Anglia felé:

Table with 4 columns: item, a múlt héten, az utolsó előtti héten, különbség.

A kontinens felé: búzában 1.840.000 1.820.000 + 20.000 tengeriben 970.000 980.000 - 10.000

Az utban levő rakományok gabonamennyisége ezek szerint csekély eltérést tüntet fel a múlt héttel szemben.

Végül Londonból telegrafálják: Anglia gabona- és liszt hozatalának összege quarterekben kitétt:

Table with 4 columns: item, a múlt héten, az utolsó előtti héten, különbség.

A felhozatal tehát búzában lisztben és zabban gyarapodott, tengeriben és árpában apadt.

Különben New-Yorkban a loco és a májusi buza csekélységgel emelkedett árában, míg a későbbi határidők ugyanannyit veszítettek.

Chicago-ban is 1/2 centtel csökkentek az árfolyamok.

Az európai vásárok délután beérkezett sürgönyei nem jeleztek nagyobb árrámozást, csak Liverpoolban olcsóbbodtak 1/2 pennyvel az árak.

Buza.

Elkelt 15.000 métermázsza buza 6 krajczárral magasabb áron, közt 8000 métermázsza orosz áru.

Előfordult eladások búzában.

Table with 10 columns: quantity, origin, price, location, etc.

Raktárállomány búzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 103.900 métermázsza buza és 68.800 métermázsza liszt, a nyugatióban 12209 métermázsza buza és 505 métermázsza liszt.

Határidőüzlet búzában: Tavaszi és őszi buza irányzata délelőtt tetemesen szilárdult, míg a délután folyamán nyereség realizációkra gyengült.

Hivatalos jegyzések búzában.

Table with 10 columns: F A J, price, quantity, etc.

Előfordult határidőkötések búzában.

Table with 10 columns: date, price, quantity, etc.

Hivatalos határidőjegyzések búzában.

Table with 10 columns: date, price, quantity, etc.

Rozs.

Határidőüzlet: Elkelt néhány kocsi rakomány 5 krajczárral magasabb áron.

Előfordult eladások rozsbán.

Table with 10 columns: quantity, origin, price, location, etc.

Hivatalos jegyzések rozsbán.

Table with 10 columns: quantity, price, etc.

Raktárállomány: A közraktárban 27000 métermázsza; a nyugati pályaudvaron 1147 métermázsza.

Készárüzlet rozsbán: Tavaszi rozsbán csekély üzlet volt, őszi rozs irányzata ingadozó.

Előfordult határidőkötések rozsbán.

Table with 10 columns: date, price, quantity, etc.

Hivatalos határidőjegyzések rozsbán.

Table with 10 columns: date, price, quantity, etc.

Olajok.

Páris, április 19. Repceolaj folyó hora 54.— frk (= 25.50 frt); májusra 54.— frk (= 25.50 frt); 4 hora májustól 54.— frk (= 25.50 frt); 4 utolsó hora 55.— frk. (= 25.97 frt). Arak 100 kilonkint értendék. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.70 frt. Hamburg, április 19. Repceolajhelyben 50.50 márka (= 29.75 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt. Köln, április 19. Repceolaj májusra (fordóral) 55.— márka (= 32.39 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt. London, április 19. Terpentin 23.6—23.7 1/2 sh. Repceolaj 21.9—shilling. Lenolaj 15.9 shilling. Gyapotmagolaj 14.6—15. shilling.

Petroleum.

Hamburg, április 19. Petroleum helyben 5.05 márka = 2.97 frt. Antwerpen, április 19. Petroleum fin. helyben 15. 1/2 frank = 7.21 frt. Bréma, április 19. Petroleum fin. helyben 5.20 márka = 3.06 frt. Newyork, április 19. Petroleum fin. 70 Abel Test. Newyorkban 5.70 cents, fin. petroleum Philadelphiában 5.65 cents; United Pipe Line Certificates áprilisa 75.—; nyers petroleum áprilisa 6.35 cents. London, április 19. Petroleum, amerikai 4 1/2—sh., orosz 4 1/2—4 1/4 sh.

Kávó, tea, rizs, juta, shellack.

London, április 19. Kávó. Santos, határidő igen nyugodt. Jegyzetett apr.-ra 28.3 sh., májusra 28.3 sh., júliusra 28.6 sh., szeptemberre 29.0 sh. decemberre 29.9 sh. Tea: a piac zárva van. Rizs: igen szilárd, jobban keresve. Juta: szilárd és drágább, meglehetősen üzlet. Shellack: szilárd, de nyugodt.

Fémek.

London, április 19. Réz, G. M. Brando 50 3/4—51 1/2, készáru és 52 1/2—51 1/2 font st. 3 hora; best sel. 56 1/4—56 3/4 sh. font sterling. Ón: finom, külföldi 65—65 1/2 font sterling, készáru és 65 1/2—66 3/4 font sterling 3 hora. Ólom: angol 12 1/2—13 font sterling; külföldi 12 1/2—12 3/4 font sterling. Horgany: külföldi 18 1/2—18 5/8 font sterling. Higanj: 7.13 font sterling első és 7.0 font sterling másodikból. Vas: A glasgowi nyersvaspiacz lanyhán indult és szilárdan zárult mérsékelt üzlet mellett. Zárlatárak: 46.0 1/2 shilling készáru és 46.3 1/2 sh. egy hora. Cleveland 40.— shilling készáru és 40.2 1/2 sh. egy hora; Hematit 49.6 1/2 sh. készáru és 49.9 sh. egy hora; Middlebrough 50.6 sh. készáru és 51.— shilling egy hora.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, április 19. A határidőpiacra ma újabb áremelkedés állott be. Kötetett: buza tavaszra 13.07—13.13 frton, buza május-júniusra 12.83—12.90 frton, buza őszre 10.02—10.15 frton, rozs tavaszra 9.23—9.25 frton, rozs őszre 8—8.04 frton, zab tavaszra 7.53—7.54 frton, tengerimáj.-jun.-ra 5.73—5.74—5.75 frton, tengeri jul.-aug.-ra 5.85—5.86 frton. A készáruüzlet szintén szilárd volt. Néhány tétel orosz buza 30 krral magasabb áron kelt el 78—79 kilós 11 frton, 78 kilós 10.90 forinton ab Granica, 77—78 kilós 13.50 frton ab Bécs adott el.

Hivatalosan jegyzetett:

Buza tavaszra 13.13—13.15, május-júniusra 12.90—12.92, őszre 10.08—10.10, rozs tavaszra 9.25—9.27, őszre 8.03—8.05, tengeri május-júniusra 5.72—5.74, július-aug.-ra 5.83—5.86, zab tavaszra 7.53—7.55, május-júniusra 7.50—7.55, őszre 6.26—6.28 forinton.

Boroszló, április. 19. Buza helyben 20.20 márka (= 11.90 frt) sárga. Buza helyben 20.10 márka (= 11.84 frt). Rozs helyben 15.50 márka (= 9.13 frt). Zab helyben 15.50 márka (= 9.13 frt). Tengeri helyben 12.— márka (= 7.07 frt). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Hamburg, április 19. Buza holsteini 205—216 márka (= 12.08—12.73 frt). Rozs meklenburgi 152—165 márka (= 8.95—9.72 frt). Rozs orosz 118—120 márka (= 6.95—7.07 frt). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 márka = 47.70 frt.

Páris, április 19. (Megnyitás.) Buza folyó hora 30.40 frank (= 14.51 frt). Buza májusra 30.40 frank (= 14.51 frt). Buza július-aug.-ra 29.75 frank (= 14.19 frt). Buza májustól 4 hora 29.10 frank (= 13.88 frt). Rozs folyó hora 18.75 frank (= 8.94 frt). Rozs májusra 18.80 frank (= 8.96 frt). Rozs július-aug.-ra 18.50 frank (= 8.83 frt). Rozs májustól 4 hora 17.50 frank (= 8.35 frt). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.70 forint.

Páris, április 19. (Zárlat.) Buza folyó hora 30.25 frank (= 14.43 frt). Buza májusra 30.30

frank (= 14.46 frt). Buza július-augusztusra 29.75 frank (= 14.19 frt.) Buza 4 hora májustól 29.— frank (= 13.83 frt).

London, április 19. Gabona szilárd, de nyugodt. Buza 1. liszt 1—1 1/2, árpa 1/2, zab, 1/2 sh.-gel magasabb. Tengeri csak magasabb árban kapható. Megértetett buzarakományok 1/2 sh.-gel magasabbak. Uszó gabonából fehér buza 1/2, kevert amerikai tengeri 3/4—1/2, gömbölyű 1/2 sh.-gel magasabb. Hozatalok: buza 58-890, árpa 10-388 és 85.014 q. Tengeri helyben 19. 1/2 sh.

Pétervár, április 19. Rozs helyben 7.40 rubel.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, április 19. A spekuláció ma hajlandó volt a viszonyokat kedvezőbb színben látni és mivel a berlini tőzsde is hasonló felfogást árukt el, az üzlet eleintén szilárd volt. Helyi értékek egy-némelyike tetemes áremelkedést ért el. Az üzlet folyamán azonban az irányzat ellanyhult, mivel Londonból a spanyol értékek újabb árcsökkenést jelentettek, sőt híre ment, hogy a háborút már megütették.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 353.37—353.50, Magyar hitelrészvény 373.75, Osztrák-magyar államvasut 343.—342.62, Déli vasut 74.—74.37, Fegyvergyár 311—311.50, Alpesi bánya 156.50—157.40, Rimamurányi 252—252.75, Salgó 619, Magyar ált. köszénb. 111.50—111.75, Osztrák villamossági 304—304.50, Török sorsjegy 57—57.30, frton köttelett.

Délután 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 353.37, Magyar hitelrészvény 373.50, Länderbank 222.50, Osztrák-magyar államvasut 342.75, Déli vasut 74.25, Alpesi bánya 157.30, Rimamurányi 252.50, Májusi járadék 101.85, Török sorsjegy 57.40.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 353.—, Magyar hitelrészvény 373.50, Anglo-bank 156.—, Bankverein 263.—, Union-bank 295.—, Länderbank 222.50, Osztrák-magyar államvasut 342.50, Déli vasut 74.25, Elbevolgyi vasut 256.50, Kozaknyugoti vasut 242.50, Török dohányrészvény 128.50, Rimamurányi 252.—, Alpesi bánya 157.25, Májusi járadék 101.85, Magyar koronajáradék 99.85, Török sorsjegy 57.30, Német márka 58.91.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Magyar aranyjáradék 120.60, Magyar koronajáradék 99.30, Tiszai kölcsönsorsjegy 140.—, Magyar földterhermentesítési kötr. 97.20, Magyar hitelrészvény 373.—, Magyar nyereségykölcsön sorsjegy 160.50, Kassa-oderbergi vasut 190.75, Magyar kereskedelmi bank 1405.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.25, Magyar keleti vasuti állami kötvények 121.30, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 249.—, Rimamurányi vasrészvénytársaság 251.—, 4.2% papírjáradék 101.85, 4.2% ezüstjáradék 101.70, Osztrák aranyjáradék 121.—, Osztrák koronajáradék 101.45, 1860. sorsjegyek 143.25, 1864. sorsjegyek 196.—, Osztrák hitelsorsjegyek 205.—, Osztrák hitelrészvény 352.75, Angol-osztrák bank 156.50, Union-bank 295.—, Bécsi Bankverein 263.—, Osztrák Länderbank 221.—, Osztrák-magyar bank 918.—, Osztrák-magyar államvasut 341.75, Déli vasut 73.75, Elbevolgyi vasut 256.—, Dunagőzhajózási részvény 448.—, Alpesi bányarészvény 157.20, Dohányrészvény 127.25, 20 frankos 9.55, Cászári királyi vert arany 5.70, Londoni váltóár 120.95, Német bankváltó 58.87.

Bécs, április 19. (Utőtőzsdé.) A déli tőzsde zárlata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 352.27, Magyar hitelrészvény 373.—, Anglo-bank 156.50, Bankver. 262.75, Union-bank 295.—, Länderb. 220.75, Osztrák-magyar államvasut 341.25, Déli vasut 73.75, Elbevolgyi vasut 256.50, Kozaknyugoti vasut 240.25, Török dohányrészvény 127.25, Rimamurányi vasut 251.—, Alpesi bánya 156.90, Májusi járadék 101.90, Magyar koronajáradék 99.35, Török-sorsjegy 58.80, Német márka azonnali szállitásra 58.92.

Berlin, április 19. Májusi járadék 101.50, Ezüstjáradék 101.50, Osztr. aranyjáradék 102.40, Magyar aranyjáradék 102.50, Magyar koronajáradék 99.60, Osztrák hitelrészvény 220.50, Osztrák-magyar államvasut 145.10, Déli vasut 32.30, Osztrák bankjegy 189.80, Rövid lejáratú váltó Bécsre vagy Budapestre 189.80, Rövid lejáratú váltó Párisra 81.—, Rövid lejáratú váltó Londronra 20.52, Orosz bankjegy 218.50, Olasz járadék 91.10, Laura-kohó 183.80, Harpeni 179.40, Olasz központi vasut 182.25, Török sorsjegy 112.50.

Az utőtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 220.50, Osztrák-magyar államvasut 145.—, Déli vasut 32.25, Magyar aranyjáradék 102.50, Disconto-társaság 194.75.

Frankfurt, április 19. (Zárlat.) 4.2% papírjáradék 86.15, 4.2% ezüstjáradék 86.—, 4% osztr. aranyjár. 102.70, 4% magy. aranyjáradék 102.85, magyar koronajár. 99.70, osztr. hitelrészvény 298.62, osztr.-magyar bank 782.—, osztr.-magyar államvasut 298.50, déli vasut 64.75, elbevolgyi

vasut —, bécsi váltóár 169.70, londoni váltóár 20.522, párisi váltóár 81.016, bécsi bankverein 222.62, villamos részvény 138.—, alpesi bányarészvény 131.10, 3% magyar aranykölcsön 80.—, Az irányzat gyenge.

Frankfurt, április 19. (Utőtőzsdé.) Osztr. hitelrészvény 298.50, osztrák-magyar államvasut 298.50, déli vasut 64.75.

Hamburg, április 19. (Zárlat.) 4.2% ezüstjáradék 86.50, osztrák hitelrészvény 299.—, osztrák-magyar államvasut 733.—, déli vasut 156.—, olasz járadék 91.50, 4% osztr. aranyj. 103.30, 4%-os magyar aranyjáradék 102.70, Az irányzat tartott.

Páris, április 19. Uj 3% francia járadék 100.50, 3%-os francia járadék 101.75, 3 1/2%-os francia járadék 105.90, Osztrák földhitelintézet 1270, Osztrák-magyar államvasut 728.—, Déli vasut 182.—, Länderbank 435.—, Osztrák aranyj. 102.—, Déli vasuti elsőbbség 384.—, Alpesi bánya 842.—, Török dohányrészvény 274.—, Török sorsjegy 102.—, Olasz járadék 91.20, Spanyol kölcsön 38.12, Meridional 667, Otomanbank 527, Rio Tinto 659.—, Debeers 617.—, Eastrand 99.50, Chartered 64.50, Randfontein 36.50.

London, április 19. (Zárlat.) Angol consolok 110. 1/2, déli vasut 7.—, spanyol járadék 41.50, olasz járadék 90.50, 4% magy. aranyjáradék 101.50, 4% rupia 87. 1/2, Canada pacificvasut 81. 1/2, leszámítási kamatláb 3. 1/2, ezüst 25. 1/2. Az irányzat nyugodt.

New-York, április 19. Ezüst 56. 1/2.

IDŐJÁRAS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távlati jelentése 1898. április 18-én reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérők let Celsius szerint, Csapadék mm., Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérők let Celsius szerint, Csapadék mm. Rows include various cities like Arvadaraja, Solnocbánya, N.-Szombat, etc.

A depresszió az Alpesséki a német tengerpartra vonult és mélységéből, valamint kiterjedéséből sokat veszített. Az Atlanti depresszió alig nyomult előbbre és szintén gyengült. A keleti maximum lassankint visszahúzódott. Az európai időjárás tulajdonban felhős és esős hajló. A hőmérőleti viszonyok változatlanok. Hazánkban tegnap sok tájon esett, de a tengerpart kivételével mindenütt csak kevényt mennyiségben. Keleten elvélve ma reggel is esik. Az Alföldön ma reggel is esik. Az Alföldön tegnap erős déli-keleti szelek voltak; Nagykácsi romboló vihart, Csáktornyai szivatart és vihart jelent. Az idő tartósan enyhe. Rézsűben felhős, enyhe idő várható, az ország északi felén részben eszél.

VIZALLÁS.

— Április 19-én. —

Table with columns: Feljő, Vizmérete, Vizallás reggel, Áradás v. apadás, Feljő, Vizmérete, Vizallás reggel, Áradás v. apadás. Rows include various locations like Tisza, M. Seigt, Tisza-Ujlak, etc.

Felölös merkeztő: Liposy Ádám.

A kongrua.

(Az országgyűlésből.)

A vita folyama egyre dagad és mind szélesebb mederben hömpölyög tovább.

Ma György Elek, Werner Gyula és Szentiványi Árpád szólaltak fel és azonkívül a kultuszminiszter tette meg az ellenzéknek azt a szivességet, hogy még a vita berekesztése előtt ismertette álláspontját a beadott határozati javaslatokkal szemben. A miniszternek ez a második kongrua-beszéde nagyon érdekes volt és bár a legnagyobb tárgyalással foglalkozó apróra az egyes pártok és a szászok határozati javaslatait, a beszéd még sem maradt meg száraz polemianak. Sőt annyi volt benne a csipős megjegyzés, hogy a néppárt szinte kijött a flegmájából és az elnöki rendreutasítások határai előtt meg sem szüntette paprikás közbeszólásait.

Nem volt a pikantéria híjával az a párás polémia sem, amely Werner Gyula és a szász Meltzl Oszkár közt fejlődött ki. Werner Gyula ugyanis az abszolút korszakig ment vissza bizonyítékokért, hogy a szászok nem voltak mindenha olyan ellenségek a nemzeti egységért való törekvésnek. Csak hogy több volt a türelmük, mikor ezt az egységet az osztrák császár nevében akarták kiépíteni, mint most, amikor a magyar király nevében csinálják. Ez a megjegyzés egészen kihozta sodrából Meltzl Oszkár és személyes kérdésben addig próbálta magát tisztázni, míg végre az elnök figyelmeztette a személyes felszólalásnak szabott korlátokra. Akkor duzzogva ült vissza a helyére.

A vita különben még holnap sem igen fog befejeződni.

A képviselőház ülése.

Az ülést Szilágyi Dezső elnök tíz órakor nyitja meg.

Elnök bejelenti, hogy Berzeviczy Albert elnök három heti szabadságot kért. A képviselőház a szabadságot megadja.

Néhány elnöki előterjesztés után következett a napirend.

A lelkészek fizetése.

György Elek elsőbb is Polónyit támadta, mert a javaslatot katolikus gondolkodással tárgyalta. A Polónyi adomája sérti a protestánsokat. Luther, Kossuth, Petőfi luteránusok voltak és mégis senki sem vetheti a szemükre, hogy egészen akartak s csak félig tettek valamit. Tiszta Kálmán beszédére megjegyzi, hogy az 1848. 20. törvény-cikk végrehajtásánál nem arra van szükség, hogy a katolikus egyház dus vagyonát elvegyük, hanem arra, hogy a protestáns egyházaknak is adjuk meg azt az anyagi alapot, amelyre magas szociális céljaik elérése végett szükségük van. Gróf Csákynek az egyházpolitikáról mondott szavait egészen helyesli. Visszautasítja azt a felfogást, mintha a protestánsok azért támogatták volna az egyházpolitikát, hogy aztán vagyoni előnyöket csikarjanak ki ellenszolgáltatásul az államtól.

Amit a javaslat akar, a lelkészek állami segítését ugyanis, azt ő szívesen támogatja. Különösnek tartja azonban már azt a pusztán körülményt is, hogy a javaslat említést tesz a lelkészi állás méltóságával össze nem egyeztetendő cselekedeteiről...

Lepsényi Miklós: Ez sértés! (Derűtség a jobboldalon.)

György Elek: A megtorló intézkedések csak a haza és nemzetellenes cselekedetekre szoríthatnak, de ebben a tekintetben is nagybárra intézkedtek már maguk az egyházak. Példa gyanánt idézi az ágostai evangélikus egyházat, amely büntetéssel sújtja a hazafiatlan papokat. Nem fogadja el a Polónyi határozati javaslatát, hanem módosítást nyújt be az Apponyi javaslatához. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Wlassics Gyula miniszter kijelenti, hogy az argumentumok elől nem zárkózik el s ha oly megoldási módot hallott volna, amely az államra ismét ép annyira figyelembe tartja, mint az egyházak jogos érdekeit, azt elfogadta volna. Ámde az államra ismét ellen bűn az, ha az állam semmi föltételt nem kötne a kedvezmény, a javadalmazás felhasználásának ellenőrzésére. A föltétel kikötése annyira kardinális része a javaslatnak, hogy ahhoz mindenképp ragaszkodik. Azt sem teheti a miniszter, hogy úgy járjon el, mint eddig, hogy budgetbe vegye a segítés összegét s úgy ossza ki az egyházak közt. Azt sem teheti, hogy minden felekezet segítéséről külön-külön javaslatban gondoskodják, mert hisz itt csak a létminimum megállapításáról s ennek állami kiegészítéséről van szó. A zsidókat nem lehet kihagyni azon a czimen, hogy nincs szervezettük, mert van, amely miniszteri látványossággal is el van látva.

Polónyi Géza: Ehhez nem volt joga a kormányknak!

Wlassics Gyula miniszter: Köszöni Apponyinak objektivitását s azt a nyilatkozatát, hogy az állami ellenőrzéshez ragaszkodik és hogy a katolikusokat vagyoni helyzetükben belülről oldják meg. A kormány csak addig egészíti ki e javaslat által a katolikus lelkészek jövedelmeit, amíg a katolikus kongrua el nem készül. Igazságtalanság volna, ha nem így cselekednék. Nincs igaza abban Apponyinak, hogy a javaslatnak nincs alapelve és kidolgozott koncepciója, mert a javaslatot három láncszem köti össze s Apponyinak valójában a rendszer következetessége miatt vannak aggodalmai, hiszen a rendszer következetessége az is, hogy a segítés aránytalan. Az arányosságot és a létminimumot együtt egyszerre csak papíron lehet megoldani. A javaslat nem a bevett felekezetek igényeit akarja végleg kielégíteni, hanem csak a létminimumot óhajtja megállapítani, ami állami érdek. Erkölcsei kár származnak az államra, ha a lelkészek nyomora tovább tartana. Fejtegeti, hogy a létminimum kiegészítése csak a status quo föntartása mellett történhetik okosan. A kvalifikációt ridegen keresztül akarja vinni Apponyi; de így az orthodox zsidó papok és a román pópák mit sem kaphának s ezek nem tudnának még élni sem. (Felkiáltások balról: Még inni sem!)

Kubik Béla: Tessék előbb kiművelni magukat!

Wlassics Gyula miniszter: A plébániai jövedelmek revidálása nem hozhat más eredményt, mint amit most tudunk s nem vezetne más eredményre, mint hogy a javaslat elodáztatnék. Az ilyen eljárás fölingerelné az autonómiájukra féltékeny felekezeteket. Kívánja Apponyi, hogy a felekezeteknek egy összegben jutandó segítséget alapként kezeljék a felekezetek s azt ellenőrizze az állam. Ez nagyon komplikált volna. Szóval: az Apponyi határozati javaslata messze elodázná az egész dolgot és még sem teremtene definitívumot. Ezért nem fogadja el azt. Bethlen András volt az első, aki a szubjektív hangot belevitte a vitába. Az Ézsau lencsére hivatkozás mivel sem enyhébb, mint Polónyinak az eklézsia spekuláns kifejezése. Legalább elolvasta volna Bethlen a 7. szakaszt. Aztán az Ézsau lencsét nem is gróf Bethlen említette először. A javaslatban sem a magyarországi konvent, sem az erdélyi püspök nem talált az autonómia ellen kifogást. (Nagy zaj! Felkiáltások az ellenzéken:) Szász? A börsziáner? A kortes körlevelező? Ismerjük! Kérdezze meg Ugron Gábor!

Wlassics Gyula miniszter: Az egy tiszteletreméltó állásban levő férfi. Azt kívánják talán önként, hogy az államnak semmi ereje és hatalma ne legyen? (Mit félnek önként a kormány önkénykedésétől?) (Nagy zaj. Nevetés.) Ámde intézményes bizottságra szükség van, még arra az esetre is, ha önként jutnának hatalomra! Szerencsére ettől az Isten megóv.

Rakovszky István: Kiszajították a hatalmat? Wlassics Gyula miniszter: Hát a néppárt nem utazik a katolikusokra, a papokra?

Rakovszky István: Ez mégis erős szemtelenség! (Nagy zaj a jobboldalon. Felkiáltások: Rendre! Rendre!)

Elnök: Rendreutasítom a képviselő urat. (Nagy zaj.)

Wlassics Gyula miniszter: Hát az urak nem tartották a plébániai udvarán pártgyűlést? Merje tagadni! Az ilyen szembeállást visszautasítom. Ennél inkább töreksem kezelni a harcot. (Zaj.) Ez után az államellenes magatartás kifejezést magyarázza s mondja, hogy az is államellenes magatartás, ha a pap az állami ünnepeken tüntetőleg nem tart istentiszteletet...

Rátkey László: Hát ha a kormány márczius 15-éről tüntetőleg elmarad? Ez nem hazaellelenség? (Zaj.)

Wlassics Gyula miniszter: Vajjon Polónyi adna annak a román lelkésznek, aki tüntetőleg nem válaszol a magyar nyelvű hivatalos megkeresésére, vagy aki a templomban tüntetőleg román vallásalagot visel?

Polónyi Géza: Nem én...

Wlassics Gyula miniszter hosszabban beszélt ezután a büntető határozatról s így szólt: „Mert a kulpuozos vétségek, tisztelt Ház!

Madarász József: Ezt már csakugyan senki sem érti. Miért nem beszél magyarul.

Wlassics Gyula miniszter: Hát rétkes gondatlanságból eredő vétségek! Azután a György beszédelével foglalkozott s azt bizonyította, hogy bár a nemzetiségi ultrákkal sok baja van az államnak s az államellenes magatartás ellen való intézkedés föltétele a javaslatba is szükséges volt: mégis az állam megmutatja, hogy a nemzetiségi egyházakról mennyire gondoskodik. Polónyinak azt válaszolja, hogy az 1848. évi 20. törvénycikk 3. §-ának végrehajtására nem vállalkozik.

Polónyi Géza: Hát akkor helyezték határon kívül.

Wlassics Gyula miniszter: Ajánlom és kérom a javaslat elfogadását, amely hathatósan és gyorsan szolgál a szükséges segítésre! (Zajos helyeslés és tetszés a jobboldalon.)

Rakovszky István: Sajnálja, hogy fölindulásában az a két szó kiröppent az ajkán. De visszautasítja Wlassicsnak a katolikus egyház ellen való támadását.

Wlassics Gyula miniszter: Én pedig visszautasítom azt a fölfogást, mintha én a saját egyházam ellen valamely káros intencziókkal volnék eltelve.

Werner Gyula először is Schwicker beszédével foglalkozott. Schwicker elismerte, hogy sehol a világon nincs az egyházaknak oly széles körű autonómiájuk, mint Magyarországon. Hát ez tanúságtétel a magyar szabadságszeretettel. Bár ennek egy sugara eljutna a „Münchener Allgemeine Zeitung“-ba is, amellyel Schwicker ur oly szoros barátságban van. (Zajos tetszés.) Meltzl Oszkár szenvedélyesen támadta a kormányt a politika minden mezején. Fölhívta Meltzl, hogy a Thun aranyozott jármát az abszolút uralom idején a protestánsok visszautasították. De vajjon visszautasították-e azt a szászok? És nem a szászok intéztek-e fölrítót Wohlgemuthhoz, kijelentvén, hogy élnék-halnak az egyetemes Ausztriáért? És vajjon velünk szenvedtek-e vasban, számkivetésben, sanyargatásban a szászok, ama kornak a Meltzl Oszkárjai? ... (Zajos tetszés.) Az egyházak autonómiáját úgy kell tekintenünk, mint sértetlen részét a magyar alkotmányos közsabadságnak. Ezt tehát fönn kell tartanunk. Hosszasabban szól a román lelkészek nyomorúságáról s azt hiszi, nincs e Házban jó érzésű ember, aki nem óhajtana segíteni rajtuk. Ha e javaslatot törvénynyé tesszük: nem rágalmazhatnak bennünket többé a románok, hogy egyházait, papjaikat nem segítjük. Nem csodálja, hogy a néppárt végre valamit tett. A szerelmi viszony fiziológiájához hozzátartozik, hogy a szenvedély pillanataiban vall. Molnár apát is a néppárt és a nemzetiségek közti szerelmi viszonynak egy szenvedélyes pillanatában fölsóhajtott: jaj, a nemzetiségi törvény nincs végrehajtva. (Zajos tetszés a kormánypárton.)

Buzáth Ferencz: Hát végre van hajtvá?

Olay Lajos: Nincs. Hát kívánja?

Buzáth Ferencz: (dühösen): Nem! El kell törölni! (Zaj.)

Az elnök: A képviselő urat rendreutasítom. Werner Gyula: Fölvívja Molnár: álljon elő interpellációkkal s azokban adatokkal bizonyítsa, mennyiben sértette meg a magyar állam a nemzetiségi egyenjogúságot! Sem a nemzeti egység, sem a nemzeti érdek nem lenne meglegedve, ha a nemzetiségi törvényt a néppárt hajtáná végre. (Tetszés a kormánypárton.) Ez a javaslat is mutatja, mennyire nincs igaza Molnár apátnak, amikor nemzetiségi sérelemről panaszkodik. A javaslatot elfogadja. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon.) Elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után.

Meltzl Oszkár személyes kérdésben szólal fel. Merészségnek tartja, hogy Werner az ő és a szász nép hazafiságát meggyanúsította. Miféle jogzimeri tette ezt Werner? Az erdélyi szász nép 800 év óta tagja a magyar nemzetnek. Azt a földet, amelyen azóta él a szász nép, verejtékével és vérével áztatta, az az ő földje...

Bessenyei Ferencz: Magyarországa. (Nagy zaj.)

Meltzl Oszkár: Természetesen!...

Az elnök: Csönd legyen! A képviselő ur pedig beszéljen a személyes kérdésben.

Meltzl Oszkár: A szászok mindenha teljesítették hazafias kötelességüket s ő visszautasítja Wernernek az ő hazafiatlanságára vonatkozó ráfogását.

Szentiványi Árpád előbb Csákyval polemizál; majd azt kérdi, hogy miért nem fordult a miniszter a felekezetek előjáróihoz? A javaslatot egy konzervatív klerikális ember csinálta. Természetes tehát, hogy nem volt érzéke az autonómia iránt. (Mozgás.) Nagy hibája a javaslatnak, hogy az összes felekezeteket egy kalap alá fogta s nem tekintett sem a történelmi fejlődésre, sem a különféle szervezetre. Ha már egy törvényben akarta a javaslat megoldani a kongruát: miért hagyta ki a katolikusokat? A luteránusok már három év előtt kérésért intéztek a kormányhoz állami segítés iránt: erre még manapság sem adott választ a kormány. Fölfordulás lesz még az ilyen dolgokból. Miért nem gondol az állam arra, hogy rengeteg a száma azoknak a községeknek, amelyekben nincs tanító? Talán ezekre is kellene gondolni és talán első sorban. A tisztelt miniszter urak hibáztatják a néppártot, hogy be akarják vinni az egyházba, a templomba a politikát, a tisztelt miniszter urak pedig a protestáns egyházba már bevitték a politikát s a javaslatot otthonosság akarják tenni. Elfogadja az Apponyi javaslatát. (Élénk helyeslés balról.)

Az elnök az ülést délután két órakor bekezdte.

MINDENFÉLE.

Statiszták strike-ja, Nagy veszedelem fenyegeti a bécsi színházakat: a statiszták strike-ra készülnek.

A katonaság, népség, moraj, harci lármá és a tömeg öntudatra ébredt és nagy büszkén kimondja legújabb fölfedezésének eredményét:

— Én is ember vagyok!

És helyet követel magának a társadalomban. Már régóta forrongott ez a néma tömeg. Régóta érzi már sorsának elviselhetetlen voltát; régóta érzi, hogy sok a munka és kevés a fizetés, kevés a tekintély és nagy a nyomorúság. Általános strike-ra lehet kilátás, de általános statisztahiány esete ki van zárva. Hiszen olyan sokan vannak, akik még azzal a 60—80 krajczár rapidíjjal is beérnek! Az igazgatóknak mindazonáltal fő a fejük, ha a váltság beáll, mert a színházi dolgoktól távol álló statiszták betanítása óriási munkát és türelmet igényel. Londonból indult meg a nagy áramlat. A londoni statiszták hatalmas egyesületet alakítottak, hogy egyesült erővel léphessenek föl kizsákmányoltatásuk és elnyomatásuk meggátolására. A londoniak azt akarják, hogy rendes havi fizetést kapjanak, mint a segédszínészek. A berliniek a szociálista jelszó mintájára kimondták: minden színházak statisztái, egyesüljétek! Ők nemcsak a fizetés csekélyisége, hanem az értelmetlen statiszták nagy száma miatt is föl vannak háborodva. Követeléseiket a következő három pontba foglalták össze:

1. Havi fizetés.
2. Szerződés.
3. Szabadság és túlföllépési díjak.

Ezt a határozatot megküldték bécsi kollégáiknak is, akik egy szívvel-lélekkel csatlakoztak hozzájuk és magukévá tették a három pontot.

A strike alkalmából föllevenítettek egy csomó statisztanekedotát. Ezek között a következők a legjobbak. Egy szindarabban van egy jelenet, amelyben a főszereplő a színpadon kilop a szekrényből egy takarékpénztári könyvet és egy végrendeletet. Még mielőtt ellopná, rendőrök mennek be egyik mellékszobába, ahol keresnek valakit. A darabot nagyon régóta és nagyon gyakran játszották már, hát rendben is ment mindig. Egy ízben, egy délutáni előadáson az igazgató a rendes statiszták helyett tizenöt krajczárosokat fogott rendőröknek. Elkövetkezik az a bizonyos jelenet, a hat rendőr bejön a szobába, a mellékszobába azonban csak öt ment be, a hatodik visszamaradt, mert szerette volna látni az előadást. A hős nem veszi észre a rendőr jelenlétét és kilopja a szekrényből a könyvet és végrendeletet. Erre lekiált valaki a karzatról:

— Ne lopja el, számár, nem látja, hogy ott van a rendőr?

Persze, az egész színház nevetett. Egy más alkalommal Wallenstein halálát adták. A takarékos igazgató a hadvezér két gyilkosát is a statisztákkal akarta játszani, akiknek fejenként egy-egy forintot ígértek. Még a gyilkosság előtt azonban kijelentette az igazgató, hogy csak ötven krajczárt ad.

— Micsoda? — mondta az egyik gyilkos. — Hogy én ötven krajczárért öljek? Nem! Inkább becsületes maradok!

— Én is, — mondta a másik.

Eljött a nagy pillanat. A gyilkosoknak be kellett volna menni a színpadra, hogy megöljék a hadvezért, ők azonban nem mentek be. A közönség tapsolt. Wallenstein meg volt mentve.

A legbecsesebb dolog. *Tanító*: Tudja meg, fiatal barátom, hogy vannak a pénznél becsesebb dolgok is.

Hija: Tudom, de pénz kell ahhoz, hogy azokat megszerezhessek.

Kivétel. Feleség: Mit gondolsz, van-e oly férfi, ki nyugodt lelkiismerettel elmondhatná neked, hogy soha más nőt nem szeretett?

Férj: Ily kivételt csak egyetlen egyet ismerlek.

Feleség: Kit? te vagy az édes anyósom?

Férj: Korántsem. E kivétel Ádám apánk.

A MILLIOMOS.

Angol regény.

Írta: CROKER M. B.

I.

— Azt hiszem, meg kell őt hívnom. Hiszen reám nézve is csak kellemes lehet az ő jelenléte; csak attól tartok, hogy Granby unalmasnak fogja találni, ha folyton egy fiatal leány van a házban. Indiában mindig szerencsétlen szám a hármas szám.

— De még másért is kellemetlen lehet a dolog, jegyezte meg egy hölgy, aki a kandalló előtt ült és aránylag kis fujtatóval a kandalló nagy tüzeit élesztette.

— Hiszen Milly, te tudod, hogy én mit gondolok — folytatta az asszony, aki először szólott, egy kissé blazirt külsejű nő, aki nyitott levéllel a térdén, kényelmesen hátradőlt karosszékeben. — A házak itt rendesen csak két ember számára vannak berendezve. A viktoriában és a ponnykocsiban csak kettő számára van hely és az itt levő viszonyok között még a reggelit és az ebédet is kettő számára lehet a legkényelmesebben elkészíteni. De nagyon szeretném, ha olyan fiatal leány volna mellettem, akinél az anya szerepét játszhatnám. Ez mindenestre már életem volna és kedvet adna nekem, hogy társaságba járjak.

— De hát szükség van erre? — kérdezte a tüzet élesztő asszony, miközben mosolyogva társnője felé fordult.

— Igenis, szükség van erre, te kellemetlen kis teremtes! Ha az asszony már nem egészen fiatal és virágkora véget ért, akkor csak egy csinos, fiatal társnő adhat neki kedvező alkalmat arra, hogy a házasság szerencsejátékában részt vegyen. Ezt az alkalmat természetesen csak másodkézből kapja, de azért mégis izgató, míg különben bizonyos korban az élet már csak olyan, mint az állott szódavíz.

— Én ugyan nem így találtam — felelte a másik.

— Csodálnám is. Te olyan erélyes vagy és annyira érdeklődöl mások iránt, testtel és lélekkel a jótékonyra törekszel, részt kérsz az irgalom minden munkájából és annyira érzed embertársaid örömét és bánatát, míg az én érdeklődésem és az én tetterőm csak Granbyra és saját magamra terjed ki. Én már annyira elfáradt vagyok, hogy még akkor sincs kedvem bába menni, ha kilátás nyílik arra, hogy ott lefözhetem Brande anyót. De bizony egészen másként állanak a dolgok, ha egy unokanővéremet kellene jól kiházasítanom. Milyen kellemes lehet az, ha más leányokat és azok tervet kovácsoló szülőit háttérbe szoríthatom és ha a legjobb férjet az én unokanővéremnek szerezhetem meg. Az ő győzelme az én győzelmem is volna. Ezeket mondván, Langrishe asszony lecsukta szempilláit és arca elárulta, hogy teljesen átérzi ezt a szerencsés helyzetet. Nagyon is prózai kérdés ébresztette fel álmódosításából.

— Hány éves az unokanővéred?

— Várj csak, hadd gondolkozzam fölöttem — mondá Langrishe asszony felegyenesedve. — Várj csak! Oszintén szólva, azt hiszem, van már huszonhat éves. Hogy mulik az idő! Leánya legidősebb fivérének, akinek nagy családja van. Fanny nővérem tizennyolcz hónap előtt Lallat magához vitte Kalkuttába, de Fannynek most Angolországba kell hazatérnie és ezért hozzám szeretné őt küldeni.

— Értem, értem — felelte bólogatva a barátja.

— Nos, akkor azt is megérted, hogy mert nekünk nővéreknek nincsenek gyermekeink, családunk többi tagja bármikor szívesen kiségitenek bennünket a gyermekével. Mindig megköszöntem azt nekik, mindig elküldöttem nekik viselt ruháimat... De — tette hozzá, miközben a levelet szétterítette — hadd olvassom fel neked a levelet:

Lowringhe, febr. 22.

Drága Idám!

Az orvosok azt mondják, hogy Richardnak azonnal Angolországba kell mennie. Már régóta itt van és most már itt az ideje, hogy a czégnak egy másik részese váltsa föl. Derekasán dolgozott és rászolgált a nyugalomra. Nekem kell őt

elkísérnem, csak hogy engem nagyon váratlanul ér a dolog. A meleg időszakra már házat béreltem Simlaban, de szerencsémre még fel lehet bontani ezt a bérletet; csak hogy mit csinálok a kedves kis Lallával?

A szegény gyermek csak másfél év előtt jött át ide és nem tud megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy már elhagyja Indiát. Ezt különben nem is csodálhatja az ember, ha arra gondol, hogy Lallának sok az udvarlója és hogy a legutolsó gőzös egész láda új ruhát hozott neki. Az én szándékom az volt, hogy kellemessé teszem számra a telet és Dicket egyedül bocsátom utra, de terveim romba dőltek. De hogy megmondjam, miért írom tulajdonképen e levelet: nem vennéd-e Lallat magadhoz? Nem bíznám őt másra, csak nagynénjére, bár tudom, hogy Monty-Kute asszony kész örömmel venné őt magához. Lalla igen kedves társad volna, mert az a ház, ahol Lalla van, mindig vidám. Nagyon csinos leány, aki becsületre válnék; itt ő az első szépség. Csinosan énekel, gitározik és kitünően tánczol. Jökédvét semmi sem tudja elrontani. Honnan is szedte ezt a jökédvet? Családi örökség nem lehet. Egyetlenegyszer sem láttam lehangelni, pedig ezer fiatal leány közül alig egyről lehet ezt elmondani. Jól ellátva küldeném őt hozzád. Többek között van egészen új lovagló-ruhája, új nyerge és ha kívánod, a ponnyját is elviheti. Meg vagyok győződve, kedves Idám, hogy ha csak teheted, magadhoz veszed őt és hogy mindent meg fogsz tenni avégből, hogy jó férjet kapjon, mert tudod, hogy szegény Eustachnak az időközben felnőtt Saroltáról és Zsófiáról kell gondoskodnia. May is már tizennyolcz éves. Te olyan okos, elővigyázatos vagy, annyira szeretnek és minden tekintetben annyira fölöttem állsz, hogyha Lallat szárnyaid alá veszed, az bizonyára csak szerencséje lesz. Mivel a 12-én induló Paramatta hajóra már jegyet váltottunk, válaszat postafordultával kéri szerető nővéred:

Cranford Fanny.

— Fannynek tökéletesen igaza van, mondotta némi kicsinyléssel Langrishe asszony. — Az bizonyos, hogy nem tartozik az okos és elővigyázatos asszonyok közé. Jölekkü teremtes, akit csak érzelmei vezetnek, akinél hiányzik a tapintat és akit mindenfelől kihasználhatnak. A ponnyazonban semmiesetre sem kell nekem.

— Tehát szilárdul elhatározad, hogy ide veszed a fiatal leányt? — kérdezte kissé kételkedve a barátja.

— Igen — felelte Langrishe asszony, miközben hosszu fehér kezeit a feje mögött összekulcsolta. — Lalla csinos, kedves, jól nevelt, vidám; igazán nem tudnám, miért mondjak ezuttal nem-et, bár eddig mindig visszautasítottam, ha valamelyik unokanővéremet ideküldeni akarták. De végre is ez az unokanővérem már itt van Indiában és nem volna szép, ha nem akarnék segítségére lenni. És most épen jökor jön. Mulattatni fog, felvidámit és megfiatalít, hasznos lesz a házban, ápolja a virágokat, megírja a szükséges leveleket, felolvass nekem, leporolja a disztárgyakat, elkészíti a kávé, a salátát, elvállal minden kis piszmozó megbízatást és azonfelül dicsőséget szerez nekem, ha még ebben a szezónban „nagy partiet” csináltatok vele.

— És te, mit adsz te neki mindezért?

— Én kedves otthon nyújtok neki, meg-hírom mulattatására a legkellemesebb férfiakat, mindenütt bemutatom, ha szükséges, néhány új bál ruhát ajándékozok neki, meg azt a bál belépőt, mely nekem már szük.

— Vagy helyesebben mondva, amelynek te már követ vagy — jegyezte meg a másik.

— Milly, te igazán rettenetes tudsz lenni?

— És mit szól majd mindehhez az őrnagy? — kérdezte tovább Milly, aki nem hagyta magát megzavarni.

— Oh, Granby majd belenyugszik... de nekem sietve felelnem kell Fanny levelére és meg kell neki mondanom, mekkora örömmel fogadom Lallat. Kérlek, Milly, forrad fel a teát, amíg én néhány sort írok. A posta hat órákor indul.

(Folytatás következik.)

SZINHÁZAK.

Budapest, szerda, 1898. április 20-án.

NEMZETI SZINHÁZ.

Évi díjat 87. Havi díjat 15.

A három testőr.

Bohózat 3 felvonásban. Írta Herceg Ferencz.

Személyek:

- Polacsek Róza, Liza, Rákky, Floris báró, Hortovay, Kosziczky, Latorka, Bálint, Csérnay, Rigó, Nagy, Kovács, Ptebános, 1. tánczenész, 2. tánczenész, Szobaleány

Kezdet 7 órákor.

VÁRSZINHÁZ.

Zárva.

MAGYAR SZINHÁZ.

Aranylakodalom.

1848—1898.

Látványos alkalmi játék nyolcz képből, dalokkal és táncszel. Írták: Beúthy László és Rakosi Viktor. Zenéjét összeállította: Fekete J.

Személyek:

- Koltay Jenő, Katalin, Béla, Nyárády, Howard, Tamay Ákos, Emerenczia, Tábornok, Segédtest, Borlaka, Öreg paraszt, Petike, unokája, Czigányprimás, Bem tábornok, Petőfi szízdus, Mikulák Janó, Krausz bécsi, Korákkaplar

Kezdet 7 órákor.

Színházi műsorok a 20. oldalon.

BUTOROK.

Saját készítményű elegáns háló-, ebéd- és szalon berendezések szolid stílusú kivitelben, legolcsóbban kaphatók:

FELDMANN HENRIK

asztalos-motornél

Budapest, Csangary-utca 16.

Dob-utca sarkán.

Külföldön elsajátított szakmunkák és hosszú gyakorlat alapján készítek modern stílusú

kárpitos- és díszítési munkákat.

Függönyök díszítése, terem díszítések stb. kiváló ízléssel eszközöltemek.

Magamat a n. é. közönség kegyes partfogásába ajánlván, maradtam kitünő tisztelettel

SZILÁGYI ZSIGMOND,

kárpitos és díszítő.

Budapest, VII., Dohány-utca 68.

(Kertész-utca sarkán.)

Üzlet-áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség és t. vevőim szíve tudomására adni, hogy Rózsza-téren és Kossuth Lajos-utczában 1854-ben alapított üzletemet be-szűntettem és

Csakis Kigyó-utca 1. szám alatt

összpontosítottam asztalos és kárpitos munkáimat. Ez alkalomból azon helyszínen vagyok, hogy nagymennyiségű nap- és est-ernyőket a legújabb és legolcsóbb árakon adhatom.

1444. Ánoston, Kigyó-u. 1. sz.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Évi díjat 82. Havi díjat 9.

She.

Fantasztikus ballet két részben 12 képből. Képzőművészek: Beer József, Zsolt, Mader Raoul szerzők.

Személyek:

- Kalykates, Amantias, Isis, istennő, Főpap, Men-Kan-Ra, Ayesha, 1) Libella, 2) Libella, 3) Libella, Csapítész, She

Kezdet 7 órákor.

NÉPSZINHÁZ.

Felhőszakadás.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Írta Gerő Károly. Zenéjét összeállította Ifj. Bokor József.

Személyek:

- Balajthy Máté, Péter, a fia, Boldizsár, Kőcsi Gábor, Lidike, a leánya, Valkó Mihály, Zsófi, a nővére, Barcsa, Török Balázs, Katica, Horka Jani, Forgó Palkó

Kezdet 8 órákor.

VIGSZINHÁZ.

665. szám. 665. szám.

Feri kisasszony.

Amerikai bohózat 3 felvonásban. Írta: M. Morton. Fordította: Mihály József.

Személyek:

- Frank Staynor, Fred Anderson, Byron Mac Staff, Anagyócsi, So per, komonyák, Ycata, Edsa, Mann kisasszony, Chetwyndné, Cosette, szobaleány, Bercei I.

Kezdet 8 órákor.

„36 év óta fenálló üzletem feloszlik.“

Saját készítményű rendkívül szolidan készített szalongoarniturák és butorok egy választékban önköltségi árban adtnak el. A n. é. közönséget telepem meglátogatására kérve maradok tisztelettel 789

KÁRNER JÓZSEF

kárpitos és díszítő Ferenziek-terén (a bazárban) I. emelet.

Kertész Jenő

Kerepesi-ut 8. szám

Áruházában Budapesten legnagyobb ernyő-raktár van ahol szabott árak mellett olcsóbbat, szebbet és jobbat kap mint bárhol. — Tűfizetés lehetetlen, mert a szabott gyári árak minden darabban feltűnően kaphatók.

Egy nyers selyem férfi vagy női ernyő 1 fnt 50 és 1 fnt 90 kr., automat szerkezeltű 2 fnt 50 kr.

Egy graeciosa (vasbottal) tokban 1.50 és 1 fnt 90 kr., finom nyers selyemből tokban 2 fnt 50 kr.

Egy szegetlen angol graecioza tokban 3 fnt, gondon selyemből 3.50 és 4.— lyoni selyemből 5.— és 5.50.

Egy valódi automat néhez gondon-selyemből 4.50, igen nagy 12 águ 4 forint.

Egy gyermek-ernyő, —35, fodros —48, selyemből 1.— és 50 graecioza 1 fnt 90 kr.

Üdönsség! Önműködő selyem-ernyő vasdőlványon, mely nyomás által magától csukódik 3.50, 4.50, 6.—

Kérem a címre figyelni!

LIPIK

JODFÜEDŐ (SZLAVONIÁBAN)

Első díjakkal kitüntetve: Budapest 1885. London 1892. Bécs 1894. Róma 1894.

Vasuti állomások: Pakratz-Lipik (déli vasút) menettérleti jegyek 20% árcsökkentéssel és Ókocson (m. á. v.) zónatarifa.

Egyetlen jódos alkalmi hőforrás a kontinensen. Allandó hőforrás a C. Hegyek által védett egaj.

A Lipiki hévíz nagymennyiségű nátriontartalmával (magny kumal), valamint magas hőfoka és jódos összetételével fogva ívó és jódokurának a legjobb sikerrel használják a test nyakthártyáinak mindenféle hurutos bántalmáinál (gyomernél, gégehurud stb.); csuszos és közhvényes bajoknál e forrás első helyen áll az európai források között, valamint inkré- és vérhajókunál, görvéljkórunkál, izzadmányoknál stb. Mint kiváló forrás dr. Marschalko Tamás működik.

A legnagyobb fényvel és pompával berendezett és szilárdan ellátott gyógyterem, valamint hasonló nagy fényvel ellátott új étterem és kávéházi helyiségek, nagy új gyógyvillók. Villamos világítás. Igen kényelmes fürdőház, mely lawn-tennis pályát, lövöldet, tőkepályát, tornateret stb. tartalmaz. Pompás és nagy fedett sétány, bazárhelyiségekkel, a legnagyobb luxussal és kényelemmel berendezett porcellán, márvány és irrasztó fürdők, erjedelmes fürdőmedencék (Pepitesium.)

Jóvíz-szétküldés

mindig friss tiszta és igazságos árral. Főraktár Magyarországon: Eszékutya L., Mattoni és Villo Budapest. — Bármely felvilágosítással készséggel szolgál 303

a Lipiki fürdőigazgatóság.

Bőr- és szépség-ápolás szakorvosa. Med. univ.

Dr. Révész Benő

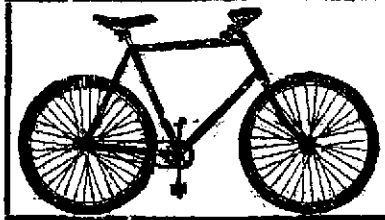
Budapest, VIII., Kerepesi-ut 63. I. em.

24 évi gyakorlat, a berlini és bécsi kórházakban szerzett tapasztalatai alapján gyorsan és alaposan gyógyítja az összes bőr-, ideg- és nemű bajokat. Szépségi hibákat, szeplő, anya- és májfolt, pattanás, szemölcs, rézorr, fagyos végtagok, hajkorpa, hajhullás, sebek szerű tanácsokkal szolgál az arc és kéz-ápolásra.

Éjszakai orvosi ügyelettel, a sötét betegségek és a szívbajok gyógyítására.

Férfi: d. e. 8—12, d. u. 3—5, este 7—8 óráig. Levelekre azonnal válaszol.

Kívánatra gyógyszerkről is megadok. Mindenkör mély diszkrétó.

Herbster Károly legnagyobb kerékpárraktár Budapest, Károly-körut 9.

Csak a leghíresebb és elismert legjobbj gyártmányt adom el úgy mint: eredeti Humber Beeston, Hillmann Herbert & Cooper-Conventy és Villiam kerékpárokat, saját gyártmányom, a legújabbosabb árakban. A t. cz. közönség kegyelmére ajánlom a minden kényelemmel berendezett fedett

kerékpár-iskolámat

Kerepesi-ut (Tattersal)

a keleti-pályaudvar átellenében 5000 négyzetméter nagyságban.

Tisztelettel

HERBSTER KÁROLY

méchanikus

Budapest, Károly-körut 9.

Üdvös tanács.

Köhögésnél, rekedtségnél, a torok és légzési szervek működési zavarainál Egger biztos hatású

Mellpasztillái

veendők. (1 doboz 50 kr. és 1 fnt. Próbadohoz 25 kr.) A gyomor rendellen működésénél radikális hatásúnak bizonyultak Egger szoda pasztillái. (1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszerárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon; (27)

„Nador”-gyógyszertár Budapest, Váci-körut 17.

A tavaszi és nyári időszakra való tekintettel

Áruházam oly annyira van felhalmozva cipőárakkal, hogy képes vagyok e tekintetben minden kívánalomnak eleget tenni. Áram oly olcsók, hogy valóban hámulatos.

Férfiaknak.

- Czugas cipő, egy darab pitting bőrből 2.— Borjúbőr botétes cipő 2.50 Borjúbőr, keztlybőr-szárral, elegáns 3.00 Dívatos barna színű, burgsteiger cipő 4.— Dívatos barna színű czugas cipő 4.— Dívatos színt barna borjúbőr, elől kapcsos cipő 4.50 Dívatos zöld színű előlkapcsos cipő 4.50 Dívatos színt barna félcipő 5.50 Szaludak cipő, világosbőr vagy keztlybőr szárral 4.50

Hölgyeknek.

- Női színt czugas cipő; 16 cm. magas selyem crug 3.00 Zergebőr czugas cipő 3.— Dívatos színt barna fűzős angol cipő 3.50 Dívatos színt barna gombos angol cipő 3.50 Dívatos zöld színű előlkapcsos cipő 3.50 Női zergebőr gombos cipő 10—12 gomb magas 4. fnt szalon-lakkból 4.— Dívatos színt barna félcipő 2.50 Zergebőr regatta-cipő, kőmi való 2.50 Lassin regatta-cipő, kőmi való 2.50 Orjási választék mindennemű dívatos barna és zöld színű, valamint fekete bőr gyermek-, gombos- és fűzős-cipőkben. — Vidéki rendelések pontosan elkészültek több száz dívatos ábrákkal ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve. Tisztelettel 628

AGULAR EDE Budapest, Erzsébet-körut 6.

a New-York palotával szemben.

BUTOR.

Elegáns és egyszerű teljes háló-, ebéd- és szalongoarniturákat, harock-, angol- és 6-német stílusban, ugyanint minden kárpított butorokat 5 egyes daraboknál legolcsóbb árak mellett eladunk.

Friedländer és Zaub

Budapest, IV., Károly-körut 4. sz.

Kerepesi-uttal szemben.

Előfizetések

hirdetések

felvételnek lapunk kiadóhivatalában

VIII., József-körut 65. szám.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	N. kir. Operaház	Vig. Színház	Ny. Színház	Magyar Színház
Csütörtök	Folt, amely tisztít	—	Lohengrin	Trilby	1848. Hadak útja	—
Péntek	Bohéme világ	—	—	Feri kisasszony	Talmi-hercegnő	Utazás egy apa körül
Szombat	Bohéme világ	—	Ninon Érczember	Feri kisasszony	1848. Hadak útja	Utazás egy apa körül
Vasárnap d. u.	—	—	—	Couliisset ur	Kukta kisasszony	Aranylakodalom
Este	Bohéme világ	—	Sába királynője	Trilby	Felhőszakadás	Utazás egy apa körül

2 darab **OLASZ** vör. ker. sorsjegy,
2 " **MAGYAR** " " "
2 " **BAZILIKA** " " "
tehát 6 darab sorsjegy kapható
36 havi 2.25 frtos befizetés után.

Már az első és második részlet egyszerre való befizetése ellenében kiadom a sorozat és számmal ellátott törvényesen kiállított részleteket 3 részlettel nyugtázva (tehát egy részlet ingyen), melynek birtokában már a vége elvezi az egyedüli játékjogot a húzásokban. Ezen sorsjegyeknek évente 8 húzása van **270.000 kor. nyeremények** közt. Játékterlem 1935 ill. 1948-ig.

Legközelebbi húzás május 1-én.
FLEISSIG SÁNDOR
bank- és váltó-üzlete
Budapest, Erzsébet-körút 2.

MERCUR

Bank- és váltóüzlet r.-t. Budapest, V., Dorottya-utca 12.

A magy. kir. szab.

Osztálysorsjáték

főelárusítója

a legközelebbi húzáshoz

1898. május 11. és 12-ére

ajánljuk a sorsjegyek mielőbbi megrendelését.

A sorsjegyek ára:

A május 11-12-iki húzásra:		Mind a 6 húzásra:	
Egész sorsjegy	6 frt — kr.	Egész sorsjegy	80 frt.
Fél sorsjegy	3 —	Fél sorsjegy	40 " "
Negyed	1 50	Negyed	20 " "
Nyolczad sorsjegy	75	Nyolczad sorsjegy	10 " "

Tervezetek kívánatra ingyen.

Finom butorok eladása.
Teljes háló-, ebédlő-, szalon-berendezések készpénzért vagy részletfizetésre is. Tiszt. urak, hivatalnokok és jobb állásban levő urak részére 50%-ot a bevásárolt butoroknál előre, a többi megfizetés után részletekint. Megrendelések pontosan és lelkisimerezetesen teljesítenek. Tisztelettel!

GRESZ LAJOS, kárpitos és díszlő. Baktár és műhely József-körút 17/a.

Európa

szálloda
BUDAPEST,
Nádor-utca 5.

Szobák

1 frittól kezdve.
Hónapos-szobák
olcsóbban mint bárhol.

BUTOROK

részletfizetésre

legjutányosabb áron

Ehrentreu és Fuchs

testvéreknel

Budapest, Teréz-körút 8.

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

43712/1898. A-IV. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapesti balparti üzletvezetőségének kezelése alá tartozó magyar észak-nyugati h. é. vasut nyitra lipótvári vonalának galgócz-lipótvári része **f. évi márczius hó 31-én** a nyilvános személy- és áruforgalomnak átadatott.

Közbenso állomások ezen vonalrészén nem léteznek.

Budapest, 1898. április hó 3-án.

Az igazgatóság.
(Utánnomás nem díjazatik.)

szabadalmakat

beszöközl és értékesít a világ valamennyi államában

PATAKY H. és W.
508 Budapeston,
VI. ker., Erzsébet-körút 42.

Saját irodák:
(Berlin, Hamburg, Köln, Frankfurt, Lipcse, Brosszó, Prága, Varsó, Hannover, New-York.)

Értekezési szerződések 1/2 millió értékben kötötték. Szabadalmi perek. Felvilágosítások és spekulációk ingyen. A magyar kir. múzeum képviselője.

A legújabb

legteljesebb nagy házcikkraszat

200 képpel írta: **Rugler G.** 450 oldalon, 2200 recipével. Tartalmazza a legteljesebb **csukrázatot**, a legkötönybb **tszakték könyvet**, gyümölcsök **hozfőzését**, fagyaltokat, italokat stb. Szép kötetben ára 8 frt.

A legjobb, legteljesebb nagy

Magyar Sakkönyv,

melyet a világhírű Bilgner és Morphy nyomán **Akantész** és **Rozsnyai** szerkesztettek 260 ábrával, 180 problémával és 250 mestertájmával, a budapesti millénárius mesterversenyt is. Magántanulásra legalkalmasabb, ára 2 forint. Szép vászonkötésben 2 frt 50 kr.

Részletes szepirodalmi árjegyzék ingyen és bérmentve. 5 frtos megrendelés a pénz előleges beklüldése esetén bérmentve.

ROZSNYAI KÁROLY könyvkiadónál
Budapest, IV., Múzeum-körút 16. sz. m.

Bárki által hirdetett **könyv** vagy **zenemű** ugyanazon az áron, sokszor jóval olcsóbban megrendelhető 600

11. magy. kir. szab. osztálysorsjáték

100.000 sorsjegy, 30.000 nyeremény.
13.169.000 koronát osztogatnak, mely VI. osztályban sorsolják ki.

Főnyeremény szerencsés esetben **1.000.000 korona**

Sorsjegyek az 1. osztályhoz korlátlanul (egy millió).
1/5 — 1.50 — 75 kr.
1/3 — 3 — 75 kr.
1/2 — 6 — és megrendelhető; főkészlettel.

Szabó B. és Társa cégénél
Budapest, Erzsébet-körút 16.
Nyeremények azonnal kifizetésre kerülnek. — Helyes megrendeléseket elfogadjuk.

Chic a fagonban, tatos és olcsó. Minden tiszta gyapjuból. Egy felöltő 9 frt. — Egy öltöny 10 frt. — Egy gyermek-kosztüm 8 frittól, kerékpárdress 8 forint és 50 krtól feljebb

az „Angel szobában” Kohn Heilmann és fia Budapest, Károly-körút 12. — Legnagyobb úri- és gyermekruha raktár. — Alapított 1848. — Szigoruan szabott árak. Kérjük ezimánket jól figyelembe venni.